

”Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla”

Helsingin turvallisuustutkimus 2021

Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen, Jenni Erjansola,
Katariina Kainulainen-D'Ambrosio & Kari Paasonen

Tutkimuksia
2023:1

Helsinki

”Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla”

Helsingin turvallisuustutkimus 2021

Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen, Jenni Erjansola,
Katariina Kainulainen-D'Ambrosio & Kari Paasonen

Tiedustelut

Vesa Keskinen, p. +358 40 334 4784
Jenni Erjansola, p. +358 40 121 7414
etunimi.sukunimi(at)hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitietopalvelut

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Työpajankatu 8)

Puhelin

09 310 43297

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 43297
kaupunkitieto@hel.fi

Käännökset

Tuulikki Päivinen (ruotsi), Pamela Kaskinen (englanti)

Kuviot

Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen, Lotta Haglund

Kartat

Saara Patronen

Taitto

Lotta Haglund

Valokuvat

Kansi: @Juha Valkeajoki, Sherpa / Helsingin kaupunki,
s. 98: @Ioannis Koulousis / Helsinki Partners

Paino

Next Print Oy, Helsinki 2023

Painettu

ISSN 2954-1786
ISBN 978-952-386-228-9

Verkkojulkaisu

ISSN 2954-1786
ISBN 978-952-386-229-6

Sisältö

Esipuhe	5
Förord	6
Preface	7
1 Johdanto	8
2 Teoriataustaa turvallisuuden kokemuksista	10
3 Kyselyn toteutus ja aineiston edustavuus	11
4 Koettu turvallisuus yleisesti, keskustassa ja julkisissa paikoissa	14
4.1 Yhdeksän kymmenestä tuntee olonsa turvallisiksi Helsingissä	14
4.2 Turvattomuus asemilla ja ostoskeskuksissa lisääntynyt	16
4.3 Turvallisuuden koetaan kehittyneen huonoon suuntaan	18
4.4 Avoimissa kommenteissa kerrotaan häiriökäyttäytymisen pelosta	20
5 Koettu turvallisuus omalla asuinalueella ja asuin ympäristön laatu	32
5.1 Oma asuinalue koetaan keskustaa turvallisemmaksi	32
5.2 Helsingiläisten turvattomuuskokemuksissa suurta aluevaihtelua	35
5.3 Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen vaihtelee alueittain	41
5.4 Asuinalueella ulkoilu iltaisin yleistä kaikissa väestöryhmissä	42
5.5 Naapurien kanssa juttelu ja naapuriapu yhteydessä ikään	43
6 Helsingiläisten huolet ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet	52
6.1 Ilmastonmuutos edelleen helsingiläisten suurin huolenaihe	52
6.2 Rikoksista eniten huolestuttaa omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen	56
6.3 Kokemus sosiaalisesta epäjärjestyksestä lisääntynyt asuinalueilla	57
6.4 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen koetaan tärkeäksi	67
7 Rikokset	69
7.1 Huumeet tulleet aiempaa näkyvämmiksi	69
7.2 Yleisintä on joutua pyörävarkauden uhriksi	74
7.3 Kyselyn tulokset linjassa rikostilastojen kanssa	76

8 Onnettomudet, varautuminen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen palvelut	80
8.1 Helsinkiläiset epäilevät ensiaputaitojaan	80
8.2 Kaksi kolmesta tarkistaa säännöllisesti palovaroittimen	81
8.3 Liikenneonnettomuuksien määrä laskenut	83
8.4 Ensihoito tärkein pelastuslaitoksen palvelu.....	84
8.5 Luottamus pelastuslaitokseen vankkaa	85
8.6 Hälytyspartion nopea saapuminen tärkein poliisin palvelu	86
9 Keskeiset tulokset	88
Sammanfattning	90
Summary	92
Kirjoittajaesittelyt.....	94
Lähteet	95
Liitteet	99
Kyselylomake	
Helsingin piirijakokartta	

Esipuhe

Kaupungin viihtyisyys on kytköksissä kaupunkilaisten turvallisuuden tunteeseen. Moninaisessa kaupungissa on tärkeää, että elämäntavat ja mielipiteet voivat elää sopu- soinnussa ja turvallinen kaupunkitila on kaikille todellisuutta. Helsingin tavoitteena on, että eriarvoisuus vähenee ja asuinalueet eivät eriydy. Kaikkialla tulee olla mahdollis- ta elää turvallista elämää, sillä turvallisuuden kokemus on tärkeä osa kaupunkilaisten hyvinvointia.

Helsinki on toteuttanut turvallisuuskyselyn kolmen vuoden välein vuodesta 2003 saakka. Tutkimuksessa selvitetään 15–79-vuotiaiden helsinkiläisten kokemuksia tur- vallisuudesta laajasti. Uusin tutkimusaineisto koottiin loppuvuodesta 2021. Kyselyyn vastasi 3 980 helsinkiläistä ja vastausprosentiksi saatiin 51 prosenttia, joka on kysely- tutkimukselle hyvä tulos.

Helsinki koettiin syksyllä 2021 yhä pääosin turvalliseksi kaupungiksi. Lähes yhdeksän kymmenestä helsinkiläisestä oli sitä mieltä, että kaupunki on yleisesti turvallinen. Osuus oli aavistuksen pienempi kuin edellisessä turvallisuustutkimuksessa. Oma asuinalue koettiin muuta kaupunkia ja keskustaa turvallisemmaksi. Asuinalueiden väliset erot turvattomuuskokemuksissa olivat merkittäviä, mutta erot eivät kuitenkaan syventy- neet edellisiin tutkimuskertoihin verrattuna.

Uusin tutkimus ajoittui koronapandemian aikaan, mikä näkyy vastauksissa jossakin määrin. Helsingin keskustassa liikkuminen on ollut aiempaa vähäisempää ja toisaal- ta omalla asuinalueella ulkoilu on lisääntynyt. Kokemus sosiaalisen epäjärjestyksen li- sääntymisestä kaupunkitilassa huolestuttaa aiempaa useampaa. Myös pelko korona- virustartunnoista on todennäköisesti vaikuttanut joidenkin vastaajien yleiseen turval- lisuuden tunteeseen. Kyselyn aineisto on kerätty ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan, joten tuloksista eivät näy sodan mahdolliset vaikutukset kaupunkilaisten turvallisuus- kokemuksiin. Seuraava turvallisuustutkimuksen aineisto kootaan syksyllä 2024. Tällöin nähdään, millä tavoin nykyinen muuttunut turvallisuusympäristö on mahdollisesti vai- kuttanut helsinkiläisten koettuun turvallisuuteen.

Vuoden 2021 turvallisuustutkimus on toteutettu Helsingin kaupunginkansliassa yh- teistyössä Helsingin pelastuslaitoksen ja Helsingin poliisin kanssa. Tämän julkaisun tuottamiseen ovat osallistuneet Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen sekä Jenni Erjanso- la kaupunkitietopalvelut -yksiköstä, Katariina Kainulainen-D'Ambrosio kaupunkistra- tegiayksikön turvallisuus- ja valmiustiimistä sekä Kari Paasonen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksesta.

Helsingissä tammikuussa 2023

Katja Vilkama
Tutkimuspäällikkö
Kaupunkitieto, Helsingin kaupunki

Förord

Trevnaden i staden är kopplad till stadsbornas trygghetskänsla. I en stad där mångfald råder är det viktigt att olika levnadsvanor och åsikter kan existera i harmoni och ett tryggt stadsrum är verklighet för alla. Helsingfors har som mål att minska ojämlikheten och motverka segregation mellan bostadsområdena. Man ska kunna leva ett tryggt liv överallt, för en upplevelse av trygghet är en viktig del av stadsbornas välmående.

Helsingfors har genomfört en trygghetsundersökning vart tredje år från och med 2003. I undersökningen utreds 15–79-åringars upplevda trygghet i Helsingfors ingående. Det nyaste undersökningsmaterialet samlades in i slutet av 2021. Enkäten besvarades av 3 980 helsingforsare och svarsprocenten blev 51 procent, vilket är ett bra resultat för en enkät.

På hösten 2021 upplevde helsingforsarna i gemen fortfarande att staden är trygg. Nästan nio av tio helsingforsare tyckte att staden allmänt taget är trygg. Andelen var en aning mindre än den varit vid föregående enkätträff. Det egna bostadsområdet upplevdes vara tryggare än den övriga staden och centrum. Skillnaderna mellan bostadsområdena i upplevelsen av otrygghet var avsevärda, men ökade inte jämfört med tidigare undersökningar.

Den senaste undersökningen gjordes under coronapandemin, vilket återspeglas i svaren i någon mån. Folk har rört sig mindre i Helsingfors centrum och tillbringat mer tid utomhus i det egna bostadsområdet. Fler än tidigare kände oro för att de upplevde att den sociala ordningen hade ökat i stadsrummet. Även rädslan för coronasmitta har troligtvis påverkat den allmänna trygghetskänslan hos vissa. Enkäten gjordes före Rysslands angrepp på Ukraina, så resultaten återspeglar inte krigets eventuella verkningar på invånarnas upplevda trygghet. Materialet för nästa trygghetsundersökning samlas in hösten 2024. Då ser vi hur den nuvarande förändrade säkerhetsmiljön eventuellt har påverkat helsingforsarnas upplevda trygghet.

Trygghetsundersökningen 2021 gjordes av Helsingfors stadskansli i samarbete med Helsingfors stads räddningsverk och polisen i Helsingfors. I publikationen medverkade Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen och Jenni Erjansola från enheten stadsforskning och -statistik, Katariina Kainulainen-D'Ambrosio från säkerhets- och beredskapsteamet vid stadsstrategienheten samt Kari Paasonen från Helsingfors stads räddningsverk.

Helsingfors, januari 2023

Katja Vilkama
Forskningschef
Enheten stadsforskning och -statistik, Helsingfors stad

Preface

The extent to which people feel comfortable living in a city is closely connected to their sense of safety. It is essential that our varying lifestyles and opinions can co-exist in harmony in diverse city environments and that a safe urban space can be secured for all. Helsinki has made it a top priority to reduce inequality and prevent neighbourhood segregation. People should be able to live their lives in peace in every corner of the city, as safety is a vital element of our wellbeing.

Every three years since 2003, Helsinki has conducted a survey that comprehensively assesses the safety perceptions of a sample of its city residents between the ages of 15 and 79. Research data from the latest survey in the series was collected at the end of 2021. In all, 3,980 Helsinki residents answered the survey, accounting for a satisfactory response rate of 51 per cent.

The 2021 results indicate that Helsinki is still widely regarded as a safe place to live. Almost nine out of ten Helsinki residents responding to the survey believed that the city is generally safe, a slightly smaller proportion than in the previous study. As a rule, respondents felt their neighbourhood was safer than the rest of the city and the city centre. Significant safety differences were perceived between the different residential areas, but these differences had not grown on previous surveys.

The latest survey took place while the COVID-19 pandemic was still actively spreading, and the responses somewhat reflect this. People moved about in the Helsinki city centre less frequently and spent more time outdoors in their neighbourhoods. Survey respondents appeared to be more concerned about social disorder in urban environments than in the past. The fear of becoming infected with the coronavirus probably also affected some respondents' sense of safety. The survey data was compiled before the Russian invasion of Ukraine, so the results do not show the possible impact of the war on people's sense of safety. The results of the next survey will be analysed in autumn 2024. Only then will we see the possible effects of the current changed safety environment on how safe Helsinki inhabitants feel.

The 2021 Safety Survey was carried out by the Helsinki City Executive Office in cooperation with the Helsinki Rescue Service and Helsinki Police. This publication was produced jointly by Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen and Jenni Erjansola from the City of Helsinki Urban Research Unit, Katariina Kainulainen-d'Ambrosio from the City Strategy Department's Safety and Preparedness team and Kari Paasonen from the Rescue Department.

Helsinki, January 2023

Katja Vilkama
Research Director
City of Helsinki Urban Research and Statistics Unit

1 Johdanto

Helsinki haluaa olla viihtyisä kaupunki, jossa kaupunkilaiset kokevat turvallisuutta asuinalueillaan ja kaupungin keskustassa. Tavoitteena on, että eri väestöryhmien välinen vuorovaikutus on hyvää, ihmiset suhtautuvat toisiinsa kunnioittavasti ja mahdolliset konfliktit käsitellään

niin, etteivät ne kärjisty rikoksiksi. Strategisia tavoitteitaan Helsinki edistää muun muassa hyvinvointisuunnitelmassa määritellyin toimenpitein, jotka perustuvat tutkittuun tietoon helsinkiläisten hyvinvoinnista, terveydestä ja arjen turvallisuudesta.

Helsingin turvallisuustutkimuksessa selvitetään kolmen vuoden välein kaupunkilaisten kokemuksia turvallisuudesta yleisesti, omalla asuinalueellaan ja kaupungin keskustassa. Uusin tutkimusaineisto koottiin loppuvuodesta 2021, ja tutkimuksen toteuttivat Helsingin kaupunki ja Helsingin poliisi. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat Helsingin 15–79-vuotiaat. Kyselylomake lähetettiin 7 818 henkilölle, joista 3 980 vastasi. Tutkimuksen vastausprosentti on 51, kun edellisellä tutkimuskierroksella vuonna 2018 vastausprosentti oli 54.

Turvallisuustutkimusta on toteutettu pitkälti samanmuotoisena jo lähes kahdenkymmenen vuoden ajan. Edellisellä tutkimuskierroksella, vuoden 2018 lopussa, Helsingin turvallisuustilanne todettiin vastaajien ilmoittamien kokemusten perusteella paremmaksi kuin yhdelläkään aikaisemmalla kerralla (ks. esim. Keskinen 2019). Uusin aineistonkeruu vuonna 2021 osui koronapandemian aikaan, mikä mutkistaa eri syistä vastausten tulkintaa. Helsinkiläiset ovat esimerkiksi saattaneet muuttaa joitakin käyttäytymistottumuksiaan pandemian ja siihen liittyvien rajoitusten vuoksi. Esimerkiksi etätyön yleisyys merkitsee, että liikennevälineitä ja kaupungin keskustan palveluita käytetään vähemmän. Tämä on huomioitava vastauksia analysoitaessa. Koronapandemian vaikutuksia vastaajien elämään ja turvallisuuteen käsitellään julkaisussa myös erikseen.

On syytä huomioida, että tutkimuksen pääkohteena on helsinkiläisten kokemus oman arkiympäristönsä turvallisuudesta sekä esimerkiksi kaupungin keskustan turvallisuudesta. Viime aikoina kiristynyt maailmanpoliittinen tilanne ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ovat kuitenkin esimerkkejä ulkoisista tapahtumista, jotka varmasti vaikuttaisivat kyselyvastauksiin ainakin joidenkin yleisluontoisten kysymysten osalta. Koska tutkimus toteutettiin syksyllä 2021, näiden asioiden vaikutukset eivät kuitenkaan näy tämän kyselyn tuloksissa.

Kyselyyn oli mahdollista vastata suomeksi, ruotsiksi ja venäjäksi paperilomakkeella. Verkkolomakkeella pystyi näiden lisäksi vastaamaan viroksi. Helsingin muut asukkaat kuin suomen- ja ruotsinkieliset ovat olleet turvallisuustutkimuksen kohteina vuodesta 2015 alkaen. Tätä jakoa käytetään myös tässä julkaisussa. On kuitenkin hyvä tiedostaa, etteivät vieraskieliset välttämättä muodosta yhtenäistä ryhmää niin turvallisuuskokemustensa osalta kuin muutenkaan.

Tämä julkaisu rakentuu artikkeleista, joista osa on jo aiemmin julkaistu Helsingin kaupunginkanslian Kvartti-verkkolehdeissä (Keskinen & Kainulainen-D'Ambrosio 2022; Keskinen 2022; Hirvonen 2022; Hirvonen 2023 & Erjansola 2023). Artikkeleina julkaisut alaluvut 4.4, 5.2, 5.5 sekä 6.3 on säilytetty muita lukuja laajempina kokonaisuuksina.

Ensin kuvataan turvallisuustutkimuksen teoriataustaa, kyselyn aineistoa ja sen edustavuutta suhteessa Helsingin väestöön. Sen jälkeen edetään kyselyn tuloksiin. Tulokset jakautuvat viiteen kokonaisuuteen. Luvussa 4 esitetään tutkimuksen päätulokset, kuten tietoa helsinkiläisten turvallisuuskokemuksista yleisesti.

Helsingin tavoitteena on olla kaupunki, jossa asuinalueet eivät eriydy ja kaikkialla on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa
(Helsingin kaupunki 2021)

Luvussa 5 kuvaillaan koettua turvallisuutta omalla asuinalueella, joka on olennainen osa myös yleistä turvallisuuden tunnetta. Luvussa 6 kerrotaan helsinkiläisten huolenaiheista, joita selvitettiin turvallisuustutkimuksessa monin kysymyksin. Edelleen kerrotaan, mitkä toimenpiteet helsinkiläisten mielestä parantaisivat kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Tulosluvussa 7 käsitellään rikosten näkemistä ja kokemuksia niiden kohteeksi joutumisesta. Lisäksi tarkastellaan tilastotietoja viranomaisten tietoon tulleesta rikollisuudesta suhteessa turvallisuuskyselyn tuloksiin. Viimeisessä tulosluvussa 8 kerrotaan helsinkiläisten joutumisesta tiettyjen onnettomuuksien kohteeksi sekä selvitetään helsinkiläisten varautumista ja kokemusta osaamisestaan onnettomuustilanteissa. Lopuksi kuvataan helsinkiläisten arvioita pelastuslaitoksen ja poliisin palvelujen tärkeydestä sekä selvitetään kaupunkilaisten luottamusta näihin tahoihin. Tutkimuksen päätulokset kerrataan vielä erillisessä yhteenvedossa.

2 Teoriataustaa turvallisuuden kokemuksista

Turvallisuus ja kokemus turvallisuudesta eivät välttämättä aina kulje käsi kädessä. Turvallisuus määritellään yleisesti uhkien ja riskien poissaoloksi ja niiden toteutumisen epätodennäköisyydeksi. Turvallisuuden kokemuksessa taas olennaista on sisäinen luottamus siihen, että havaitut riskit ovat pieniä tai niiden ei uskota toteutuvan. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat aiemmat kokemukset sekä muu tieto esimerkiksi ympäristön ennakoitavuudesta. Pelkoa saattaakin syntyä sekä vaarallisia että vaarattomia eli totutusta poikkeavia, erilaisia asioita kohtaan. Turvattomuuden kokemuksia esimerkiksi asuinalueella voi vähentää korkeampi luottamus naapurustoon, yhteisöllisyys ja osallistuminen paikallisesti.

Sosiologi Ulrich Beckin klassikkoteorian mukaan yhteiskuntien kehittyminen on johtanut siihen, että aiheutamme jatkuvasti omilla toimillamme uusia riskejä ja samalla mahdollisuus suojautua näiltä riskeiltä jakautuu epätasaisesti (Beck 1992, 21–23). Esimerkkejä Beckin tarkoittamista uudenlaisista riskeistä ovat ympäristön saastuttaminen, rikollisuus tai kaupunkien kehitykseen usein liittyvä sosiaalisen epäjärjestyksen lisääntyminen. Jo 1900-luvun alkuvuosikymmeninä kaupunkitutkimuksen ja kriminologian alalla vaikuttanut Chicagon koulukunta havaitsi kaupunkien kasvuun ja sosiaalisten siteiden muutokseen liittyvän kielteisiä lieveilmiöitä, kuten asuinalueiden eriarvoistumista (Niskanen & Pietikäinen 2021). Kaupungeissa onkin sitemmin pyritty vaikuttamaan näihin lieveilmiöihin monin tavoin – muun muassa kaupunkisuunnittelulla.

Suomalaisen lähiökehittämisen kontekstissa voidaan ajatella, että turvallisuuden kokemus liittyy paitsi fyysiseen ympäristöön ja arjen kokemuksiin myös alueen maaneeseen, mielikuviin ja puhetapoihin (Kuoppa, Kyttä ja Hirvonen 2014). Yleisemmällä tasolla etenkin mediaympäristö saattaa ruokkia tarpeetontakin pelon kulttuuria vieraita asioita kohtaan (Füredi 1997; 2007).

Luottamus ympäristön ennakoitavuuteen ja kanssaihmiisiin on olennainen osa turvallisuuden kokemusta. Kansainvälisesti katsottuna Suomessa on yleisesti ottaen korkea luottamus julkisiin instituutioihin, kuten poliisiin (OECD 2021). Luottamus on kuitenkin vähäisempää huono-osaisempien ryhmien keskuudessa. Vaarana on, että luottamus yhteiskuntaan eriytyy edelleen, sillä yhteiskunnallisen eriarvoisuuden voidaan katsoa lisääntyneen koronapandemian aikana myös Helsingissä (Ahlgren-Leinvuo et al. 2021, 75). Luottamuksen hienoinenkin rapautuminen voi olla ongelma kahdesta näkökulmasta. Toisaalta rapautunut luottamus kanssaihmiisiin vähentää yksilön turvallisuuden tunnetta ja heikentää yhteisöllisyyttä ja yhteiskunnan sosiaalista liimaa. Toisaalta heikko luottamus yhteiskuntaan voi jopa ajaa yhtä väestönosaa rikollisuuteen.

3 Kyselyn toteutus ja aineiston edustavuus

Vuoden 2021 turvallisuustutkimuksen suunnittelu aloitettiin keväällä 2021. Vuoden 2018 kyselylomake oli pohjana, kun kommentteja ja uusia avauksia pyydettiin eri tahoilta. Näitä tahoja olivat Helsingin poliisi, Helsingin kaupungin pelastuslaitos, Helsingin kaupungin koronakoordinaatioryhmä, Helsingin kaupungin yöluotsi sekä Helsingin yliopisto. Saadun palautteen pohjalta lomaketta viimeisteltiin kesän ja alkusyksyn aikana.

Vuoden 2021 kyselyssä oli parikymmentä yksittäistä kysymystä vähemmän kuin vuoden 2018 lomakkeessa. Kyselyn saatteessa oli maininta aiempaa lyhyemmästä lomakkeesta. Kokonaan uusia kysymyksiä lomakkeella oli 10 ja paremmin muotoiltuja kuusi. Koronapandemiaan liittyviä kysymyksiä oli kolme. Myös kysymysten järjestystä jäsenneltiin vastaamaan paremmin koko kaupunkia tai asuinalueita koskevia asioita.

Tutkimuksen aineiston keruun toteuttajasta järjestettiin tarjouskilpailu. Neljästä palveluntuottajasta valituksi tuli Tutkimustie Oy, joka oli myös vuosien 2015 ja 2018 tutkimusten aineiston kerääjä.

Helsingin muut asukkaat kuin suomen- ja ruotsinkieliset ovat olleet turvallisuustutkimuksen kohteina vuodesta 2015 alkaen. Vuoden 2018 kyselyssä rekisteröidyltä äidinkieltään vironkieliset vastasivat pääosin suomenkieliseen kyselyyn. Sama oli tilanne muunkielisten kohdalla. Venäjänkieliset vastasivat pääosin paperilomakkeella. Näiden tietojen perusteella päädyttiin siihen, että paperilomake lähetettiin rekisteröidyn äidinkielen perusteella seuraavasti:

- Suomenkielisille: suomenkielinen lomake ja saate
- Ruotsinkielisille: ruotsinkielinen lomake ja saate
- Venäjänkielisille: venäjänkielinen lomake ja saate
- Vironkielisille: suomenkielinen lomake + saatteeseen vironkielinen lyhyt tekstiosuus ja ohjaus ”nettilomakkeella voi vastata kaikilla kielillä”
- Muunkielisille: suomenkielinen lomake + saatteeseen englanninkielinen lyhyt tekstiosuus ja ohjaus ”nettilomakkeella voi vastata kaikilla kielillä”

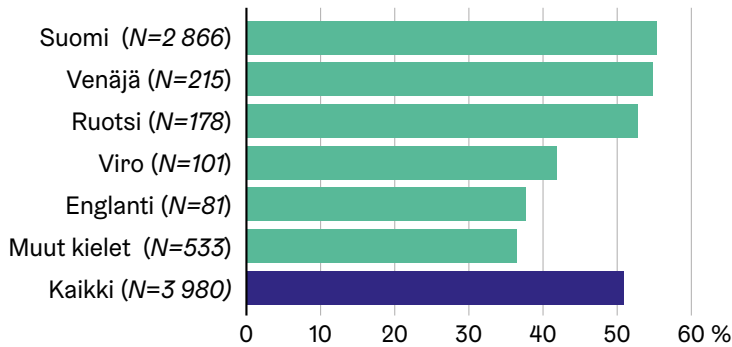
Edelliseen kyselykierrokseen verrattuna vironkielinen lomake oli nyt vastattavissa vain sähköisessä muodossa. Koska vieraskieliset ovat varsin heterogeeninen ryhmä, tässä julkaisussa ei pääsääntöisesti esitetä tuloksia jaottelulla kotimaankieliset ja vieraskieliset. Turvallisuustutkimuksen suhteellisen suuresta otoksesta (N=7 818) huolimatta vastausmäärät eivät myöskään aina mahdollista tulosten esittämistä tarkemmin kielen mukaan.

Kyselyn otos tehtiin viikolla 42 Helsingin Facta-väestörekisteristä. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat 15–79-vuotiaat. Kustakin 34 peruspiiristä poimittiin 162 suomen- ja ruotsinkielistä sekä 33 peruspiiristä (Östersundom pois lukien) 70 muunkielistä eli kaiken kaikkiaan 33 peruspiiristä 232 henkilöä ja yhdestä 162 henkilöä. Otoksen kooksi tuli siten 7 818 henkilöä. Postitus alkoi maanantaina 8.11. 2021. Ensimmäiset nettivastaukset saatiin viikon päästä 15.11. Kysely suljettiin 7.1.2022.

Tutkimuksen lopullinen vastaajamäärä oli 3 980. Tutkimuksen vastausprosentiksi tuli siten 51, kun se oli ollut 54 prosenttia vuonna 2018. Suomen- ja ruotsinkielisten vastausprosentti oli 55 prosenttia (58 % vuonna 2018) ja muunkielisten 40 (45 %). Tukholman vastaavan tutkimuksen vastausprosentit ovat olleet samaa luokkaa kuin Helsingissä.

Vastaajan väestötietojärjestelmissä olleen kielitiedon mukaan vastausaktiivisuus ja-kautui kahteen ryhmään. Suomen- ja ruotsinkieliset sekä venäjänkieliset vastasivat kyselyyn varsin aktiivisesti. Muiden kieliryhmien vastausaktiivisuus ei ollut yhtä korkeaa.

Kuvio 1. Vuoden 2021 kyselyyn vastaaminen eri otosryhmissä

Kyselyn ensimmäinen kierros ja muistutuskortti toivat kolme neljäsosaa vastauksista ja karhukierros lopun neljäsosan. Muun kuin suomen- ja ruotsinkielisten vastauksista 34 prosenttia tuli toisen kyselykierroksen kautta.

Vastauksia palautui paperilomakkeella 63 prosenttia ja internetin kautta 37 prosenttia. Internet-vastausten osuus oli nyt selvästi suurempi kuin vuonna 2018 (26 %). Muista kuin suomen- ja ruotsinkielisistä vastasi internetin kautta 44 prosenttia.

Vuoden 2018 kierroksella ylipeitto (väärä osoite, osoite muuttunut) oli 127 henkilöä. Vuoden 2021 kyselyssä näitä oli vain parikymmentä. Yksi syy tähän saattaa olla se, että Digi- ja väestöviraston toimesta rekisteriä on korjattu niiden osalta, jotka ovat olleet Helsingissä pitkään tietymättömissä.

Kuten kyselyissä yleensäkin, nuoret ja miehet ovat aineistossa aliedustettuina. Koska otanta tehtiin siten, että kaikista Helsingin peruspiireistä valittiin yhtä monta vastaajaa, ei aineisto sellaisenaan ole perusjoukon suhteen edustava. Tämän vuoksi aineistoon laskettiin painokertoimet osittamalla se jälkikäteen peruspiirin, kahden ikäluokan (15–44- ja 45–79-vuotiaat) ja sukupuolen mukaan kahdessa kieliryhmässä (suomen- ja ruotsinkieliset, muunkieliset). Sukupuolta koskevaan kysymykseen ”muu” tai ”en halua kertoa” (50 vastaajaa, 1,3 %) vastanneet saivat painokertoimen 1. Painokertoimet korostavat jonkin verran myös aliedustettuina olevien miesten ja nuorten vastauksia. Painokertoimet laski Harri Sinkko kaupunginkanslian kaupunkitietopalvelut -yksiköstä.

Taulukko 1. Perusjoukon ja aineiston ikä- ja sukupuolijakaumat kahdessa vastaajaryhmässä (Helsingin väestörakenne 30.9.2021)

Kaikki 15–79-vuotiaat (%)			
	Perusjoukko (N=521 914)	Kaikki vastaajat (N=3 945)**	Painotettu aineisto (N=3 945)
Ikäryhmä:			
15–24	13	9	11
25–44	42	35	44
45–64	29	34	27
65–79	16	23	18
Sukupuoli*			
Mies	48	44	47
Nainen	53	54	52
Suomen- ja ruotsinkieliset (%)			
	Perusjoukko (N=433 754)	Kaikki (N=3 024)	Painotettu aineisto (N=2 831)
Ikäryhmä:			
15–24	13	8	10
25–44	39	30	40
45–64	29	34	28
65–79	19	28	22
Sukupuoli			
Mies	47	42	45
Nainen	54	56	53
Muun kieliset (%)			
	Perusjoukko (N=88 160)	Kaikki (N=921)	Painotettu aineisto (N=1 114)

* Taustamuuttujassa sukupuoli oli myös vastausvaihtoehdot ”Muu” sekä ”En halua määritellä”. Näitä vastaajia oli yhteensä 50 eli 1,2 prosenttia. Lisäksi 17 vastaajaa jätti kysymyksen vastaamatta. **Muutama vastaaja on jättänyt vastaamatta ikää koskevaan kysymykseen.

Vuosien 2015, 2018 ja 2021 turvallisuustutkimukset ovat pääsääntöisesti vertailukelpoisia keskenään perusjoukoltaan ja kysymyksiltään. Vuosien 2015 ja 2018 turvallisuustutkimusten tuloksiin on mahdollista tutustua tutkimusraporteissa (Keskinen ym. 2020, Keskinen & Laihinén 2017). Turvallisuustutkimuksen kuten muidenkin kyselytutkimusten tulosten analysoinnissa ja tulokinnassa on syytä pitää mielessä tiedon luotettavuuteen liittyvät ongelmat silloin, kun mennään tarkan aluetason tuloksiin. Peruspiirittöön tuloksia ja niissä tapahtuneita muutoksia on joiltain osin syytä käyttää vain suuntaavasti, tai ryhmitellä asuinalueita hieman laajemmiksi kokonaisuuksiksi, jolloin vastaajamäärät aluetta kohti ovat suurempia.

4 Koettu turvallisuus yleisesti, keskustassa ja julkisissa paikoissa

Tässä luvussa esitetään tutkimuksen päätuloksia vertaillen tilannetta aiempiin vuosiin. Helsingiläisiltä kysyttiin, kuinka turvalliseksi he tuntevat olonsa Helsingissä yleisesti ja toisaalta Helsingin keskustassa. Lisäksi turvallisuuden kokemuksia selvitettiin tietyissä julkisissa paikoissa, eli asemilla, pysäkeillä, ostoskeskuksissa ja julkisissa liikennevälineissä. Myös koettu turvallisuus omalla asuinalueella on olennainen osa yleistä turvallisuuden tunnetta. Sitä käsitellään myöhemmin julkaisun luvussa 5.

Helsingiläisiltä kysyttiin myös heidän omaa kokemustaan siitä, mihin suuntaan turvallisuus on Helsingissä kehittynyt. Koronapandemian aikana monen vastaajan liikkuminen kaupunkitilassa oli muuttunut. Koronapandemialla oli myös vaikutuksia koettuun turvallisuuteen. Näistä ja muista kokemuksistaan helsingiläiset kertoivat kyselyn avoimissa vastauksissa.

4.1 Yhdeksän kymmenestä tuntee olonsa turvalliseksi Helsingissä

Helsingiläisten kokemusta yleisestä turvallisuudesta selvitettiin vuoden 2021 tutkimuksen kyselylomakkeen alussa kysymyksellä: ”Kuinka turvalliseksi tunnet olosi keskimäärin? a) Helsingissä, b) omalla asuinalueellasi.” Vastaava kysymys esitettiin myös vuoden 2018 kyselyssä.

Valtaosa, 89 prosenttia, vastaajista tunsivat olonsa kaupungissa turvalliseksi (kolmasosa täysin turvalliseksi ja reilusti yli puolet melko turvalliseksi) (Taulukko 2). Vuonna 2018 Helsinkiä turvallisena pitäviä oli hieman tätä enemmän, 92 prosenttia (Keskinen ym. 2020).

Taulukko 2. Helsingin yleinen turvallisuus eri vastaajaryhmissä 2021, 15–79-vuotiaat, %

Kuinka turvalliseksi kokee olonsa keskimäärin omalla asuinalueella								
	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvatomaksi	Turvatomaksi	Ei osaa sanoa/ Ei vastausta	Turvalliseksi	Turvatomaksi	N
Kaikki	32,9	55,8	7,3	2,4	1,4	88,7	9,7	3 974
Suomen- ja ruotsinkieliset	29,8	59,6	7,6	1,8	1,1	89,4	9,4	2 851
Muut	40,8	46,3	6,4	4,1	2,2	87,0	10,5	1 123

Vuosien 2015, 2018 ja 2021 turvallisuustutkimukset ovat kohderyhmältään vertailukelpoisia; kaikissa niissä ovat mukana myös vieraskieliset helsingiläiset. Ikäryhmien osalta otos ei tosin ole sama: vuonna 2015 kohderyhmänä olivat 15–74-vuotiaat, myöhemmin 15–79-vuotiaat. Vieraskieliset eivät ole yhtenäinen ryhmä, joten tuloksia on hyvä tarkastella myös kieliryhmän mukaan. Vuonna 2021 venäjänkieliset ja vironkieliset kokivat muita vastaajia selvästi useammin turvattomuutta. Myös ”ei osaa sanoa”-vastausten osuus oli näissä kieliryhmissä muita suurempi.

Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus on tärkeä tarkastelukohde kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden näkökulmasta. Helsingin keskusta koettiin vuonna 2021 vähemmän turvalliseksi kuin vuonna 2018 (Taulukko 3). Uusimman

kyselyn mukaan hieman yli puolet vastaajista piti keskustaa turvallisenä myöhään viikonloppuiltaisin. Ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä (<.0001). Tilanne oli parempi myös vuonna 2015.

Taulukko 3. Koettu turvallisuus Helsingin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin 2021, 2018 ja 2015*, 15–79-vuotiaat, %

	Turvalli- seksi	Melko turvalli- seksi	Melko turvat- tomaksi	Turvat- tomaksi	Ei koske vastaa- jaa	Ei osaa sanoa/ Ei vasta- usta	Turvalli- seksi	Turvat- tomaksi	N
2021	13,8	40,0	17,2	9,0	16,6	3,0	53,8	26,2	3 974
2018	17,7	46,0	17,2	6,2	8,7	4,2	63,7	23,4	4 090
2015	12,3	46,2	17,9	8,7	11,1	3,6	58,5	26,6	3 971

*15–74-vuotiaat

Turvallisuuskokemusten muutokseen keskusta-alueella voi hakea selitystä osaltaan koronapandemiasta, sillä liikkuminen keskustassa vähentyi huomattavasti koronapandemian aikana. Esimerkiksi syksyllä 2021 keskustassa liikkuneiden määrä oli viikosta riippuen 30–50 % pienempi kuin ennen koronapandemiaa (Telia Crowd Insights 2021). Keskusta ja sen tilanne ovat saattaneet jäädä kaukaisemmiksi, kun liikkuminen on painottunut enemmän omalle asuinalueelle. Nekin, jotka keskustassa ovat käyneet, ovat todennäköisesti kohdanneet siellä tavallista vähemmän muita liikkujia.

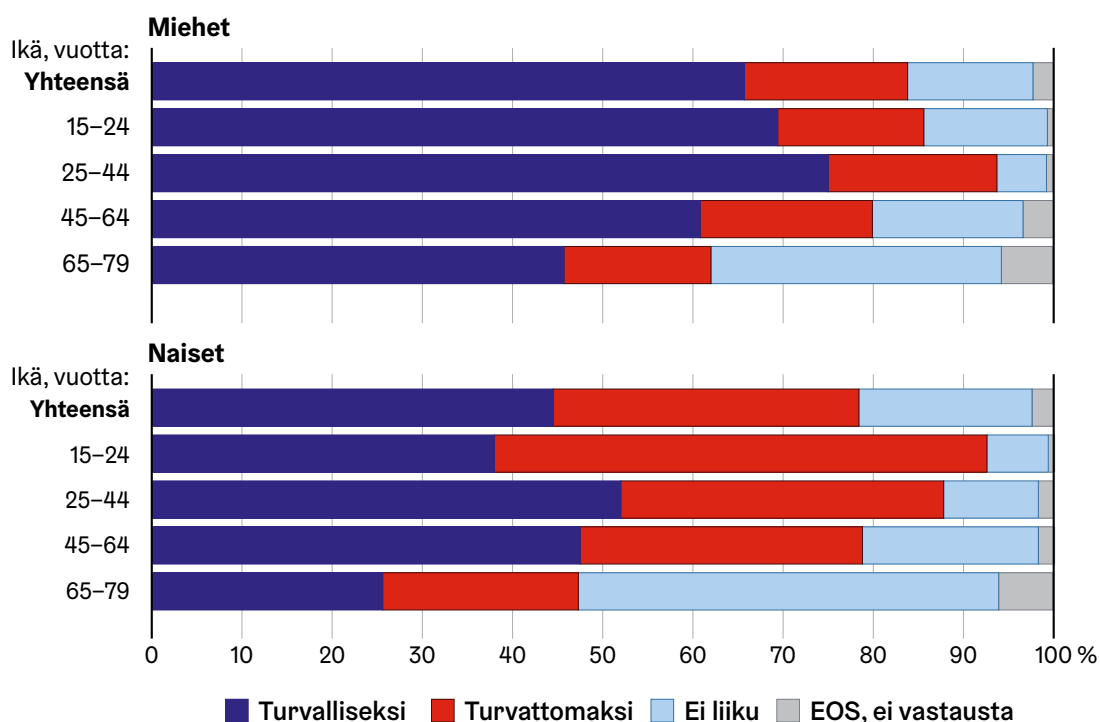
On myös mahdollista, että palvelujen ollessa koronarajoitusten vuoksi kiinni, katukuvassa korostuivat päihde- tai mielenterveysongelmien vuoksi erityisen haastavissa elämäntilanteissa olevat kaupunkilaiset. Moni on saattanut miettiä kysymystä myös siten, että koska ylipäänsä missään liikkuminen ei koronatilanteessa ole ollut täysin turvallista, olisi se keskustassa ollut näissä oloissa erityisen turvatonta. Lisäksi syksystä 2020 lähtien mediassa on puitu näkyvämmiin nuorten käyttäytymistä ja rikoksilla oireilua, millä on saattanut olla vaikutusta ihmisten mielikuvaan keskustan turvallisuudesta.

Tuloksesta on lisäksi huomattava, että keskustaa turvattomana pitävien osuus on pysynyt eri vuosien kyselyissä melko samana. On kuitenkin ilmeistä, että edellä jo mainittu koronatilanne näkyy vuoden 2021 tuloksessa. Vastausvaihtoehto ”ei koske vastaajaa” tarkoittaa pitkälti sitä, että vastaaja ei ole liikkunut kysyttynä aikana Helsingin keskustassa. Vuoden 2021 kyselyn vastaajista heitä oli 17 prosenttia, eli selvästi enemmän kuin aikaisempina tutkimusvuosina. Useat ravintoloita, elokuvateattereita ja muita kulttuuritilaisuuksia koskeneet koronarajoitukset ovat todennäköisesti muutoksen taustalla.

Mahdollisesti ainakin osa normaalioloissa keskustaa turvallisenä pitävistä on vastannut totuuden mukaisesti käytännön sanelemanana ”en liiku viikonloppuna myöhäiseen aikaan Helsingin keskustassa”. Tätä tukee sekin, että keskustan välttelyn lisääntyminen koskee sekä miehiä että naisia ja nuorempia ja vanhempia vastaajia.

Vastaajan ikä ja sukupuoli näkyvät kuitenkin edelleen selvästi turvattomuuskoke-
muksissa Helsingin keskustassa liikkumisessa. Naiset ja varsinkin nuoret naiset ko-
kevat keskustan viikonloppuiltaisin turvattomaksi (Kuvio 2). Näin on ollut myös aikai-
sempina tutkimusvuosina.

Kuvio 2. Helsingin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin liikkumisen turvallisuus iän ja sukupuolen mukaan 2021

4.2 Turvattomuus asemilla ja ostoskeskuksissa lisääntynyt

Vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa kysyttiin ensimmäistä kertaa kokemuksia asuinalueen julkisen liikenteen asemien ja pysäkkien sekä lähimmän ostoskeskuksen turvallisuudesta. Molempien kysytyjen paikkojen turvalliseksi kokeminen on hieman vähentynyt vuodesta 2018 (Taulukko 4). Iltaisin näissä paikoissa liikkumista välttävien osuus on kaksinkertaistunut, mikä liittyyneen koronapandemian syksyn 2021 aikaisiin rajoituksiin.

Molempina tutkimusvuosina noin joka kymmenes koki asioinnin lähimmässä ostoskeskuksessa turvattomaksi. Miehet ja naiset sekä eri ikäiset pitivät ostoskeskuksissa asiointia yhtä turvallisenä. Ilta-aikainen ostoskeskuksissa käyminen harvinaistuu 60. ikävuoden jälkeen.

Taulukko 4. Asuinalueen lähimmässä ostokeskuksessa asiointien sekä pysäkkien ja asemien turvallisuus iltaisin vuosina 2021 ja 2018

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei käytä illalla	Ei osaa sanoa / Ei vastausta	Turvalliseksi	Turvattomaksi	N
2021	39,3	36,6	7,7	3,8	9,6	2,8	76,0	11,5	3 980
2018	51,8	31,1	7,4	2,0	4,7	3,0	82,9	9,4	4 090
Asuinalueen julkisten pysäkkien ja asemien turvallisuus iltaisin									
2021	31,0	41,3	9,4	5,3	10,4	2,6	72,3	14,7	3 980
2018	35,9	42,8	10,1	2,9	5,5	2,8	78,7	12,9	4 090

Naiset eivät koe lähipysäkkien ja asemien turvallisuutta iltaisin niin hyväksi kuin miehet. Miehistä niitä piti turvattomana joka kymmenes ja naisista joka viides. Peruspiireissä iltai-aikainen pysäkkien ja asemien turvattomaksi kokeminen vaihteli viiden (Lauttasaa-ri) ja 25 prosentin (Mellunmäki) välillä.

Turvallisuustutkimuksessa kysyttiin myös joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta. Osa vastaajista ei käytä lainkaan joukkoliikenteen kulkuneuvoja iltai-aikaan (Taulukko 5). Liikennevälineestä riippuen 15–32 prosenttia vuoden 2021 kyselyn vastaajista ei lii-ku joukkoliikennevälineillä iltaisin. Julkisen liikenteen käyttämättömyys on lisääntynyt kaikissa liikennevälineissä vuodesta 2018. Tämä selittyy mitä suuremmissa määrin ko-ronapandemiaan liittyvillä rajoituksilla.

Liikennevälineistä bussia käytetään tämän kyselyn mukaan eniten myös iltai-aikaan ja paikallisjuna vähiten. Naiset käyttävät julkisia liikennevälineitä bussia lukuun otta-matta viikonloppuillalaisin hieman vähemmän kuin miehet.

Kuten Helsingin keskustassa liikkumisen kohdalla havaittiin, iltai-aikaan liikkumisen turvalliseksi kokevien osuus on vähentynyt vuodesta 2018. Tämä koskee myös liiken-nevälineitä. Turvattomaksi kokevien osuus on kuitenkin pysynyt lähes samana vuosi-na 2015, 2018 ja 2021. Niiden, jotka eivät liiku iltaisin, osuus on kasvanut saman verran kuin turvalliseksi kokevien osuus on vähentynyt.

Taulukko 5. Koettu turvallisuus joukkoliikenteen kulkuneuvoissa iltai-aikaan vuosina 2021 (N=3 980), 2018 (N=4 090) ja 2015* (N=3 971), 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Bussi							Turvalli-seksi	Turvatto-maksi
	Turvalli-seksi	Melko turvalli-seksi	Melko turvatto-maksi	Turvatto-maksi	Ei liiku iltaisin	Ei osaa sanoa / Ei vasta-usta			
2021	33,1	39,1	6,9	2,0	15,8	3,0	72,2	8,9	
2018	39,7	41,4	5,3	1,1	10,0	2,4	81,1	6,3	
2015	34,9	43,0	7,0	1,5	11,5	2,1	77,9	8,4	
	Raitiovaunu							Turvalli-seksi	Turvatto-maksi
	Turvalli-seksi	Melko turvalli-seksi	Melko turvatto-maksi	Turvatto-maksi	Ei liiku iltaisin	Ei osaa sanoa / Ei vasta-usta			
2021	28,8	34,6	7,5	2,1	22,9	3,9	63,4	9,6	
2018	31,4	40,4	7,2	1,5	16,0	3,3	71,8	8,7	
2015	27,4	41,1	9,6	2,1	16,5	3,1	68,5	11,7	
	Metro							Turvalli-seksi	Turvatto-maksi
	Turvalli-seksi	Melko turvalli-seksi	Melko turvatto-maksi	Turvatto-maksi	Ei liiku iltaisin	Ei osaa sanoa / Ei vasta-usta			
2021	16,9	32,4	17,6	6,0	23,1	3,7	49,4	23,6	
2018	19,8	40,2	16,1	4,2	15,7	3,8	60,0	20,3	
2015	14,8	36,4	17,9	7,3	19,8	3,6	51,2	25,2	
	Paikallisjuna							Turvalli-seksi	Turvatto-maksi
	Turvalli-seksi	Melko turvalli-seksi	Melko turvatto-maksi	Turvatto-maksi	Ei liiku iltaisin	Ei osaa sanoa / Ei vasta-usta			
2021	15,3	27,8	13,5	5,3	31,9	6,0	43,1	18,7	
2018	18,8	32,8	12,3	4,0	25,0	6,9	51,5	16,3	
2015	13,7	31,5	13,8	5,4	28,2	7,3	45,1	19,2	

*15–74-vuotiaat

Vastaajan iän noustessa kaikkien liikennevälineiden iltakäyttö vähenee sekä miehillä että naisilla. Miehet pitävät kaikkia liikennevälineitä turvallisempina kuin naiset. Met-rolla liikkumisen kokee turvalliseksi iltaisin vain 41 prosenttia ja turvattomaksi 30 pro-senttia naisista.

4.3 Turvallisuuden koetaan kehittyneen huonoon suuntaan

Koetun turvallisuuden kehitystä voidaan tarkastella kahdella eri tavalla. Luvussa 4.1 verrattiin turvalliseksi olonsa tuntevien osuutta vastaavaan osuuteen aiemmissa vuosien 2015 ja 2018 turvallisuustutkimuksissa. Toinen tapa tarkastella kehitystä on kysyä vastaajilta, miten he itse näkevät turvallisuustilanteen muuttuneen. Helsingin turvallisuustutkimuksissa vastaajilta onkin kysytty, mihin suuntaan he kokevat kaupungin turvallisuustilanteen kehittyneen viimeisen kolmen vuoden aikana. Näin kysyttynä koetun turvallisuuden kehitys näyttää negatiivisempänä kuin silloin, kun eri vuosien aineistoja verrataan toisiinsa.

Vertailukelpoisten vuosien 2015, 2018 ja 2021 tulokset kertovat, että helsinkiläiset kokevat turvallisuustilanteen selvästi heikentyneen vuodesta 2018 (Taulukko 6). Vuoden 2021 tulos muistuttaa jossakin määrin vuoden 2015 tilannetta, mutta on sitäkin huonompi. Helsingin turvallisuustilanne on heikentynyt erityisesti naisten mielestä.

Taulukko 6. Helsingin turvallisuustilanteen kehitys kolmen vuoden aikana vuosien 2021, 2018 ja 2015* kyselyissä, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat

	Parantunut selvästi	Parantunut jonkin verran	Pysynyt samana	Heikentynyt jonkin verran	Heikentynyt selvästi	Ei osaa sanoa, ei vastausta	%	N	Parantunut	Heikentynyt
2021	2,8	7,5	32,6	26,3	13,9	16,5	100	3 980	10,3	40,2
2018	3,8	11,4	38,2	17,7	7,5	20,6	100	4 090	15,2	25,2
2015	2,2	7,9	40,4	21,7	9,4	18,4	100	3 970	10,1	31,1

*15–74-vuotiaat

Kuten edelliselläkin kierroksella (Keskinen, Pyyhtiä ym. 2020, 24), muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat pitävät kaupungin turvallisuuskehitystä parempana kuin kotimaankieliset. Vieraskielisten voi olla myös vaikeampaa arvioida Helsingin turvallisuuskehityksen suuntaa, sillä heillä on usein takanaan lyhyempi asumishistoria kaupungissa kuin muilla.

Turvallisuustutkimuksen tulokset osoittavat, että korona-aika lisäsi koettua epäjärjestystä ja sosiaalisia ongelmia kaupungissa (ks. 6.3, 7.1). Tämä saattaa selittää sitä, että turvallisuustilanteen koetaan heikentyneen. Vuoden 2021 turvallisuustutkimuksessa olikin kolme kysymystä koronapandemian vaikutuksista vastaajien elämään lähinnä turvallisuuden näkökulmasta.

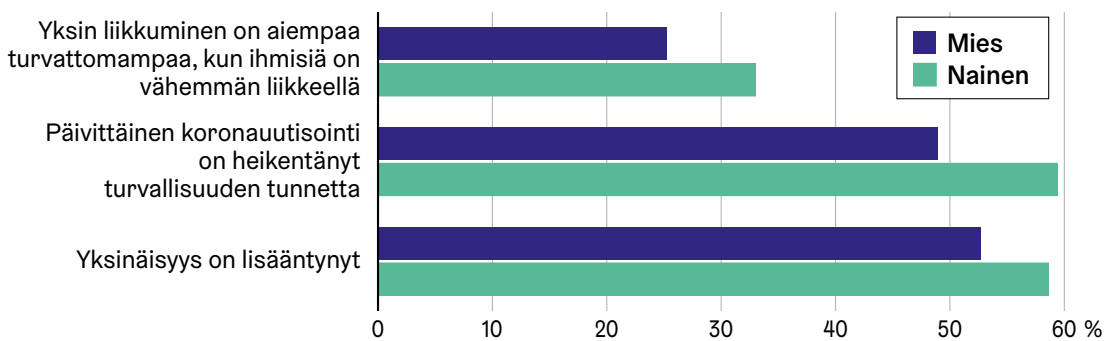
Yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet koronapandemian aikana reilusti yli puolella turvallisuustutkimuksen vastaajista (Taulukko 7). Myös runsaalla koronauutisoinnilla on ollut negatiivinen vaikutus joka toisen (54 %) turvallisuuden tunteeseen. Samansuuntaisia tuloksia saatiin myös lyhyessä haastattelututkimuksessa Helsinki-barometrissa. Helsinki-barometrin syksyn 2020 haastatteluissa joka viides koki koronaepidemian aiheuttamaa yksinäisyyttä (Keskinen & Hirvonen 2020). Keväällä 2021 vastaava osuus oli jo 36 prosenttia. Haastatelluista kaksi kolmesta katsoi, että jokapäiväinen koronauutisointi on uuvuttanut (Keskinen & Hirvonen 2021).

Sitä vastoin yksin liikkumisen turvallisuuteen korona ei ole juurikaan vaikuttanut. Kysymys oli jälkikäteen arvioituna epäonnistunut, sillä koronatartunnan näkökulmasta juuri yksin liikkuminen oli turvallisinta. Kysymys yksin liikkumisen turvallisuudesta olisi kenties toiminut paremmin maaseutumaisilla ja ruuhkattomilla alueilla.

Taulukko 7. Koronan vaikutukset vastaajien elämään, % (N=3 980)

	Koronan vaikutukset, %				
	Ei lainkaan	Jonkin verran	Paljon	Erittäin paljon	On ollut vaikutusta
Yksinäisyys on lisääntynyt	41,6	40,4	12,8	4,2	57,5
Päivittäinen koronauutisointi on heikentänyt turvallisuuden tunnetta	44,7	45,2	6,9	2,3	54,4
Yksin liikkuminen on aiempaa turvattomampaa, kun ihmisiä on vähemmän liikkeellä	70,2	24,9	3,1	1,1	29,0

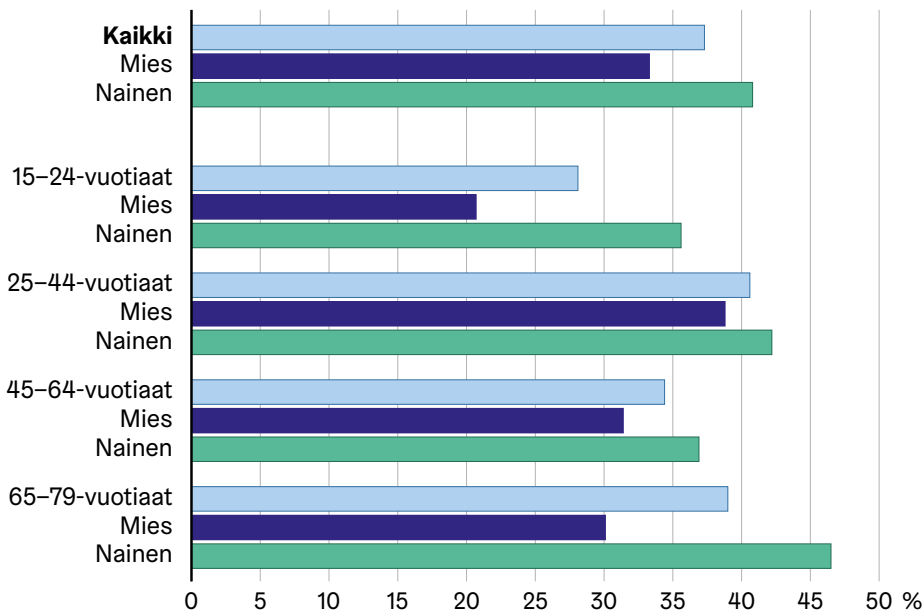
Kuvio 3. Koronan vaikutukset miesten ja naisten elämään, vähintäänkin jonkin verran, %

Kysytyillä asioilla on ollut enemmän vaikutusta naisten kuin miesten elämään (Kuvio 3). Koronauutisointi on vaikuttanut vähiten 15–24-vuotiaiden miesten elämään. Heistä joka kolmas koki turvallisuuden tunteensa heikentyneen. Vastaavasti 65–79-vuotiaista naisista peräti 67 prosenttia koki uutisoinnin lisänneen turvattomuutta. Yksinäisyyttä koronapandemia on lisännyt erityisesti yksin asuvilla. Heistä 68 prosenttia kertoi koronaepidemian lisänneen yksinäisyyttä.

Koronauutisoinnin aiheuttama turvallisuuden tunteen väheneminen ja koronan aiheuttama yksinäisyyden lisääntyminen korreloivat keskenään, eli samat ihmiset ovat kokeneet niitä molempia. Kuvion 4 summamuuttuja kertoo, että koronan negatiiviset vaikutukset ovat koskettaneet vähintäänkin jossakin määrin kaikenikäisiä vastaajia.

Kuvio 4. Koronan vaikutukset vastaajien elämään, summamuuttuja (koronauutisointi on heikentänyt turvallisuuden tunnetta ja yksinäisyys on lisääntynyt), %

Turvallisuustutkimuksen kyselylomakkeen lopussa vastaajien oli mahdollista kirjoittaa kommentteja ja ajatuksia kyselyn aihepiiristä. Koronaan liittyviä kommentteja saatiin 41 vastaajalta. Ne jakautuivat karkeasti kolmeen luokkaan. Ensinnäkin moni vastaaja kommentoi liikkuneensa koronapandemian aikana aiempaa vähemmän esimerkiksi kaupungin keskustassa tai ilta-aikaan. Toiseksi useat vastaajat kertoivat huomanneensa, että levottomuus ja päihteidenkäyttö oli lisääntynyt koronapandemian aikana kaupunkitilassa. Kolmanneksi muutama vastaaja myös viittasi vastauksessaan esimerkiksi maskittomuuden tai rokottamattomuuden tuomaan turvattomuuden tunteeseen.

4.4 Avoimissa kommentteissa kerrotaan häiriökäyttäytymisen pelosta

Tässä luvussa tarkastellaan Helsingin turvallisuustutkimuksessa syksyllä 2021 saatuja helsinkiläisten avoimia vastauksia. Tutkimuksessa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa kyselyn aihepiiriin eli turvallisuuteen liittyviä ajatuksiaan. Avoimeen kysymykseen vastasi 888 henkilöä, mikä oli noin viidennes kaikista kyselyyn vastanneista otokseen poimituista helsinkiläisistä.

Tässä alaluvussa teemoitellaan turvallisuuskyselyssä saatuja avoimia kommentteja sisältönsä perusteella katsoen, mitkä asiat helsinkiläisten vastauksissa korostuvat ja miten näitä perustellaan. Tulosluvut on jaettu teemakokonaisuuksiin, joiden jako on analyttinen. Todellisuudessa vastaukset kietoutuvat toisiinsa monimuotoisesti. Tulosten yhteydessä annetaan muutamia esimerkkikommentteja eri teemaluokista, jotka on merkitty kursivilla. Lopuksi esitetään analyysin päätelmät suhteessa Helsingin tavoitteisiin.

Kommentteja turvallisuuden kokemuksesta

Turvallisuustutkimuksessa avoimen kysymyksen muotoilu oli hyvin vapaa ”Tähän voit halutessasi kirjoittaa kommentteja kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista”. Voidaan kuitenkin katsoa, että kysymystä edeltänyt kysely sinänsä ohjasi vastaajia tarttumaan kyselyssä aiemmin esitettyihin aiheisiin. Odotetusti vastaajat halusivat ensisijaisesti käyttää avoimen tilan kertoakseen kyselyn aihepiiriin liittyvistä epäkohdista, vaikka moni myös kertoi pitävänsä Helsinkiä ja asuinalueitaan viihtyisänä.

Avoimeen kysymykseen vastasi noin 23 prosenttia eli neljäsosa vastaajista. Vastamisaktiivisuudessa ei ollut suuria eroja taustamuuttujien mukaan, vaan kysymykseen vastasi eri sukupuolia ja eri ikä- ja kieliryhmiä. Myös edellisessä vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa avoimeen kysymykseen vastattiin kaiken kaikkiaan yhtä aktiivisesti.

Vastaukset luokiteltiin 33 teemaluokkaan sisällön aihepiirin mukaan (Taulukko 8 ja Kuvio 5). Yksi vastaus luokiteltiin usein moneen eri teemaluokkaan. Keskimäärin yhdessä vastauksessa katsottiin esiintyvän 2 eri teemaa. Teemaluokat luotiin jo vuonna 2015 aineistolähtöisesti silloisen turvallisuustutkimuksen aineiston avovastauksissa yleisimmin esiintyneiden teemojen perusteella, minkä jälkeen luokittelua on aina uuden aineiston kohdalla hieman tarkistettu. Koska teemaluokat ovat pysyneet suurin piirtein samoina, eri teemojen osuuksien kehittymistä voidaan tarkastella. Aineiston luokittelu eri teemaluokkiin on kuitenkin määrällisesti epätasaisesti laadullista sisällönanalyysia, joten vertailu on vain suuntaa antavaa.

Taulukko 8. Tähän voit halutessasi kirjoittaa kommentteja kyselyn aihepiiriin [turvallisuuteen] liittyvistä asioista. Kysymyksen vastauksissa yleisimmin toistuvien teemojen vastausmäärät ja osuus kaikista vastauksista (N=888)

Teema	Mainintojen määrä	%-osuus vastauksista
Asuinalueisiin liittyvä tyytyväisyys tai huolet (uutena: levottomuus Rautatieasemalla ja Sörnäisen metroasemalla)/ Huoli alueiden eriytymisestä ja ihmisten eriarvoistumisesta	196	22,1
Poliisin/rajavaivonnan/vartiointin tehostaminen / Resurssien tai näkyvyyden lisääminen / Lisää kameravalvontaa	154	17,3
Kritiikkiä viranomaisille	122	13,7
Huumeisiin ja huumeiden käyttöön liittyvät kommentit	112	12,6
Muuta (sisältää: koirat, vähäinen liikkuminen)	88	9,9
Häiriökäyttäytyminen, (uutena: Turvattomuuden tunne yleisesti, pelkää liikkua esim. iltaisin)	81	9,1
Kiitokset viranomaisille	80	9,0
Maahanmuuttajiin liittyvät kommentit	71	8,0
Autoliikenne/raskas liikenne ja niihin liittyvä liikennekäyttäytyminen	71	8,0
Kevyt liikenne ja siihen liittyvä liikennekäyttäytyminen (uutena: sähköpotkulaadat)	67	7,5
Kyselyyn liittyvät kommentit ja kiitokset	66	7,4
Huoli varkauksista, murroista, tihutöistä ja huijauksista (uutena: kokenut varkauden)	63	7,1
Nuorten häiritsevä/rikollinen toiminta, nuorisojengit	56	6,3
Ääriliikkeet / Rasismi / Erityisryhmien kohtelu / Syrjintä (sisältää: poliisin sisäinen rasisimi ja yhteydet ääriilikkeisiin)	52	5,9
Korona-pandemia, rokottamattomuus	41	4,6
Alkoholin käyttöön liittyvät kommentit	41	4,6
Lisää koulutusta, infoa (erityisesti nuorille) / Ennaltaehkäisevää työtä	33	3,7
Joukkoliikenteen asiat/ongelmat (uutena: Taksit/taksiuudistus)	33	3,7
Epäsiisteys / Roska-astioiden määrä / Hoitamattomat puisto- ja metsikköalueet	33	3,7
Suomi on hyvä ja turvallinen maa / Helsinki on hyvä paikka asua	32	3,6
Huoli terveys- ja sosiaalipalveluiden määrästä ja tavoitavuudesta / Erityisesti mielenterveyspalvelut	32	3,6
Huoli nuorista	32	3,6
Ahdistelutapaukset tai pelko ahdistelusta tai häirinnästä	32	3,6
Ongelmat pelastuslaitoksen toiminnassa, avun saapuminen	24	2,7
Viittaus aiempaan kysymykseen lomakkeella	21	2,4
Sana "viihtyisä"	20	2,3
Lupien/passien käsittelyajat, palveluruuhkat	15	1,7
Yhteisöllisyyden lisääminen / Taloyhtiön ja yhteisön toiminnan parantaminen / Parempi kasvatus	13	1,5
Valaistukseen liittyvät kommentit	13	1,5
Palvelun saaminen omalla kielellä. Ohjeistus toisella kielellä. Erilaisia kansalaisuuksia poliisiin.	12	1,4
Huoli vanhuksista	12	1,4
Itäeurooppalaisiin/romaneihin / Kerjäläisiin liittyvät kommentit	9	1,0
Kohdannut väkivaltaa tai pahoinpitelyä tai sen uhkaa	3	0,3

Lähde: Helsingin turvallisuustutkimus 2021.

Vuoden 2018 turvallisuustutkimuksen avovastauksiin verrattuna häiriökäyttäytyminen toistuu nyt kyselyn vastauksissa selvästi useammin. Myös toive poliisin resurssien lisäämisestä on nyt aiempaa yleisempää. Samalla myös kritiikki viranomaisia, kuten poliisia, kohtaan on yleistynyt. Avovastausten lisäksi kokemus sosiaalisen epäjärjestyksen lisääntymisestä Helsingissä voidaan todeta myös muiden turvallisuustutkimuksen vastausten perusteella (ks. luku 6.3).

Eri teemaluokkia yhdistävät elementit: turvattomuus, heikkous ja luottamuksen tunne

Eri teemaluokkiin luokitelluilla vastauksilla on yhteisiä elementtejä. Avoimet kommentit liittyvät usein turvattomuuden kokemuksiin, niiden syihin ja ratkaisuehdotuksiin. Turvattomuuden tunteen kerrotaan liittyvän ensisijaisesti muiden ihmisten käytökseen ja vähemmän esimerkiksi fyysiseen ympäristöön, kuten katujen liukkauteen. On toki kuitenkin niin, että myös kaupunkisuunnittelulla voidaan vaikuttaa ihmisten toimintaan, kuten liikennekäyttäytymiseen.

Kommenteissa ei aina puhuta turvallisuudesta itsestään, vaan käytetään esimerkiksi sanoja häiritsevä, epämiellyttävä, arvaamaton tai epäluotettava. Voidaan ajatella, että esimerkiksi sosiaalinen epäjärjestys ei kaikissa vastaajissa aiheuta suoranaista pelkoa, vaan ennemminkin ärsyyntymistä siitä, että huonosti käyttäytyvät ihmiset eivät noudata yhteisiä sosiaalisia normeja. Näiden vastaajien mukaan sosiaalinen epäjärjestys ja ympäristön sotkuisuus vähentävät kaupungin viihtyisyyttä.

Yleinen välinpitämättömyys kanssaihmisistä ja yhteisestä omaisuudesta huolestuttaa, samoin huumausaineiden täysin avoin käyttö ja siitä johtuva häiriökäytös esim. Malmin aseman läheisyydessä.

En pelkää liikkua Helsingin keskustassa. Miksi pitää töhriä talojen seiniä ym. En pidä. Käytöstapoja joskus pitää ihmetellä esim. M 60v asunut Hki keskustan tuntumassa. Kiitos

Laadullisesta aineistosta, kuten avovastauksista, voi parhaimmillaan saada ilmiötä avaavia vastauksia siihen, miksi vastaaja pelkää sitä, mitä pelkää. Avovastauksissa kerrotaan omista ja läheisten huonoista kokemuksista ja viitataan myös yleiseen tietoon lisääntyneestä rikollisuudesta ja epäjärjestyksestä. Kommenteissa mainitaan suhteellisen harvoin media turvattomuuden kokemusten lähteenä, vaikka voidaan olettaa, että yleinen tieto turvallisuustilanteen kehityksestä saadaan usein medialähteistä. Vain harva vastaaja kertoo joutuneensa itse rikoksen kohteeksi.

Kyselyn muista kysymyksistä saadut tulokset osoittavat, että ikäryhmittäin katsottuna helsinkiläisten turvallisuuden tunne kaupunkitilassa heikkenee voimakkaasti 50 ikävuoden jälkeen (ks. luku 4.1). Tunne heikkoudesta lisäänee pelkoja esimerkiksi liukastumisesta tai huonosta kyvystä itsepuolustukseen. Avovastauksissa toistuu jonkin verran kommentit, joissa kerrotaan, ettei olla huolissaan omasta puolesta vaan muiden yhteiskunnassa heikompien ryhmien kuten lasten, nuorten, vanhusten tai vähemmistöryhmittymien puolesta.

En koe olevani ihmisryhmää joka joutuu kohtaamaan pelkoa liikkeessa. Nuoret naiset, etniset vähemmistöt tai muut vähemmistöt kokevat varmasti enemmän turvattomuutta.

Lähtökohtaisesti en ole huolestunut itsestäni vaan lapsistani, kun kulkevat kouluun, ostarille tai metroasemalle...Muistisairas naapuri, josta on tehty lukuisat ilmoitukset myös mietityttää sekä hänen oman että talon turvallisuuden kannalta...Asumme kerrostalossa jossa noin 60% asunnoista vuokrataan jatkuvasti, niin se tarkoittaa että liikkuu paljon tuntemattomia ihmisiä ja joskus on jouduttu varoittamaan lapsia tietyistä naapureista..

Aineistossa toistuu usein sana luottamus etenkin virkavaltaan liittyen. Luottamus kanssaihmiin tai poliisiin ei välttämättä ole hyvä, vaikei itse olisikaan joutunut rikoksen kohteeksi. Luottamuksen käsite on kiinteästi yhteydessä turvallisuuden kokemukseen, joten on todennäköistä, että voimistuva epäluottamus muihin kaupunkilaisiin usein myös heikentää turvallisuuden tunnetta.

Huolena päihteidenkäyttäjien häiritsevä käytös tietyillä alueilla

Avoaineistossa toistuu tunne siitä, että häiriökäyttäytyminen olisi viime vuosina lisääntynyt. On kokemuksia, että koronapandemian aikaan liittyneet matalan kynnyksen palveluiden sulut ovat näkyneet katukuvassa lisääntyneenä pahoinvointina. Voidaan ajatella, että kaupungin kasvaessa sosiaalinen epäjärjestys yleensä lisääntyy, sillä kaupunkiin usein kerääntyy sekä hyvinvointia että pahoinvointia. Edellisellä tutkimuskierroksella vuonna 2018 oli kuitenkin niin, että koettu turvallisuus oli parantunut aiemmista kyselykierroksista. Siksi on selvää, että tässä vuoden 2021 kyselytutkimuksessa nähty turvattomuuden lisääntyminen ((ks. luku 4.1) ei ole suoraan sidoksissa urbanisoitumiseen.

Since the pandemic started I have noticed a huge increase in the drug, alcohol abuse on the street. The amount of gatherings between alcoholics and drug abusers has clearly increased making the streets feel very unsafe and filthy. I have the feeling that the police and the cleaning department could do a much better job in order to avoid all this problems.

Erittäin suuri osuus avovastauksista liittyy asuinalueisiin. Kyselyssä oli toki runsaasti kysymyksiä liittyen asukkaan omaan asuinpaikkaan, mikä ohjanee avovastauksiin syntyviä sisältöjä. Toisaalta on luontevaa, että juuri oma asuinalue ja paikalliset asiat kiinnostavat ihmisiä vahvasti. Koronapandemian aikaan arkielämän ympäristö kiinnittyi vielä entistäkin voimakkaammin helsinkiläisten omien asuinpaikkojen ympärille.

Asuinalueisiin ja muille alueille paikantuvat kommentit liittyvät yleensä erilaisiin sosiaalisen epäjärjestyksen muotoihin ja erityisesti näkyvään huumeiden käyttöön tai huumekauppaan. Aluetasoon liittyvissä kommentteissa toistuvat asemanseudut ja useita eri asuinalueita ympäri Helsinkiä. Erityisesti Rautatieasemaa ja Sörnäisten metroasemaa ympäröivää aluetta kutsutaan levottomaksi useassa kommentissa. Toisaalta tässä teemaluokassa myös kerrotaan oman asuinalueen tuntuvaan turvalliselta – usein suhteessa kokemuksiin muista alueista.

Yleisesti koronan aikana negatiivisena asiana turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta on noussut päihde/huumeongelmaisten lisääntynyt määrä ja/tai aktiivisuus katukuvassa (pätee omalla kohdalla erityisesti paikkoihin kuten Sörnäinen, Dallapeen puisto, Torkkelinmäki, jne.) ja lisäresurssit ennaltaehkäisyyn ja tukipalveluihin olisi hyvin toivottavaa. Toinen asia joka on vaikuttanut negatiivisesti viihtyisyyteen on lisääntynyt roskaaminen ja roskien riittämätön kerääminen puistoissa (Mustikkamaa, Alppipuisto, Leninipuisto, Torkkelinmäki, Koffin puisto, jne). Roskaa on aina ollut, mutta lisääntynyt takeaway ruoka ja vähentynyt mahdollisuus viettää aikaa baareissa ja kahviloissa on entisestään lisännyt painetta viheralueisiin eikä yleinen kunnioitus ja vastuu yhteisiä alueita kohtaan tunnu ainakaan lisääntyneen ja tämän ongelman osalta olisi hyvä kokeilla myös tiukempaa valvontaa ja sakkouhkaa, koska roskakorien lisääminen ja/tai tietoisuuden lisääminen ei tunnu riittävän.

Päihteiden käyttöön liittyvissä kommentteissa kerrotaan usein paikallisista levottomuuksista esimerkiksi asuntoloiden tai hoitolaitosten lähistöllä. Alkoholin käytön lisäksi puhutaan myös huumeiden käyttäjistä, huumekaupasta ja huumeruiskuista. Pääasiassa puhutaan turvattomuuden tunteesta päihteidenkäyttäjien lähellä ja vähemmän varkauksista tai muista päihdeongelmiin liittyvistä lieveilmiöistä.

Osa vastaajista kertoo tuntevansa olonsa yleisesti turvattomaksi ilman, että erittelemi turvattomuuden syitä kovin tarkasti. Kokemukset häiriökäyttäytymisen kohtaamisesta ovat kuitenkin tässä teemaluokassa yleisiä. Sanoja, joilla omaa epämiellyttävää oloa selitetään, ovat esimerkiksi rauhattomuus, epämääräisyys, arvaamattomuus, sekoilu, huutelu tai pelkkä häiritsevien ihmisten oleilu. Monissa tähän teemaluokkaan luokitelluissa kommentteissa kerrotaan pelosta liikkua kaupunkitilassa esimerkiksi iltaisin. Välttelevän käytöksen äärimuotona pieni osa vastaajista joko harkitsee muuttoa tai kertoo muuttaneensa jo turvattomuuden tunteensa vuoksi.

Vaikka ei ole tullut ongelmatilanteita vastaan niin silti kulkureitit tulee valittua niin että riski on mahdollisimman pieni: ajankohta, valaistus, muut ihmiset

Kuvio 5. Tähän voit halutessasi kirjoittaa kommentteja kyselyn aihepiiriin [turvallisuuteen] liittyvistä asioista. Vastauksissa yleisimmin toistuvat teemat

Lähde: Kaupunkitieto / Helsingin kaupunki. Aineistolähde: Turvallisuustutkimus 2021.

Toinen pelkää nuoria ja maahanmuuttajia, toisaalta toinen pelkää juuri näiden ryhmittymien puolesta

Myös nuorten häiritsevään käytökseen viittaavat kommentit paikantuvat usein asuinalueille. Asuinalueista ei nouse esiin yksittäisiä alueita, vaan nuoriin liittyvää turvattomuuden tunnetta esiintyy eri puolilla Helsinkiä. Nuorten huonoon käytökseen liittyvien kommenttien lisäksi vastauksissa toistuvat huolet nuorten rikollisuudesta, kuten ilkivallasta, varkauksista ja väkivallasta. Aineistossa puhutaan usein nuorisojoukoista ja nähdään nuorten häiriökäyttäytymisen lisääntyneen. Ajatus joukoista tuntuu herättävän joissakin vastaajissa huolta itsessään.

Olen liikuntarajoitteinen, joten liikun vain päivisin ja vältän liikkeellä oloa iltaisin sekä viikonloppuisin. Nuorison nykymeno alkoholikäyttöineen ja huumeineen tekee olon turvattomaksi. Vältän isoja porukoita, se on paras turva.

Myös maahanmuuttajat vastauksessaan maininneet vastaajat puhuvat yleisimmin siitä, että heidän häiriökäyttäytymisensä pelottaa. Selvästi harvemmissa kommentteissa viitataan havaintoihin rikollisuudesta. Joissakin kommentteissa puhutaan häiritsevistä joukoista, jopa jengeistä, ja pelätään Ruotsissa yleistyneiden ilmiöiden olevan tulossa Helsinkiin.

Koen ongelmaksi nuorten integroitumisen yhteiskuntaan. Erityisesti maahanmuuttajanuorten integroitumisen. On tärkeää, että osaisimme kunnioittaa ja ylläpitää suomalaista yhteiskuntaa. Arvostaa sitä ja kantaa vastuuta siitä.

Jengiytymisen teemaa ei ollut havaittu aiemmissa turvallisuustutkimuksissa merkittäväksi huoleksi. Avovastauksissa aiheeseen liittyvien huolten kerrottiin olevan esimerkiksi median synnyttämiä tai omiin kokemuksiin perustuvia. Nuorisorikollisuuden kehitys on ollut Suomessa kaksijakoista vuosien 1995–2020 välillä: entistä pienempi osuus nuorista tekee rikoksia, mutta rikosmäärät eivät ole vähentyneet (Kaakinen & Näsi 2021). Tämä tarkoittaa, että ne kasautuvat aiempaa voimakkaammin rikosaktiivisille nuorille.

Osa vastaajista kertoo pelkäävänsä ennen kaikkea muiden kuin itsensä puolesta. Ahdistelutapauksiin liittyen pelätään omien, usein naispuolisten läheisten puolesta. Sosiaaliseen epäjärjestykseen ja etenkin päihteidenkäyttöön liittyen toistuu huoli lasten kohtaamasta häiriökäyttäytymisestä esimerkiksi koulumatkoillaan. Myös nuorten hyvinvoinnista kannetaan huolta, ja toivotaan avoimia tiloja nuorten vapaa-ajan viettoon, ennaltaehkäisevää toimintaa sekä panostusta niin nuorisotyöhön kuin nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluihinkin. Osa vastaajista on huolestunut rasismista. Lisäksi esimerkiksi huoli vanhusten palveluiden riittävydestä kotihoidossa olevilla vanhuksilla toistuu.

Huono liikennekäyttäytyminen ja pyörävarkaudet

Toisin kuin häiriökäyttäytymiseen liikenteeseen liittyvät kommentit paikantuvat harvemmin alueellisesti tarkasti. Ensisijaisesti kommentoidaan ihmisten huonoa liikennekäyttäytymistä ja toissijaisesti liikennejärjestelyjä tai -sääntöjä.

Joukkoliikennettä koskevissa kommentteissa mainitaan usein erityisesti päihteidenkäyttäjien häiritsevä käytös esimerkiksi junissa. Myös taksiuudistus on luonut turvattomuuden tunnetta joissakin vastaajissa. Autoilijoiden liikennekäyttäytymiseen liittyen kommentoidaan, että liikennesääntöjä kuten nopeusrajoituksia ei noudateta. Kevyen liikenteen teemaluokassa korostuu kokemus pyöräilijöiden vaarallisesta liikkumisesta ja tietämättömyys liikennesäännöistä. Myös sähköpotkulautojen piittaamattomuus liikennesäännöistä, kuten ajelu jalkakäytävillä, mainitaan usein.

Liikennekäyttäytyminen asuinalueellani on viime vuosien aikana muuttunut todella voimakkaasti huonompaan suuntaan. Viikoittain on läheltä piti tilanteita autojen kanssa sekä toisinaan myös jalkakäytävillä liikkuvien potkulautojen kanssa.

Vaikka suuri osuus vastauksista liittyikin turvattomuuden tunteeseen tai epämiellyttävään oloon sosiaalisen epäjärjestyksen äärellä, merkittävässä osassa vastauksista mainitaan kuitenkin myös huolet rikollisuudesta. Omiakin kokemuksia rikoksen uhri-
na olemisesta aineistossa on. Yleisimpinä toistuvat varkaustapaukset, jotka liittyvät useimmiten pyöriin. Aineistossa toistuu ajatus, että pyörävarkauksia pitäisi selvittää paremmin. Pyörävarkaudet eivät ole aiemmissa kyselyaineistoissa korostuneet aivan yhtä selvästi.

Olen huolestunut polkupyörävarkauksista. Monille ihmisille polkupyörä on päivittäinen tärkeä kulkuväline. Sen lisäksi pyörien määrä ja arvo kasvaa koko ajan. Varkaudet kannattaa tutkia yhtä huolellisesti kuin esim. autovarkaudet.

Huoli viranomaisten asenteista

Avovastauksissa annetaan viranomaisille kiitosta asiallisesta toiminnasta ja luotettavuudesta. Muun muassa poliisia ja pelastuslaitosta kiitellään tärkeästä työstään. Suhteellisen moni vastaaja kehuu omia kohtaamisiaan poliisin kanssa.

Tack polisen och räddningsverket för det fina jobbet ni gör. Ni är hjältar!

Myös kritiikkiä viranomaisille -teemaluokan kommentit liittyvät usein poliisin toimintaan. Kritiikkiä viranomaisille annettiin nyt enemmän kuin edellisessä vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa. Suhteellisen yleisiä kommentteja avovastausten joukossa ovat näkemykset siitä, että poliisien asenteissa olisi tietyissä paikoissa ongelmaa. Tässä teemaluokassa on yleistä kommentoida mielikuvia tai esimerkiksi median kautta saatuja tietoja poliisin sisäisistä ongelmista, kuten syrjinnästä, rasismista tai rikollisuudesta. Moni vastaaja myös kertoi omista huonoista kokemuksistaan. Esimerkiksi kokemuksia rikosilmoitusten huonosta käsittelystä kerrotaan liittyen häirintä-, väkivalta-, tai (pyörä) varkaustapauksiin. Yleisimmin käsittely on koettu liian vähäiseksi.

Avoaineistossa on toiveita siitä, että poliisi suhtautuisi tasavertaisemmin eri väestöryhmiin, ja kerrotaan luottamuksen poliisiin vähentyneen esiin tulleiden väärinkäytösten vuoksi. Kommenteissa viitataan sekä uutisiin että tuttujen omakohtaisiin kokemuksiin rasistisista asenteista. Myös kovasta voimankäytöstä suhteessa mielenosoitus Elokapinaan puhutaan. Useissa kommenteissa sanotaan, että perusluottamus poliisiin on toistaiseksi kuitenkin vielä hyvä, vaikka poliisin sisäisiin tapauksiin toivotaan puuttuvan voimakkaammin.

Mielipide. Suomessa sopuisaa ja turvallinen yhteiskunnan tärkeimpiä valtiokortteja on luottamus molemmilta osapuolilta. Poliisilla on varmaan paineita yhteiskunnassa, kritiikkiä on tullut paljon, osa siitä ihan aiheellista. Toivon, että Suomessa poliisi kohtelisi jatkossa tasavertaisemmin kaikkia etnisistä ryhmistä ja taustoista, uskonnosta, sukupuolesta, ihonväristä tai seksuaalisesta suuntaumuksesta

Jotkut vastaajat myös kommentoivat luottamuksensa pelastuslaitokseen heikentyneen mediassa esitettyjen alalla ilmenneiden häirintätapausten vuoksi. Yleisimmin pelastuslaitokseen liittyen toistunut kriittinen huomio oli, että ambulanssin on koettu saapuneen liian hitaasti paikalle.

Ratkaisuina poliisin näkyvyys ja paremmat päihde- ja mielenterveyspalvelut

Mitä ratkaisuja avovastauksissa sitten esitetään? Yksi aineistossa eniten toistuvista teemoista on toive poliisin näkyvyyden lisäämisestä. Muutama vastaaja huomauttaa, että pelkkä näkyvyys ei riitä, vaan poliisin toivottaisiin herkemmin myös jalkautuvan kaupunkiin ja puuttuvan turvattomuutta aiheuttaviin tilanteisiin. Aineistossa toistuu toive, että poliisin ja pelastuslaitoksen määrärahoja lisättäisiin. Vastaajien mukaan erityisen tärkeää olisi, että poliisi ja pelastuslaitos saapuvat tarvittaessa nopeasti paikalle.

Poliisin näkyvyys kaupungilla lisää turvallisuuden tunnetta. Poliisilaitoksen ja pelastuslaitoksen toimivuus on minun mielestä elinehto kaupungin viihtyisyydelle ja turvallisuudelle, näiden osalta maksan veroni mieluusti.

Turvallisuustilanteen parantamiseksi vastauksissa toivotaan myös lisää sosiaali- ja terveyspalveluita, koulutusta ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Huoli palveluiden riittämättömyydestä toistuu ja etenkin päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuutta toivotaan parannettavan. Toisaalta avovastauksissa mainitaan esimerkiksi päihdeyksikköjen ympärille kerääntyvän levottomuutta. Vastaajat ovat myös sitä mieltä, että nuorisotyöllä ja kotoutumiseen panostamisella on turvattomuutta ja rikoksia vähentävää arvoa. Lisäksi toive erilaisten asunomuotojen sekoittamisesta kaupunkisuunnittelussa toistuu ja maahanmuuttajaväestön alueellinen keskittyminen mainitaan.

Erytyisesti tulisi kiinnittää huomiota mielenterveyspalveluiden toimintaan. Hyvin useasti päihde ja mielenterveysongelmat kulkevat käsi kädessä. Tulisi tehdä ennalta ehkäiseviä toimia.

Puhe koronasta tai kansainvälisestä turvallisuuspoliittisesta tilanteesta vähäistä

Ehkä yllättäen koronainfektion pelko toistui avovastauksissa hyvin vähän. Kyselyaineisto on kerätty loppuvuodesta 2021, jolloin rajoitustoimenpiteitä otettiin uudelleen käyttöön. Siksi olisi voinut olettaa, että koronavirukseen liittyvät turvattomuuden tunteet olisivat tulleet myös avovastauksissa esille. Muutama vastaaja ilmoitti koronavirukseen liittyvästä turvattomuudestaan avovastauksessa. Sen sijaan monet kertoivat koronapandemian lisänneen turvattomuuden tunnetta sen aikana lisääntyneen sosiaalisen epäjärjestyksen, varsinkin päihdeongelmaisten häiriökäyttäytymisen vuoksi. Useimmat koronan mainitsevat kommentit koskivat sitä, että korona-aikana on vietetty aikaa lähinnä kotona ja sen lähialueilla, minkä vuoksi joihinkin kysymyksiin on ollut vaikeaa ottaa kantaa. Esimerkiksi liikkuminen Helsingin keskustassa, julkisella liikenteellä tai iltaisin on ollut aiempaa vähäisempää.

Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla. Julkisilla en ole liikkunut lainkaan. Tämä voi vaikuttaa vastauksiin paljon, kävely meren rannalla on turvallista.

Teemaluokkaan muu luokiteltiin kirjavia kommentteja, joista esimerkkeinä pelko internetin turvallisuudesta, toive roskisten lisäämisestä sekä huoli kansainvälisestä turvallisuuspoliittisesta tilanteesta. Vuoden 2022 tapahtumien dramaattisuutta korostaa se, että turvallisuustutkimuksen syksyn 2021 avovastauksissa vain pari vastaajaa kertoo pelkäävänsä maailmanpoliittisen tilanteen puolesta. Tuorempi aineisto tältä syksyltä antaisi todennäköisesti erilaisia tuloksia. Helsinkiläisten mielipiteitä selvittävässä Helsinki-barometrissa havaittiin viime keväänä, että helsinkiläistä valtaosa on Ukrainan sotaan liittyen huolissaan Suomen turvallisuuden puolesta (Mustonen et al. 2022).

Turvallisuuteen liittyen olen huolissani maailman poliittisen ilmapiirin muuttumisesta nationalistiseen ja militaristiseen suuntaan, täältä Suomesta katsottuna tietenkin Venäjän toimet huolestuttavat. mahdollisesti tulevat suuret maahanmuutto aallot huolestuttavat myös, sekä kiinan tuleva maailmanvaltius ja mitä se sitten tuo tullessaan.

Jotkut vastaajat halusivat avovastauksessaan kertoa, että he pitävät Suomea, Helsinkiä tai asuinalueitaan turvallisena. Tämän teemaluokan vastauksissa korostuivat englanninkieliset vastaukset.

Vastaajaprofiileina viranomaisiin uskovat ja toisaalta pienemmistä arkielämän asioista huolestuneet

Kun huomioidaan vastausten pienet lukumäärät, voidaan nähdä, ettei eri teemojen yleisyydessä ole suuria eroja vastaajien taustatekijöiden mukaan. Esimerkiksi naisvastaajat ovat kuitenkin hieman yliedustettuina teemaluokassa, jossa toivotaan lisää koulutusta ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Ikäryhmittäin katsottuna 60 vuotta täyttäneiden ikäluokka korostuu kevyttä liikennettä kommentoivissa vastauksissa. Sen sijaan 15–39-vuotiaat ovat yliedustettuna kritiikkiä viranomaisille antavissa vastauksissa ja keskimäinen ikäluokka taas kiitoksia viranomaisille antavissa. Rekisteröidyltä äidinkieltään vieraskielisten vastaajien avovastauksissa korostuu muita vastaajia enemmän teemaluokka ”Suomi on hyvä paikka asua”, mutta vieraskielisistä vastasi avoimeen kysymykseen yhteensä vain 111 henkilöä, joten voimakkaita tulkintoja tästä ei voida tehdä.

Koska teemaluokkia oli niin paljon (33 kappaletta), haluttiin vielä selvittää, mitkä teemat esiintyivät usein yhdessä ja syntyikö vastaajista näin katsottuna omanlaisiaan vastaajaryhmiä. Klusterianalyysin eli vastaajia kimputtavan menetelmän perusteella voidaan sanoa, että avoimeen kysymykseen vastanneet voidaan luokitella kuuteen eri klusteriin tai vastaajaprofiiliin (Taulukko 9).

Ensimmäiseen klusteriin kuuluvat vastaajat kommentoivat viranomaisia positiivisesti ja/tai negatiivisesti ja uskovat usein koulutukseen ja asennekasvatukseen turvallisuuskokemuksen parantajana. Tämä Viranomaispalaute-klusteri oli yleisempi nuorten vastaajien keskuudessa sukupuolesta riippumatta. Toiseen klusteriin katsottiin kuuluvan vain noin 54 vastaajaa. Tässä klusterissa toistui huoli toisaalta lapsista ja nuorista ja toisaalta vanhuksista, ja vastauksissa kommentoitiin usein alkoholiin liittyvää häiriökäyttäytymistä. Kolmannessa klusterissa kommentoitiin muihin teemaluokkiin verrattuna mikrotason arkiasioita, kuten lupien ja passien jonotusasioita ja etenkin paikallistason asioita. Tässä klusterissa olivat hieman yliedustettuna muita vastaajia matalammin koulutetut vastaajat. Neljännessä klusterissa olivat päihteidenkäytön paikallista epäjärjestyttä kommentoivat vastaajat, joista moni kommentoi kehityksen olleen tässä asiassa epäsuotuisaa koronapandemian aikana. Viidenteen klusteriin luokitellut vastaajat kaipaavat lisää poliisin valvontaa, ja he kommentoivat usein toisaalta autoilua ja kevyttä liikennettä sekä toisaalta huumeidenkäyttöä. Tässä Huume- ja liikenneongelmat-klusterissa korostuivat vanhemmat ja kotimaankieliset vastaajat. Kuudes klusteri muodostui poliisin valvontaa kaipaavien, usein maahanmuuttajat vastauksessaan maininneiden ja samalla ahdistelutapauksia tai varkauksia kommentoivien vastaajien ympärille.

Taulukko 9. Vastaajien ryhmittäminen teemakokonaisuuksien ympärille

	Vastaajien määrä	%-osuus
1. Viranomaispalaute	320	36,0
2. Entäs lapset ja vanhukset?	54	6,1
3. Toimiva arki	163	18,4
4. Päihteet ympäristössäni	80	9,0
5. Huume- ja liikenneongelmat	188	21,2
6. Ahdistelutapaukset ja varkaudet	83	9,3
Yhteensä	888	100,0

Avovastauksissa korostuivat sosiaaliset pelot

Helsingiläiset halusivat kertoa turvallisuustutkimuksen avovastauksissaan ennen kaikkea turvattomuuden kokemuksistaan ja antaa ehdotuksia tilanteen parantamiseksi. Vastauksissa korostuivat sosiaaliset pelot kuten huoli muiden ihmisten epäilyttävästä käytöksestä. Myös esimerkiksi liikennekäyttäytymiseen liittyviä huolia esitettiin. Ratkaisuksi sosiaaliin ongelmiin ehdotettiin toisaalta lisää poliisin valvontaa ja toisaalta parempia ennaltaehkäiseviä palveluja, kuten panostusta päihde- ja mielenterveys-työhön. Helsingiläiset kokivat turvattomuutta paitsi omasta puolestaan myös muiden itseään haavoittuvaisempien ryhmittymien, kuten lasten tai vähemmistöjen puolesta. Häiriökäyttäytymiseen liittyvät huolet olivat kyselyssä nyt yleisempiä kuin edellisessä vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa.

Kyselyn vastauksissa ei aina kerrottu suoranaisesti pelosta, vaan enemmänkin esimerkiksi päihteitä käyttävien ihmisten häiritsevystä käytöksestä julkisessa tilassa. Koska turvallisuuden kokemukseen liittyy kiinteästi kokemus ympäristön ennakoitavuudesta, tunne muiden ihmisten arvaamattomuudesta voi kuitenkin lopulta johtaa sosiaaliseen pelkoon ja jopa välttelevään käytökseen, jossa omalla asuinalueella ei enää uskalleta liikkua iltaisin.

Kyselyn avovastauksista tulee esille, että Helsingissä elää monenlaisia ihmisryhmiä, joilla on erilaisia turvattomuuden kokemuksia ja tarpeita. Etenkin päihdeongelmiin liittyvissä vastauksissa toistui asuinalueet ja asemanseudut muita useammin. Kokemusta oli siitä, että sosiaalinen epäjärjestys olisi lisääntynyt koronapandemian aikana. Tiettyjen ongelmien keskittyminen joihinkin kaupunginosiin on havaittu Helsingissä aiemminkin, ja mahdollista alueellista eriytymistä on syytä seurata tarkasti.

Toisaalta esimerkiksi nuorison käytökseen tai liikenneongelmiin liittyvät huolet jatkautuivat ympäri kaupunkia. Ylipäänsä vastaajat halusivat usein kommentoida turvallisuuden teemaa paikallisesta, ensisijaisesti oman asuinalueensa näkökulmasta. Kysely ajoittui syksyyn 2021, jota edeltävänä koronapandemiavuotena helsingiläiset viettivät aiempaa enemmän aikaansa kotonaan eivätkä esimerkiksi Helsingin keskustassa. Kyselyn tulokset ovat osin aikansa kuva. Kyselyn aikaan Venäjän sota Ukrainassa ei ollut vielä alkanut, eivätkä huolet maailmanpoliittisesta tilanteesta näkyneet vastauksissa juuri lainkaan.

Kaikki pelot eivät välttämättä aina ole aiheellisia, mutta niitä pitää kuunnella. Helsinki ei halua olla ulossulkeva eikä tavoitteena voi olla vähäosaisempien ryhmien piilottaminen katukuvasta. Sen sijaan turvallista tilaa kaikille helsingiläisille voidaan edistää esimerkiksi ehkäisemällä asuinalueiden eriytymistä, ratkaisuilla asemanseutujen fyysisessä ympäristössä tai ennaltaehkäisevällä työllä kouluissa ja muissa kaupungin palveluissa. Turvallisuus ja kaikkien ihmisten yhtäläiset oikeudet voivat toteutua samaan aikaan.

5 Koettu turvallisuus omalla asuinalueella ja asuinympäristön laatu

Koettu turvallisuus omalla asuinalueella on olennainen osa yleistä turvallisuuden tunnetta ja muutoinkin tärkeä näkökulma kaupunkiturvallisuuteen. Koronapandemian aikana moni vastaaja oli viettänyt aiempaa enemmän aikaa omalla asuinalueellaan. Tässä luvussa käsitellään helsinkiläisten koettua turvallisuutta omalla asuinalueella sekä alueiden välisiä eroja näissä kokemuksissa. Tuloksia verrataan aiempien kyselyiden tuloksiin. Koetusta turvallisuudesta esitetään myös turvallisuustutkimusta tuoreempia tietoja, joita on saatu syksyllä 2022 toteutetusta haastattelututkimuksesta Helsinki-barometrasta.

Lisäksi tässä luvussa selvitetään helsinkiläisten naapuruussuhteita. Naapureiden kanssa juttelulla ja naapuriavulla on merkitystä sille, kuinka turvalliseksi kaupunkilaiset kokevat elämänsä asuinalueellaan. Edelleen turvallisuuden tunne omalla asuinalueella on yhteydessä siihen, kuinka tyytyväinen omaan alueeseensa on.

5.1 Oma asuinalue koetaan keskustaa turvallisemmaksi

Helsingin turvallisuustutkimuksen eräs keskeinen kysymys on, kuinka turvalliseksi vastaajat kokevat oman asuinalueensa. Asuinalue koostuu kodin välittömästä ympäristöstä, jossa liikutaan päivittäin. Oman asuinalueen turvallisuus on keskeinen asia arjen viihtyvyyden kannalta. Koettua turvallisuutta omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin käytetään yhtenä Helsingin kaupunkistrategian seurantamittarina.

Oma asuinalue koetaan turvallisemmaksi kuin kaupunki keskimäärin tai kaupungin keskusta. Näin on ollut aikaisemminkin tutkimuserroilla. Uusimmassa kyselyssä 92 prosenttia kaikista vastaajista kokee, että oma asuinalue on yleisesti ottaen vähintään melko turvallinen paikka (Taulukko 10).

Taulukko 10. Oman asuinalueen yleinen turvallisuus eri vastaajaryhmissä 2021, 15–79-vuotiaat, %

Kuinka turvallisiksi kokee olonsa keskimäärin omalla asuinalueella								
	Turvalliseksi	Melko turvallisiksi	Melko turvatomaksi	Turvatomaksi	Ei osaa sanoa/ Ei vastausta	Turvalliseksi	Turvatomaksi	N
Kaikki	54,4	37,4	4,7	1,9	1,6	91,8	6,6	3 974
Suomen- ja ruotsinkieliset	54,4	39,4	4,0	1,0	1,3	93,7	5,0	2 851
Muut	54,5	32,4	6,3	4,4	2,3	86,9	10,7	1 123

Helsingin vieraskieliset eivät pidä tällä mittarilla asuinaluettaan keskimäärin aivan niin turvallisena kuin kotimaankieliset vastaajat. Suomen- ja ruotsinkielisistä 94 prosenttia pitää asuinaluettaan keskimäärin turvallisena ja muun kielisistä vain 87 prosenttia. Kuitenkin kun asiaa kysytään konkreettisemmin arkikokemuksen kautta, eli koetaanko asuinalue turvallisiksi myöhään viikonloppuiltaisin, erot vastaajaryhmien välillä ovat pienemmät (tulokset näkyvät taulukossa 12).

Loppusyksyn 2021 kyselyä oli edeltänyt kahden vuoden poikkeuksellinen korona-aika. Toisin kuin Helsingin keskustan kohdalla, koronapandemia ei näy vaikuttaneen turvallisuuskokemukseen omalla asuinalueella, sillä tilanne on pysynyt varsin samanlaisena vuosien 2015, 2018 ja 2021 kyselyissä. Uusimmassa kyselyssä 76 prosenttia kaikista vastaajista kokee oman asuinalueensa turvalliseksi myös myöhään viikonloppuiltaisin (Taulukko 11). Muutos vuodesta 2018 ei ole tilastollisesti merkitsevä.

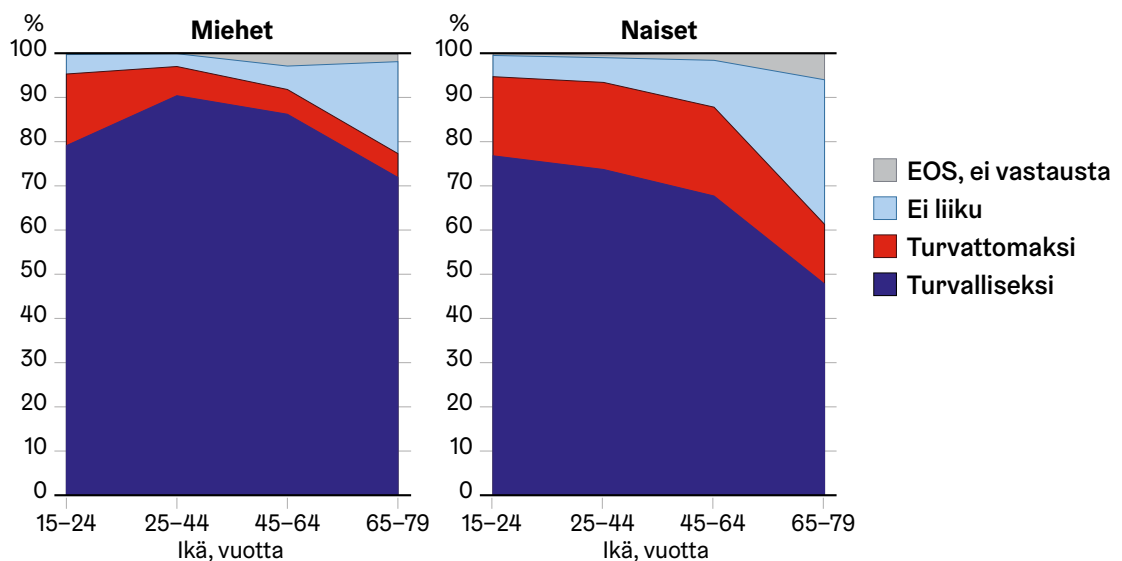
Taulukko 11. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin 2021, 2018 ja 2015*, %

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvatomaksi	Turvatomaksi	Ei koske vastaajaa	Ei osaa sanoa/ Ei vastusta	Turvalliseksi	Turvatomaksi	N
2021	34,7	41,0	8,8	4,3	9,5	1,5	75,6	13,1	3 980
2018	36,7	43,1	9,6	3,5	4,9	2,1	79,8	13,2	4 090
2015	29,8	47,6	11,1	5,1	4,3	2,0	77,4	16,2	3 971

*15–74-vuotiaat

Vaikka kokonaiskuva onkin positiivinen, naisten ja miesten kokemukset oman asuinalueen turvallisuudesta ovat yhä varsin erilaisia. Miehistä 85 prosenttia piti asuinalueen turvallisenä myöhään viikonloppuiltaisin ja naisista 67 prosenttia. Vastaavasti vain seitsemän prosenttia miehistä oli sitä mieltä, että oma asuinalue on turvaton, ja naisista 18 prosenttia. Kuviossa 6 on eritelty miesten ja naisten turvallisuuskokemuksia omalla asuinalueellaan myös ikäryhmittäin. Iän myötä niiden osuus vähenee, jotka kokevat asuinalueensa turvalliseksi myöhään viikonloppuisin, mutta vastaavasti myös asuinalueella liikkuminen näinä aikoina on iäkkäillä selvästi vähäisempää kuin nuoremmilla vastaajilla. Toisaalta nuorista naisista merkittävä osuus, noin viidesosa, kokee turvattomuutta liikkeessään asuinalueellaan illalla.

Kuvio 6. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin iän ja sukupuolen mukaan 2021 (N=3 980)

Taulukko 12. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin eri vastaajaryhmissä, %

	Turvalli- seksi	Turvatto- maksiksi	Ei koske vastaajaa	Ei osaa sanoa / Ei vastausta	N
Kaikki	75,7	13,1	9,5	1,5	3 974
Suomen- ja ruotsinkieliset	76,7	12,4	9,8	1	2 851
Muut	73,2	14,7	8,8	3	1 123

Turvallisuuden tunne asuinalueella on kytköksissä myös muihin taustatekijöihin. Kaikista vastaajista 13 prosenttia kokee asuinalueensa turvattomaksi liikkua myöhään viikonloppuiltaisin. Vieraskielisten ja muiden vastaajien välinen ero on pieni, mutta kahdessa otosryhmässä tämä luku on selvästi suurempi: venäjänkielisistä 26 prosenttia ja vironkielisistä 20 prosenttia kokee asuinalueensa turvattomaksi liikkua myöhään viikonloppuiltaisin. Tulos liittyy ainakin osin näiden vastaajien asuinpaikkoihin eli keskittymiseen Koilliseen ja Itäiseen suurpiiriin.

Asunnon hallintamuodon mukaan katsottuna turvattomuuden tunne on vähäisintä omistusasunnossa asuvilla, mikä on luontevaa, sillä he ovat todennäköisesti päätyneet asumaan valitsemilleen rauhallisille alueille. Eri koulutusryhmistä turvalliseksi olonsa myöhään viikonloppuiltana asuinalueellaan tuntevien osuus on korkein yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden vastaajien keskuudessa.

Viime aikoina turvallisuustilanteen on koettu heikentyneen asuinalueilla

Helsingiläisten turvallisuuden kokemuksista on saatavilla joitakin syksyn 2021 turvallisuustutkimusta tuoreempia tuloksia. Helsinki toteuttaa puolen vuoden välein haastattelututkimusta Helsinki-barometria, jossa kysytään muun muassa helsinkiläisten kokemuksia oman asuinalueen turvallisuudesta. Viimeisimmän syksyllä 2022 tehdyn Helsinki-barometrin mukaan helsinkiläiset kokevat asuinalueensa turvallisuustilanteen heikentyneen. Muutos keväästä 2022 on merkittävä.

On vaikea yksiselitteisesti todentaa, mikä selittää heikentyneitä tuloksia. Venäjän hyökkäysota Ukrainaan oli alkanut jo kevään barometrin haastatteluja tehtäessä, eikä koettu turvallisuus omalla asuinalueella ollut tuolloin vielä heikentynyt. Vuoden 2022 aikana mediassa on uutisoitu paljon nuorten ja osin jopa alaikäisten tekemästä katuväkivallasta. Olisiko tämä vaikuttanut vastaajien heikentyneeseen turvallisuuden tunteeseen? Toki pitkittynyt sota Euroopassa voi myös heijastua vastaajien mielialoihin.

Sekä turvallisuustutkimuksen että Helsinki-barometrin mukaan naiset eivät koe asuinalueitaan läheskään niin turvalliseksi kuin miehet. Asuinalueensa turvalliseksi kokeminen on kytköksissä myös sosioekonomisiin tekijöihin. Mitä parempi vastaajien toimeentulo on, sitä todennäköisemmin he ovat päätyneet haluamilleen, rauhallisille asuinalueille.

Helsinki-barometri on Helsingin kaupungin toteuttama 1 000 hengen lyhyt haastattelututkimus, joka on toteutettu syksystä 2019 lähtien. Haastattelut tehdään puolen vuoden välein, ja niiden kohderyhmänä ovat 18–79-vuotiaat. Haastattelukielinä ovat suomi ja ruotsi, joten aineisto ei välttämättä edusta kaupungin vieraskielistä väestöä. Kysymys oman asuinalueen turvallisuudesta oli ensimmäistä kertaa syksyn 2021 Helsinki-barometrissa.

Taulukko 13. Kokee oman asuinalueen turvalliseksi myöhään viikonloppuiltaisina kävellessä syksyllä 2021, keväällä 2022 ja syksyllä 2022

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En samaa enkä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Samaa mieltä	Eri mieltä	N
Syksy 2021	58,9	27,4	4,1	7,4	2,2	86,3	9,6	1 000
Kevät 2022	59,0	27,0	6,0	6,0	2,0	86,2	7,7	1 001
Syksy 2022	53,9	28,2	6,3	8,6	3,1	82,1	11,7	1 037

Lähde: Helsinki-barometri

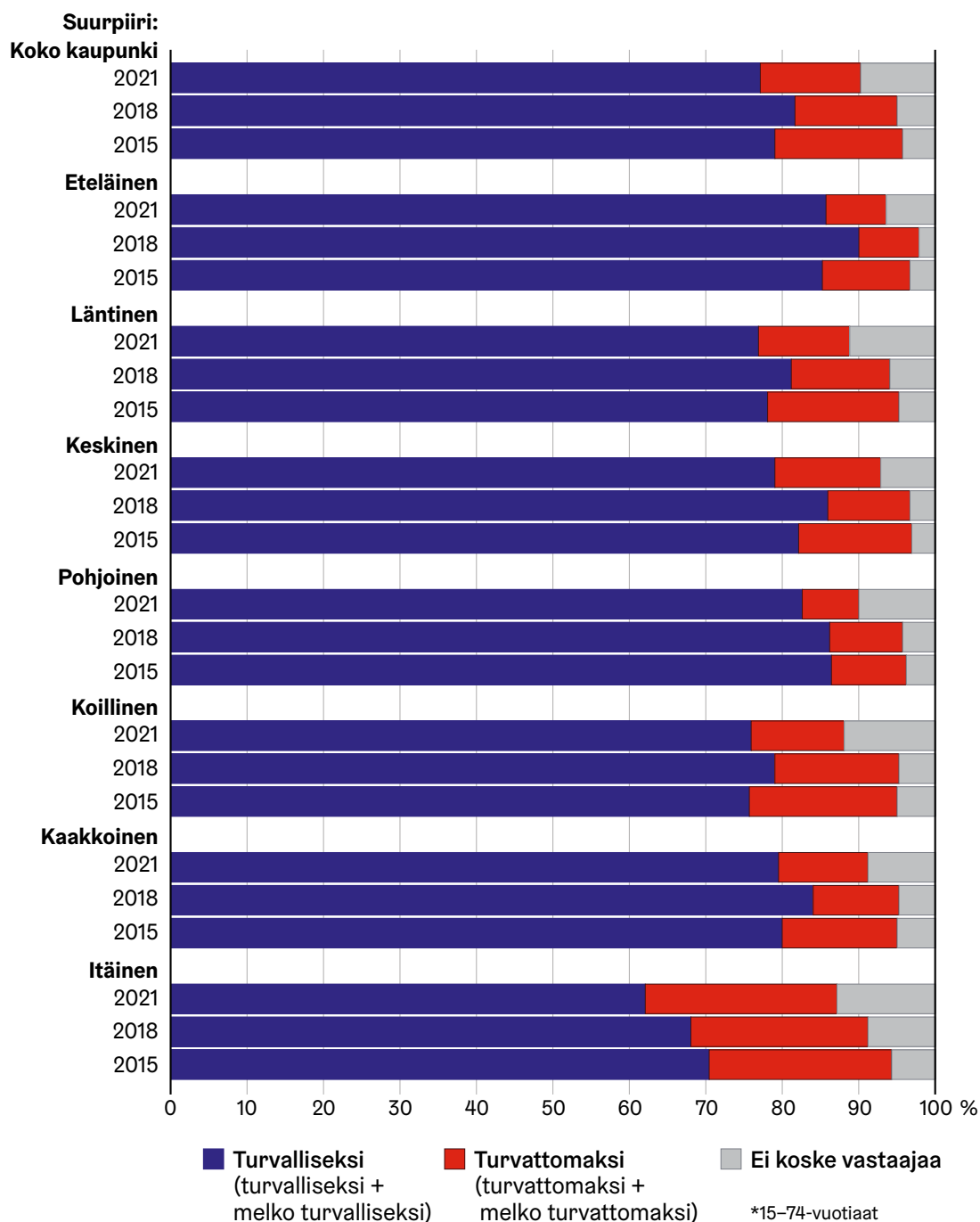
5.2 Helsinkiläisten turvattomuuskokemuksissa suurta aluevaihtelua

Helsingin turvallisuustutkimuksessa selvitetään asukkaiden kokemuksia oman asuinalueensa turvallisuudesta. Yksi keskeisimmistä kysymyksistä on se, kuinka turvalliseksi vastaajat kokevat olonsa kävellessään yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellaan. Tutkimuskyselyn vastaajamäärä (viimeisimmällä tutkimuskerralla noin 4 000 helsinkiläistä) on sen verran mittava, että se mahdollistaa tulosten tarkastelua myös koko kaupunkia tarkemmilla aluetasoilla. Näin saadaan kuva turvallisuuskokemusten vaihtelusta Helsingin eri osien välillä.

Seuraavassa aluekohtaisia eroja tarkastellaan kolmen vertailukelpoisen tutkimusvuoden osalta. Vuosien 2021, 2018 ja 2015 kohderyhmänä ovat olleet kaikki helsinkiläiset äidinkielestä riippumatta, tosin vastaajien yläikärajaa on nostettu 74 vuodesta (2015) 79 vuoteen (2018 ja 2021).

Oheinen suurpiiritasoinen kuvio 7 kertoo jo paljon Helsingin turvallisuudesta. Valtaosa – noin kolme neljästä koko kaupungin vastaajista – kokee oman asuinalueensa turvalliseksi myöhään viikonloppuiltaisina. Näin on ollut koko tarkasteluajanjakson. Itäisessä suurpiirissä turvallisuustilanne on koettu koko ajan keskimääräistä huonommaksi. Koronarajoitusten aiheuttama liikkumisen välttely saattaa selittää sitä, että ”ei koske minua”-vastausten osuus on vuonna 2021 kaikilla alueilla suurempi kuin vuosina 2018 ja 2015. Suurpiirien vastaajamäärät vaihtelevat 250:stä (Pohjoinen suurpiiri) 750:een (Eteläinen suurpiiri).

Kuvio 7. Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltoisin suurpiireittäin vuosina 2021, 2018 ja 2015*, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (melko turvaton, turvaton)

Kun tarkastellaan muutosta ajassa pelkästään niiden vastaajien osalta, jotka kokevat olonsa turvalliseksi asuinalueellaan viikonloppuiltoisin, osuudet vähentyivät vuodesta 2018 vuoteen 2021 eniten Itäisessä ja Keskisessä suurpiirissä (6–7 %-yksikköä). Vuoteen 2015 verrattuna heikennystä on tapahtunut suuremmin vain idässä.

Kun keskitytään turvattomien osuuteen kuviossa 1, havaitaan, että vuoden 2015 tulokset poikkesivat kaikissa Helsingin suurpiireissä kahdesta myöhemmästä tutkimusvuodesta. On mahdollista, että vuoden 2015 tutkimuksen toteuttamisaikana julkista keskustelua hallinnut Euroopan pakolaiskriisi ja sen seuraukset ovat vaikuttaneet myös helsinkiläisten turvallisuuskokemuksiin kaupunkiympäristössä. Vuosi 2018 oli tulosten perusteella rauhallisempaa ja seesteisempää aikaa. Vuoteen 2018 verrattuna vuoden

2021 tuloksissa kiinnittää huomiota Keskeisen suurpiirin huonontunut tilanne, johon palataan tämän luvun loppupuolella. Sama koskee osin myös Itäistä suurpiiriä.

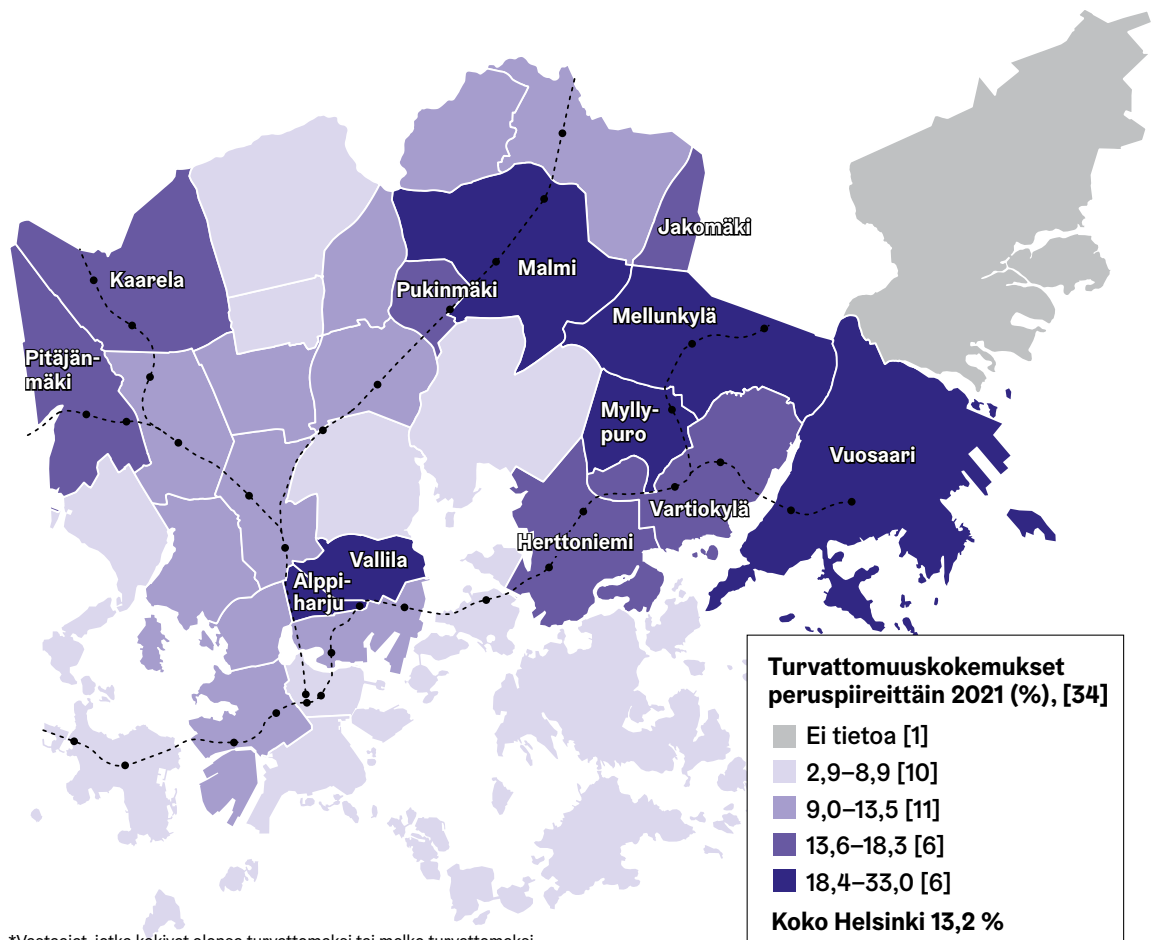
Koronan vaikutukset näkyvät mitä todennäköisimmin vuoden 2021 lopulla toteutetun kyselyn vastauksissa. Kuten kuvioista 7 näkyy, liikkuminen ilta-aikaan on vähentynyt kaikissa suurpiireissä, kun voimassa on ollut pandemiaan liittyviä rajoituksia. Liikkumattomuuden taustalla lienee myös koronatilanteesta johtuvaa yleistä varovaisuutta. Niiden vastaajien osuus, jotka eivät liiku ilta-aikaan, on kaksinkertaistunut vuodesta 2018.

Turvattomuuskokemusten alue-erot varsin muuttumattomia

Edellä esitetyissä suurpiiritasoisissa tarkasteluissa kuvattiin vastaajien kokemusten ajallista muutosta kolmen tutkimuskierroksen välisinä aikoina. Suurpiirit ovat siinä määrin karkea aluetaso, että alue-erojen ja niiden kehityksen havainnointi on mahdollista vain rajallisesti.

Tarkemmalle peruspiirien aluetasolle mentäessä alueiden väliset erot näyttävät suurempina – kuten tavallisesti käy, mitä tarkemmalla aluetasolla kaupunkia tarkastellaan. Oheisessa kartassa (Kuvio 8) peruspiirit on luokiteltu sen mukaan, kuinka suuri osuus turvallisuustutkimuksen vastaajista vuonna 2021 koki olonsa turvattomaksi omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltoina. Yksittäisten peruspiirien tarkkoja osuuksia ei esitetä, sillä vastaajien peruspiiri-kohtainen määrä on osalla alueista liian pieni, jotta erojen muutosta voitaisiin näyttää tilastollisesti luotettavalla tavalla. Koko kaupungin tasolla 13 prosenttia vastaajista koki olonsa turvattomaksi myöhään viikonloppuiltoina omalla asuinalueellaan.

Kuvio 8. Turvattomuuskokemukset* omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina peruspiireittäin vuonna 2021 (vastaajat, jotka kokivat olonsa turvattomaksi tai melko turvattomaksi)

*Vastaajat, jotka kokivat olonsa turvattomaksi tai melko turvattomaksi.

Kaikkien turvattomuutta kokeneiden vastaajien osuus pysyi samana vuosien 2018 ja 2021 kyselyissä, joissa kummassakin se oli 13 prosenttia eli noin joka kahdeksas vastaaja. Vuonna 2015 tämä luku oli 16 prosenttia, mutta silloin tutkimuksen kohderyhmänä olivat 15–74-vuotiaat (uudemmissa tutkimuskerroilla 15–79-vuotiaat).

Peruspiiritason eroissa tapahtunutta muutosta havainnollistaa taulukko 14, josta nähdään, että alue-erojen tilanne on vuoden 2021 kyselyssä hyvin samanlainen kuin vuonna 2015. Korkein turvattomuutta kokeneiden osuus peruspiiritasolla oli 33 prosenttia vuonna 2021 ja matalin vain kolme prosenttia. Kahden kaupungin keskiarvosta eniten poikkeavan peruspiirin välinen ero oli vuonna 2018 hieman pienempi, kuten taulukosta nähdään.

Taulukko 14. Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella (33 peruspiiriä) myöhään viikonloppuiltaisin 2015*, 2018 ja 2021, kaikki vastaajat

Turvattomuutta kokeneiden osuus, %			
	2015	2018	2021
Peruspiiri, jossa korkein osuus	34	25	33
Peruspiiri, jossa matalin osuus	3	2	3
Hajonta	31	23	30

*15–74-vuotiaat. Östersundom ei ole tarkastelussa mukana vastaajien pienen määrän takia.

Kolmen vertailukelpoisen tutkimusvuoden perustella voidaan siis todeta, että Helsingissä koettu turvattomuus vaihtelee sekä alueiden välillä että jossain määrin myös tutkimuskierroksesta toiseen. Havaitut alue-erot ovat yllättävän pysyviä. Kymmenen turvallisimmaksi koetun peruspiirin joukossa on vuosina 2021 ja 2018 kahdeksan samaa peruspiiriä. Samoin turvattomimmiksi koettujen kymmenen alueen joukossa on molempina tutkimuskertoina seitsemän samaa peruspiiriä.

Vuodesta 2018 vuoteen 2021 turvattomuutta kokevien osuudet ovat pysyneet lähes ennallaan 24 peruspiirissä 33:sta, eli kolmessa neljästä. Näillä alueilla muutokset ovat olleet suuntaan taikka toiseen pienemmät kuin viisi prosenttiyksikköä. Viidellä alueella kehitys on ollut myönteistä ja neljällä alueella turvattomuuskokemukset ovat lisääntyneet. Molempiin ryhmiin kuuluu yksi alue, joissa vastaajia on erityisen vähän.

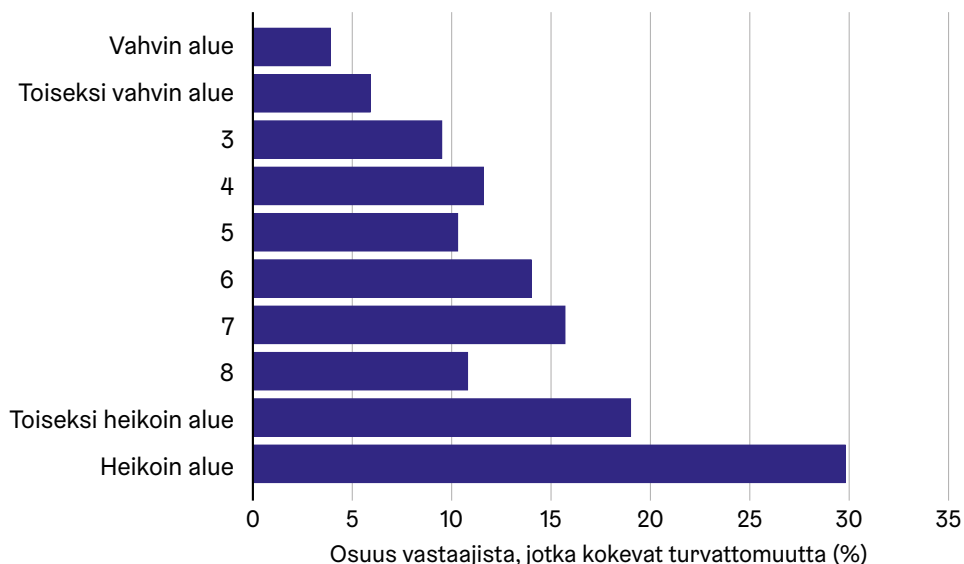
Turvattomuuskokemuksia keskittyy alueille, jotka pärjäävät heikosti sosioekonomisilla mittareilla

Seuraavassa hyödynnetään peruspiiritasoista kyselytietoa sen selvittämiseen, minkä tyyppisillä asuinalueilla turvattomuuskokemuksia esiintyy runsaimmin ja missä vähemmän. Apuna analyysissä käytetään Helsingin peruspiireille laskettua sosioekonomista summaindeksiä. Indeksikoostuu kolmesta keskeisestä sosioekonomisesta muuttujasta: pienituloisten (eli alimpaan tuloviidennekseen kuuluvien) asuntokuntien osuus, työttömyysprosentti sekä vähän koulutettujen osuus työvoimasta. Näiden muuttujien perusteella asuinalueet (34 peruspiiriä) on jaettu kymmeneen luokkaan, joista ylimmässä esiintyy vähiten edellä mainittuja sosioekonomisia haasteita ja alimmassa eniten.

Kuvion 3 tarkastelussa esitetään turvattomuutta viikonloppuiltaisin kokeneiden turvallisuustutkimuksen vastaajien osuudet sen mukaan, mikä on heidän asuinalueensa sosioekonominen status¹. Asuinalueet on siis jaettu edellä kuvatun mukaisesti sosioekonomisen summaindeksin perusteella desiiileihin eli kymmeneen luokkaan. Alueryhmät sisältävät kukin kahdesta neljään peruspiiriä, ja niissä on kussakin vastaajia 230–500.

Kuviosta 9 nähdään, että turvattomuuskokemukset ovat yhteydessä alueen sosioekonomiseen rakenteeseen. Turvattomuuskokemukset eivät kuitenkaan yleisty lineaarisesti sen mukaan, mitä heikommin alueet pärjäävät sosioekonomisilla mittareilla. Tämä tarkoittaa sitä, että Helsingissä on myös alueita, jotka sosioekonomisen summaindeksin perusteella ovat verraten hyväosaisia, mutta joissa koettu turvallisuustilanne on keskimääräistä huonompi (esim. Alppiharju–Vallila Keski- ja Etelä-Helsingin suurpiirin alueella), ja päinvastoin (esim. Latokartano Koillisen suurpiirin alueella).

Kuvio 9. Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina 2021 kymmenessä sosioekonomisen summaindeksin mukaan muodostetussa alueryhmässä (sis. 2–4 peruspiiriä)

*Aluejako perustuu peruspiireille lasketuille sosioekonomisille summaindekseille.

Väkivallan ja huumeiden näkemisen yhteys turvattomuuden tunteeseen

Omalla asuinalueella nähdyn väkivallan ja asuinalueella viikonloppuiltaisin koetun turvattomuuden välillä on yhteys² (Kuvio 10). Merkit huumeiden käytöstä eivät vaikuta niin voimakkaasti turvattomuuden tunteeseen kuin väkivallan näkeminen (Kuvio 11). Väkivallan näkemisen ja huumeiden käytön näkemisen keskinäinen korrelaatio on suurempi³ (0,342, <.0001), eli molempia nähdään samoilla alueilla.

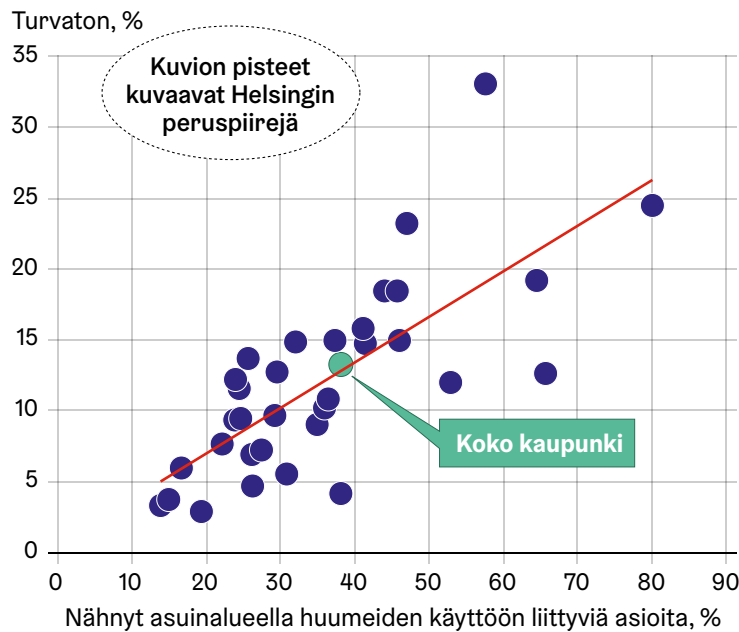
1 Sosioekonominen summaindeksi koostuu kolmesta keskeisestä sosioekonomisesta muuttujasta: pienituloisten (eli alimpaan tuloviidennekseen kuuluvien) asutuskuntien osuus, työttömyysprosentti sekä vähän koulutettujen osuus työvoimasta. Summaindeksin tiedot ovat vuosilta 2019 ja 2020. Sekä edellä mainitut kolme muuttujaa että niistä koottu summaindeksi on suhteutettu kaupungin keskiarvoon siten, että arvo 100 edustaa keskiarvoa. Jos indeksin arvo yksittäisessä peruspiirissä ylittää sadan, alue on sosioekonomisesti kaupungin keskitasoa heikompi, ja vastaavasti alle sadan jäävillä alueilla sosioekonominen rakenne on kaupungin keskitasoa parempi. Peruspiiritasolla summaindeksin arvo vaihtelee 41:n (Länsi-Pakila) ja 185:n (Jakomäki) välillä.

2 korrelaatio 0,259, <.0001

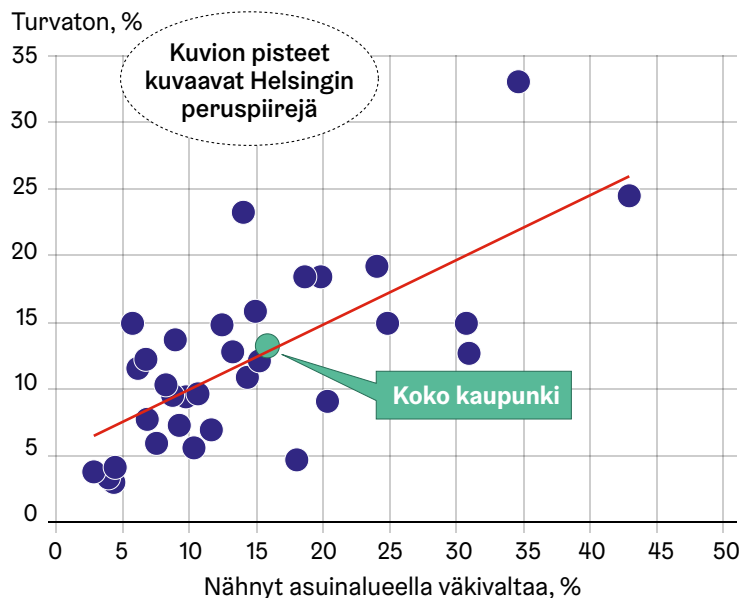
3 korrelaatio 0,342, <.0001

Muutama Helsingin asuinalue (tässä peruspiiri) käyttäytyy korrelaatioiden suhteen eri tavoin kuin muut. Esimerkiksi Kalliossa väkivaltaa nähdään yleisesti, mutta siellä viikonloppuiltaisin koettu turvattomuus on koko kaupungin keskimääräisellä tasolla. Samaan aikaan viereinen peruspiiri, Alppiharju, on esimerkki alueesta, jolla sekä väkivallan näkeminen että turvattomuuskokemukset ovat yleisiä.

Kuvio 10. Asuinalueella nähdyin väkivallan ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys 2021

Kuvio 11. Asuinalueella kohdattujen huumeongelmien ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys

Myös huumeisiin liittyvien ongelmien näkeminen on yleistä Kalliossa, jossa siis ei tästä huolimatta koeta erityisen paljon turvattomuutta. Alppiharju puolestaan on jälleen esimerkki alueesta, jossa sekä huumeidenkäytön kohtaaminen että turvattomuuskemukset ovat yleisiä. Myös Vallilassa tilanne lähestyy tätä asetelmaa, jossa molemmat ilmiöt ovat yleisiä.

Edellä mainitut Keskisen suurpiirin asuinalueet ovat olleet esillä myös mediassa Vaasanpuistikon ja Kurvin paheneviksi kuvattujen huumeongelmien yhteydessä, esimerkiksi Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa 20.5.2022 (HS 2022). Turvallisuustutkimuksen tuloksia (esim. kuvat 10 ja 11) ei ole välttämättä hyödyllistä tulkita suoraan näiden havaintojen valossa, sillä vastaajien käsitykset siitä, mitä omaan asuinalueeseen kuuluu, voivat vaihdella. Esimerkiksi Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa mainittu Sörnäisten metroaseman ympäristö sijaitsee Kallion ja Alppiharjun peruspiirien rajalla ja Vallilan peruspiirin tuntumassa. Tutkimusaineiston avovastauksissa on mukana useita mainintoja Sörnäisten metroaseman eli Kurvin alueen, Vaasanpuistikon ja Helsinginkadun häiriöistä ja huumeongelmista.

Kumpikin edellä käsitellyistä asuinalueen häiriötekijöistä vaikuttaa yleisesti negatiivisella tavalla asukkaiden arvostukseen omaa asuinalueetta kohtaan. Asuinalueeseensa erittäin tyytyväisten vastaajien sekä väkivallan ja huumeiden käyttöä nähneiden osuukilla on negatiivinen korrelaatio.

5.3 Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen vaihtelee alueittain

Tyytyväisyydellä omaan kaupunginosaan on yhteys koettuun turvallisuuteen. Valtaosa helsinkiläisistä on tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa (Taulukko 15). Vain 6 prosenttia helsinkiläisistä on tyytymättömiä omaan asuinalueeseensa. Erittäin tyytyväisiä on ollut viime vuosien tutkimuskierroksilla hieman vähemmän kuin melko tyytyväisiä.

Taulukko 15. Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen, kaikki vastaajat vuosina 2021, 2018 ja 2015* (*15–74-vuotiaat)

	Erittäin tyytyväinen (1)	Melko tyytyväinen (2)	1+2	N
2021	44,8	48,1	92,9	3 980
2018	46,0	47,6	93,6	4090
2015	45,6	48,3	93,9	3 971

Asuinalueeseensa erittäin tyytyväisten osuus vaihtelee Helsingin peruspiireissä huomattavasti. Mittari onkin erottelevampi kuin melko tyytyväisten osuus. Asuinalueiden väliset erot ovat pysyneet samankaltaisina vuodesta 2015 saakka (Taulukko 16). Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on myös yhteydessä turvattomuuskokemusten yleisyyteen alueella⁴. Poikkeuksena tästä on Latokartano, johon ei alueena olla täysin tyytyväisiä, mutta turvalliseksi se koetaan.

Taulukko 16. Asuinalueeseensa erittäin tyytyväiset (%) 2021, 2018 ja 2015* (*15–74-vuotiaat), kaikki vastaajat

	2015	2018	2021
Max.	74	73	75
Min.	26	21	24
Hajonta	48	52	51

⁴ Asuinalueensa turvalliseksi myöhään viikonloppuiltaisin kokeneiden ja asuinalueeseensa täysin tyytyväisten välinen korrelaatio on 0,193, <.0001. Molemmat muuttujat on dikotomisoitu on / ei (0/1) asteikolliseksi.

Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen vaihtelee eri vastaajaryhmissä. Miehistä ja naisista vajaa puolet (45 prosenttia) oli asuinalueeseensa täysin tyytyväinen. Ikäryhmittäin katsottuna nuoret eivät kokeneet asuvansa sellaisella alueella, johon he olisivat täysin tyytyväisiä. Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on selvästi kytköksissä myös vastaajan taloudelliseen tilanteeseen. Yli vuoden työttömänä olleista vain noin kolmasosa on täysin tyytyväisiä asuinalueeseensa. Samassa kaupunginosassa pitkään asuminen näkyy myös siellä viihtymisenä. Samaa asiaa kuvaa iäkkäiden erityinen tyytyväisyys. Toisaalta Helsinkiin vain vähän aikaa sitten muuttaneet ovat keskimäärästä tyytyväisempiä asuinalueeseensa.

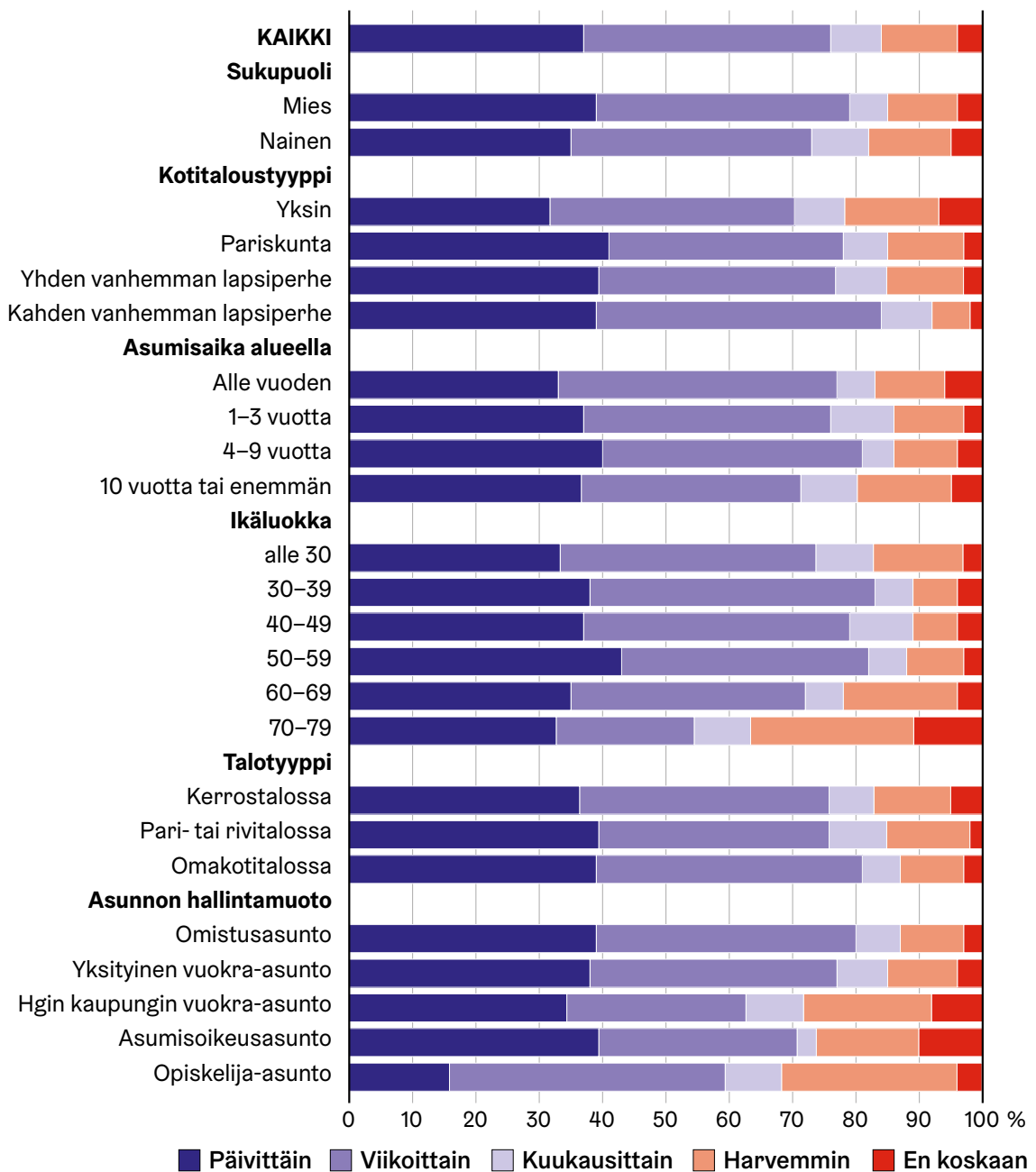
5.4 Asuinalueella ulkoilu iltaisin yleistä kaikissa väestöryhmissä

Luvuissa 4.1 ja 4.2 käsitelty omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin liikkumisen turvallisuus on yleisesti käytetty mittari. Kuitenkaan monet, varsinkaan iäkkäät vastaajat, eivät välttämättä liiku myöhään viikonloppuisin asuinalueellaan. Kun kysyttiin, kuinka turvalliseksi vastaaja tuntee olonsa keskimäärin omalla asuinalueellaan, turvattomuuden kokemus oli vähäisempää ja asuinalueiden välinen hajonta oli pienempi. Turvattomuuden kokemukset keskittyvät kuitenkin pääsääntöisesti samoille alueille, katsotaan sitten asukkaiden turvallisuuden tunnetta asuinalueellaan keskimäärin tai viikonloppuisin ilta-aikaan.

Kuviossa 12 on esitetty tuloksia omalla alueella iltaisin liikkumisen yleisyydestä. Asuinalueella liikkuminen iltaisin osoittautui olevan varsin yleistä kaikissa väestöryhmissä. Harvimmin omalla asuinalueellaan liikkuivat iltaisin yhtäältä yli 70-vuotiaat ja toisaalta opiskelija-asuntojen asukkaat, jotka ovat tietenkin etupäässä nuoria. Vanhimman ikäryhmän osalta tulosta selittää se, että tässä kysyttiin juuri iltaisin liikkumista. Eläkeläisillä on aikaa ulkoilla päivälläkin, jolloin iltapimeällä ei enää ole niin paljon tarvetta ulkoiluun. Muuten taustatiedot selittivät iltaisin liikkumista vain heikosti, joskin tilastollisesti merkitsevästi. Miehet liikkuivat hieman useammin kuin naiset, omakotitalo- ja omistusasukkaat muita useammin sekä kotitaloustyypeistä kahden vanhemman lapsiperheet eniten ja yksinasuvat vähiten.

Päivittäin iltaisin omalla asuinalueella ulkoili lähes 40 prosenttia ja vähintään viikoittain 76 prosenttia. Päivittäinen ulkoilu oli vuodesta 2018 hieman lisääntynyt. Tämä liittyy koronapandemian vaikutuksiin, sillä kysely toteutettiin loppuvuodesta 2021, jolloin epidemia oli edelleen ajankohtainen. Pandemia aiheutti erilaisia rajoituksia esimerkiksi liikuntatilojen käyttöön. Moni liikunta- ja muu harrastus jouduttiin koronan vuoksi keskeyttämään, joten ulkoilu lähialueilla jäi monelle yhdeksi harvoista liikuntamuodoista.

Kuvio 12. Iltaisin omalla alueella liikkumisen yleisyys eri taustatekijöiden mukaan. ”Kuinka usein ulkoilet iltaisin omalla asuinalueellasi?”

5.5 Naapurien kanssa juttelu ja naapuriapu yhteydessä ikään

Paikalliset naapuruussuhteet ovat yksi osa ihmisten sosiaalisten suhteiden verkostoa ja niiden laadulla voi olla suurikin merkitys asumisviihtyvyyden ja turvallisuuden kannalta. Naapuruussuhteiden luonteen ymmärtämisessä auttaa sosiaalisten siteiden jaottelu heikkoihin ja vahvoihin siteisiin. Vahvoja siteitä edustavat esimerkiksi läheinen ystävyys sekä suhteet omaisiin ja lähimpiin sukulaisiin. Naapuruussuhteet puolestaan painottuvat tyyppillisesti heikkoihin siteisiin eli hieman etäisempään tuttavuuteen (Henning & Lieberg 1996). Vaikka yksittäinen heikko side ei yleensä ole korvaamaton, niiden muodostaman verkoston on osoitettu olevan tärkeä. Sen kautta saa usein monipuolisempaa informaatiota kuin suppeasta lähipiiristä (Granovetter 1973). Heikot ja vahvat siteet ovat eräänlaisia ideaalityyppejä. Todellisuudessa sosiaalisten siteiden vahvuus muodostaa pikemminkin jatkumon, jossa esiintyy paljon myös ”keskivahvoja” siteitä.

Kun naapuruussuhteita kartoitetaan asukaskyselyllä, heikkojen siteiden yleisyyttä voidaan selvittää esimerkiksi kysymällä **juttelusuhteista**, joissa vaihdetaan kuulumisia naapurien kanssa tavattaessa. **Naapuriapu** edustaa jo astetta vahvempaa sidettä naapurin kanssa. Naapuruussuhteista osa voidaankin luokitella vahvoiksi siteiksi. Vuonna 2012 tehdyssä valtakunnallisessa kyselyssä joka toisella vastaajalla oli naapurustossa vähintään neljä juttelusuhdetta ja hieman yli puolella oli naapurustossa ainakin yksi läheisempi ystävä (Hirvonen 2013).

Positiivisilla naapuruussuhteilla on osoitettu olevan monia myönteisiä vaikutuksia muun muassa mielenterveyteen, koettuun elämänlaatuun ja turvallisuudentunteeseen. Naapuruussuhteet ovat erityisen tärkeitä haavoittuville ihmisryhmille sekä ihmisille, jotka viettävät paljon aikaa asuinalueellaan ja joilta puuttuu pääsy laajempiin, ei-paikallisiin sosiaalisiin verkostoihin (Henning & Lieberg 1996). Hyvillä naapuruussuhteilla on havaittu olevan myönteinen rooli sosiaalisen epäjärjestyksen seurausten lieventämisessä (Jaśkiewicz & Wiwatowska 2018). Positiivisten naapuruussuhteiden ja niissä syntyvän luottamuksen on osoitettu myös olevan kasvualusta laajemmalle yleistyneelle luottamukselle yhteiskunnassa (Yosano & Hayashi 2005).

Yhteiskunnallisena pitkän aikavälin trendinä länsimaissa on havaittu, että paikalliset sosiaaliset siteet kuten naapuruussiteet ovat vähitellen ohentuneet, ja ei-paikallisten siteiden merkitys ja osuus kasvaneet. (Guest & Wierzbicki 1999; Hirvonen & Lilius 2019). Naapuruussuhteet eivät kuitenkaan ole nykyäänkään merkityksettömiä, vaan ne muodostavat edelleen melko merkittävän osan keskivertoasukkaan sosiaalisesta verkostosta.

Naapureiden kanssa juttelu hieman vähentynyt

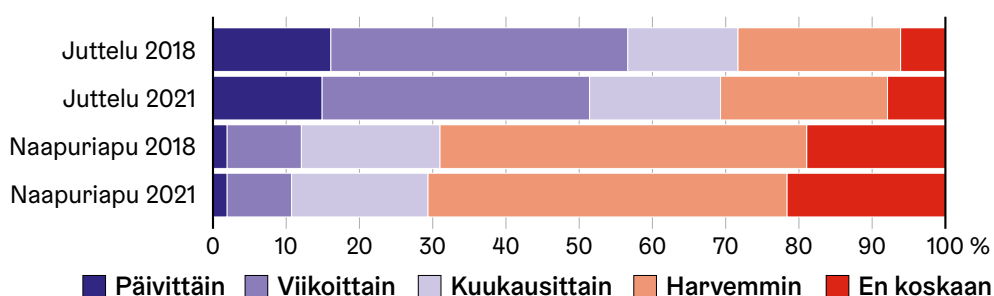
Helsingin turvallisuuskyselyn vastaajilta kysyttiin naapureiden kanssa juttelusta ja naapuriavusta. Vastaukset kertovat naapuruston eriasteisten sosiaalisten siteiden yleisyydestä Helsingissä.

Kysymysten tarkka sanamuoto oli seuraava:

- Kuinka usein juttelet naapureiden kanssa?
- Kuinka usein saat apua tai autat naapuriasi?

Naapureiden kanssa juttelu oli erittäin yleistä: yli puolet jutteli vähintään viikoittain ja vain kahdeksan prosenttia ei koskaan (Kuvio 13). Naapuriapukin oli yleistä mutta harvemmin toistuvaa: kuukausittain naapuriapua antoi tai sai noin 30 prosenttia ja tätä harvemmin puolet vastaajista. Noin viidennes vastasi, että ei ole koskaan osallisena naapuriapuun.

Kuvio 13. Naapureiden kanssa juttelun ja naapuriavun yleisyys Helsingin turvallisuustutkimuksissa 2018 ja 2021

Juttelu naapurien kanssa oli kolmen vuoden takaisesta hieman vähentynyt: vähintään viikoittain juttelevien osuus oli laskenut 56 prosentista 52 prosenttiin. Tämä kysymys esiintyi myös vuoden 2015 kyselyssä, jolloin 48 prosenttia vastasi juttelevansa viikoittain. Vuonna 2015 ei asteikossa ollut lainkaan päivittäin-vaihtoehtoa, joten osuus kattaa myös päivittäin juttelevat. Juttelu näyttäisi siis ensin lisääntyneen ja sitten hieman vähentyneen. Asteikon muutoksen vuoksi tulos jää kuitenkin epävarmaksi. Naapuriavun yleisyys oli puolestaan pysynyt lähes ennallaan vuodesta 2018.

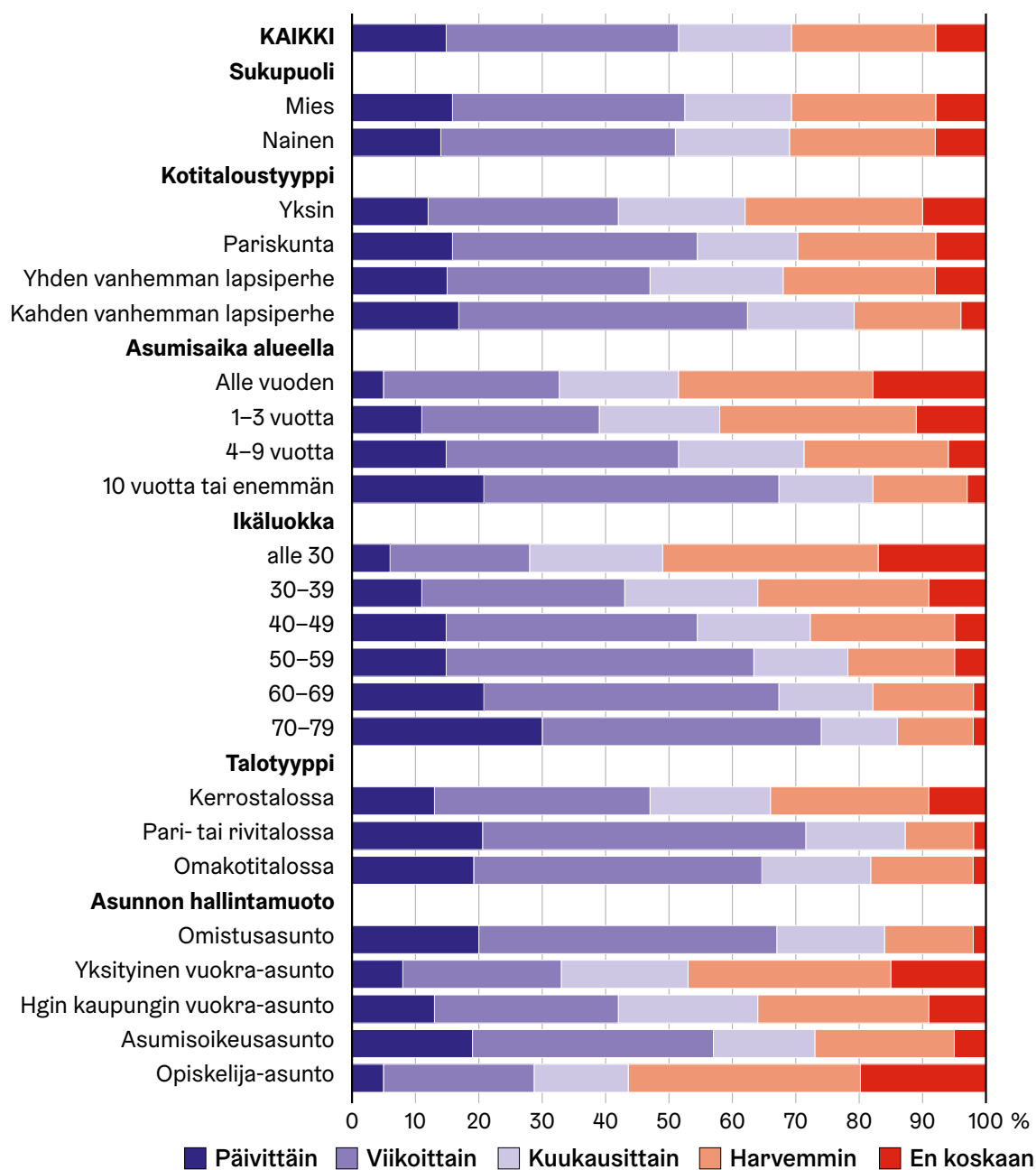
Naapureiden kanssa juttelu lisääntyy iän myötä

Kuviossa 14 on esitetty tuloksia naapureiden kanssa juttelun yleisyydestä erilaisissa asukasryhmissä. Sukupuoli ei selittänyt vastauksia, vaan miehet ja naiset juttelivat naapureiden kanssa yhtä usein. Kotitaloustyyppi sen sijaan selitti: kahden vanhemman lapsiperheet juttelivat useimmin ja yksinasuvat harvimmin. Lasten kaverisuhteiden kautta syntyy helposti kontakteja vanhempienkin välille.

Asumisaika alueella selitti vahvasti juttelua naapureiden kanssa: vähintään kymmenen vuotta samalla alueella asuneista noin 70 prosenttia jutteli viikoittain, alle vuoden asuneista vain noin joka kolmas. Tämä onkin luonnollista: jos asumisajat ovat pitkiä, naapureihin ehtii tutustua ja juttelusuhteet yleistyä. Myös iän suhteen havaitaan vahva riippuvuus, sillä juttelu naapureiden kanssa lisääntyi iän myötä.

Myös talotyyppi selitti naapurien kanssa juttelun yleisyyttä: rivitaloissa juteltiin eniten ja kerrostaloissa vähiten. Asunnon hallintamuodon mukaan jaoteltuna omistus- ja asuminen oikeusasukkaat juttelivat eniten, yksityisten vuokra-asuntojen ja opiskelija-asuntojen asukkaat puolestaan vähiten. Tämä riippuvuus oli käänteinen asukasvaihtuvuuden kanssa: yksityisissä vuokra-asunnoissa vaihtuvuus on suurinta, omistusasunnoissa taas pienintä. Onkin luonnollista, että jos asukasvaihtuvuus on vilkasta, juttelusuhteita syntyy vähemmän. Kestää oman aikansa ennen kuin uusiin naapureihin ehtii tutustua.

Kuvio 14. Naapureiden kanssa juttelun yleisyys eri taustatekijöiden mukaan.
”Kuinka usein juttelet naapureiden kanssa?”

Kuvioissa mainituilla selittäville taustatekijöillä on paljon keskinäisiä riippuvuuksia. Esimerkiksi pitkään alueella asuminen ja ikä korreloivat positiivisesti keskenään. Vastavasti kahden vanhemman lapsiperheet asuvat selvästi useammin omistusasunnoissa kuin yksinasuvat. Logistisella regressioanalyysillä voitiin tarkistaa, säilyivätkö eri taustatekijöiden ja naapureiden kanssa juttelun riippuvuudet, kun muut selittäjät vakioitiin.⁵ Tuloksia on esitelty taulukossa 17.

5 Analyysi tehtiin askeltavasti lisäävällä menetelmällä, jossa Waldin testillä testataan ”-2 Log likelihood” -tunnusluvun muutosta. Jos selittäjän lisääminen malliin ei paranna mallin paremmuutta tällä tunnusluvulla mitattuna, sitä ei oteta mukaan.

Taulukon 17 ensimmäisessä lukusarakkeessa on esitetty kunkin taustamuuttujan yhteys naapureiden kanssa juttelemiseen, kun muita taustatekijöitä ei ole huomioitu. Luvut ovat odds ratio -tunnuslukuja (OR) ja tilastollisesti merkitsevät yhteydet on taulukossa lihavoitu (eroaa referenssiluokasta vähintään 0,05:n merkitsevyytasolla). Ikä oli vahvin naapureiden kanssa juttelua selittävä tekijä sekä asumisaika ja asunnon hallintamuoto seuraavaksi vahvimpia. Myös talotyypillä ja kotitaloustyypillä oli selitysvoimaa.

Taulukko 17. Naapureiden kanssa juttelun yhteys eri taustatekijöihin

Logistinen regressio. Selitettävänä jutteleminen naapureiden kanssa. Analyysin tuottamat OR:t ja muita tunnuslukuja. Koodaus: 1=jutteele naapureiden kanssa vähintään viikoittain, 0=jutteele harvemmin tai ei lainkaan

	Yhden selittäjän mallit	Kaikkien selittäjien malli
	Exp(B)	Exp(B)
IKÄLUOKKA, VUOTTA		
alle 30	ref.	ref.
30–39	1,95	1,57
40–49	3,13	1,95
50–59	4,42	3,29
60–69	5,29	4,05
70–79	7,24	4,87
HALLINTAMUOTO		
Yksityinen vuokra	ref.	ref.
Kaupungin vuokra	1,46	0,90
Opiskelija-asunto	0,77	1,33
Asumisoikeus	2,64	1,31
Omistus	4,03	1,99
TALOTYYPPI		
Kerrostalossa	ref.	ref.
Pari- tai rivitalossa	2,85	1,58
Omakotitalossa	2,03	0,87
ASUMISAIKA ALUEELLA		
Alle vuoden	ref.	ref.
1–3 vuotta	1,32	1,12
4–9 vuotta	2,22	1,36
10 vuotta tai enemmän	4,21	1,72
KOTITALOUSTYYPPI		
Yksin	ref.	ref.
Pariskunta	1,65	1,33
Yhden vanhemman lapsiperhe	1,21	1,53
Kahden vanhemman lapsiperhe	2,22	2,42
Constant		0,18
-2 Log likelihoid		4255,48
Nagelkerke R Square		0,231

Taulukon oikeanpuoleinen sarake (lopullinen malli) kuvaa kunkin taustatekijän yhteyttä naapureiden kanssa jutteluun, kun muut taustatekijät on vakioitu. Siitä ilmenee, että kaikille taulukon taustatekijöille jäi itsenäistä selitysvoimaa muiden tekijöiden vakioinnin jälkeenkin, mutta pääsääntöisesti selitysvoima heikkeni verrattuna yhden selittäjän malleihin. Ikä oli edelleen selvästi vahvin selittäjä – toisin sanoen vanhimmat vastaajat juttelivat eniten naapurien kanssa myös muiden taustatekijöiden vakioinnin jälkeen. Kaikkien selittäjien mallissa hallintamuotoluokista vain omistusasuminen eroaa referenssiluokasta eli yksityisistä vuokra-asunnoista. Yksityisissä vuokra-asunnoissa asuvat siis juttelevat naapureiden kanssa vähemmän kuin omistusasukkaat senkin jälkeen, kun muun muassa asumisaika on vakioitu. Tähän vaikuttaa varmasti se, että vaikka itse olisi asunut asunnossaan pitkään, niin muiden asukkaiden runsas vaihtuminen vaikeuttaa sosiaalisten siteiden muodostumista ja ylläpitoa naapurustossa.

Kiinnostava tulos on, että rivitaloasukkaat erosivat referenssiluokasta eli kerrostaloasukkaista runsaammalla naapurien kanssa juttelulla, mutta omakotitaloasukkaat eivät vakioinnin jälkeen enää eronneet. Rivitaloasuminen näyttää siis tarjoavan yhteisöllisemmän asumismuodon kuin muut talotyypit.

Asumisajan merkitys tulee tulosten perusteella näkyviin neljän vuoden asumisajan jälkeen. Vähintään neljä vuotta alueella asuneet erosivat merkitsevästi alle vuoden asuneista. Pitempään asuneet siis juttelivat enemmän. Kotitaloustyyppin vaikutus naapureiden kanssa jutteluun puolestaan vahvistui, kun muut taustatekijät vakioitiin. Tämä näkyi sekä yhden että kahden vanhemman lapsiperheiden muita yleisempänä naapureiden kanssa juttelemisena ja siinä, että heillä OR:t kasvoivat muiden muuttujien vakioinnin jälkeen.

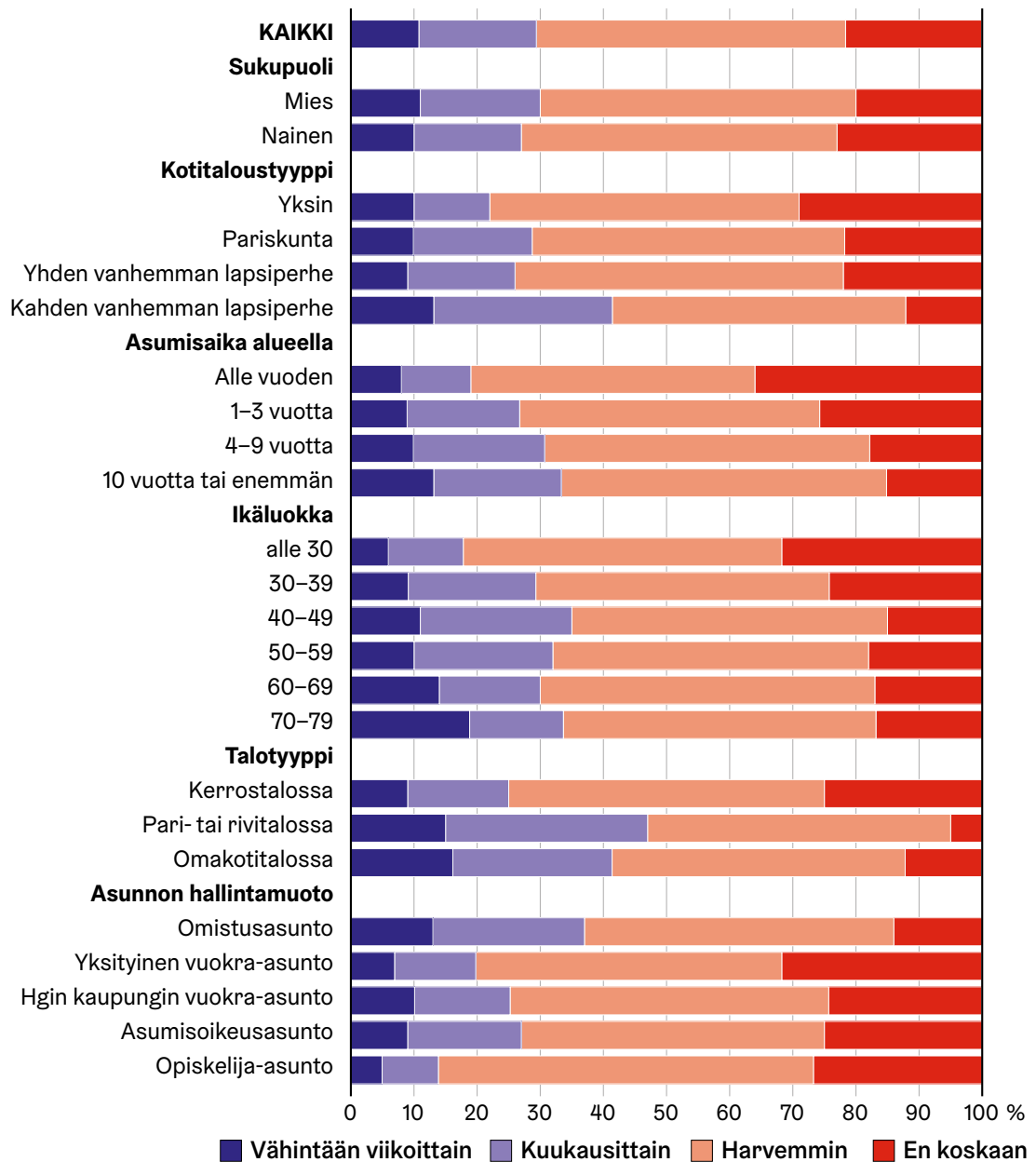
Tulokset ovat enimmäkseen samansuuntaisia aiemman valtakunnallisen tutkimuksen kanssa, jonka aineisto oli vuodelta 2012. Tuolloin havaittiin samantyyppisiä riippuvuuksia iän, asumisajan ja hallintamuodon suhteen kuin tällä kertaa, mutta talotyyppin selitysvoima ei tuolloin yltänyt merkitsevyyteen. (Hirvonen & Lilius 2019.) Naapurikon-taktien määrää selittävät siis Helsingin suurkaupunkimaisissa oloissa pitkälti samat tekijät kuin koko Suomen mittakaavassa.

Naapuriapu yleisintä iäkkäillä, rivitaloasukkailla ja kahden vanhemman lapsiperheillä

Kuviossa 15 on esitetty vastauksia naapuriapua koskevaan kysymykseen erilaisten taustamuuttujien mukaan. Päivittäinen naapuriapu oli harvinaista, kaikista vastaajista vain 1,7 prosenttia antoi tai sai naapuriapua joka päivä. Siksi kuvioon on vaihtoehto ”päivittäin” yhdistetty vaihtoehtoon ”viikoittain”.

Naapuriavun suhteen ilmeni saman tyyppisiä yhteyksiä kuin juttelun kohdalla. Vähintään kuukausittain naapuriapua antoi tai sai yli 40 prosenttia lapsiperheistä, lähemmäs puolet pientaloasukkaista ja kolmannes yli kymmenen vuotta alueella asuneista. Miehet olivat osallisina naapuriapuun hieman useammin kuin naiset.

Kuvio 15. Naapuriavun yleisyys eri taustatekijöiden mukaan. ”Kuinka usein saat apua tai autat naapureitasi?”

Logistisella regressioanalyysillä voitiin jälleen tarkistaa, säilyikö eri taustatietojen yhteys naapuriavun yleisyyteen, kun muut selittäjät vakioitiin (Taulukko 18). Lopullisessa mallissa eri taustatekijöiden selitysvoima pysyi merkitsevänä lukuun ottamatta asumisaikaa. Kiinnostavaa oli, että asumisaika menetti selitysvoimansa muita muuttujia vakioitaessa siten, ettei se tullut lainkaan mukaan lopulliseen malliin, vaikka asumisaika oli yhden muuttujan mallissa varsin vahva selittäjä. Asumisajalla ei siis ollut aineistossa itsenäistä selitysvoimaa, vaan sen yhteys naapuriapuun palautui muihin taustatietoihin. Elämänvaiheeseen liittyvät tekijät (ikä ja kotitaloustyyppi) näyttävät olevan merkityksellisempiä naapuriavun kannalta kuin pelkkä asumisaika. Ikä selitti edelleen vahvasti naapuriavun yleisyyttä, vaikka sen selitysvoima hieman heikkeni. Vanhimmissa ikäryhmässä naapuriapu oli tavallisinta ja nuorimmassa harvinaisinta senkin jälkeen, kun muut selittäjät vakioitiin.

Lopullisessa mallissa kahden vanhemman lapsiperheillä naapuriapu oli yleisempää kuin yksinasuvilla (referenssiluokka), mutta pariskunnilla ja yhden vanhemman lapsiperheillä naapuriapu ei ollut yksinasuvia yleisempää. Talotyyppi säilyi merkitseväenä selittäjänä: rivitaloissa naapuriapua oli eniten ja kerrostaloissa vähiten. Naapuriapu oli yksityisiä vuokra-asuntoja (referenssiluokka) yleisempää kaupungin vuokra-asunnoissa ja vielä yleisempää omistusasunnoissa. Myös sukupuoli säilyi selitysvoimaa: miehet osallistuivat naapuriapuun hieman useammin kuin naiset senkin jälkeen, kun muut selittäjät oli vakioitu.

Taulukko 18. Naapuriavun yleisyyden yhteys eri taustatekijöihin

Logistinen regressio. Selitettävänä naapuriapuun osallistuminen. Analyysin tuottamat OR:t ja muita tunnuslukuja. Koodaus: 1=osallistuu vähintään kuukausittain, 0=osallistuu harvemmin tai ei lainkaan

	Yhden selittäjän mallit	Lopullinen malli
	Exp(B)	Exp(B)
SUKUPUOLI		
Nainen	ref.	ref.
Mies	1,18	1,20
KOTITALOUSTYYPPI		
Yksin	ref.	ref.
Pariskunta	1,39	1,12
Yhden vanhemman lapsiperhe	1,22	1,20
Kahden vanhemman lapsiperhe	2,48	1,93
IKÄLUOKKA, VUOTTA		
alle 30	ref.	ref.
30–39	1,91	1,65
40–49	2,43	1,80
50–59	2,22	1,80
60–69	1,99	1,81
70–79	2,35	2,20
TALOTYYPPI		
Kerrostalossa	ref.	ref.
Pari- tai rivitalossa	2,73	2,13
Omakotitalossa	2,16	1,45
HALLINTAMUOTO		
Yksityinen vuokra	ref.	ref.
Kaupungin vuokra	1,44	1,32
Opiskelija-asunto	0,67	0,94
Asumisoikeus	1,51	1,16
Omistus	2,48	1,69
ASUMISAIKA ALUEELLA		
Alle vuoden	ref.	
1–3 vuotta	1,56	
4–9 vuotta	1,88	
10 vuotta tai enemmän	2,18	
Constant		
		0,12
–2 Log likelihoid		
		4059,32
Nagelkerke R Square		
		0,104

Juttelu naapureiden kanssa yleistä

Kuten Helsingin turvallisuuskyselyn edelliselläkin kierroksella, myös vuoden 2021 turvallisuuskyselyssä kartoitettiin naapuruussuhteiden yleisyyttä. Juttelusuhdet naapureihin edustavat etupäässä niin sanottuja heikkoja siteitä. Naapureiden kanssa juteltiin yleisesti ottaen melko paljon: yli puolet vastaajista jutteli vähintään viikoittain. Tavallista juttelu oli iäkkäillä, pitkään alueella asuneilla, omistusasukkailla ja kahden vanhemman perheillä. Kaikkien näiden tekijöiden yhteys naapureiden kanssa jutteluun säilyi tilastollisesti merkitsevä, kun muut taustatekijät vakioitiin. Itsenäistä selitysvoimaa oli myös talotyypillä siten, että eniten juteltiin rivitaloissa. Juttelu naapurien kanssa oli kolmen vuoden takaisesta hieman vähentynyt.

Myöskään naapuriapu ei ollut mitenkään harvinaista: siihen osallistui vähintään kuukausittain 30 prosenttia vastaajista. Naapuriavun yleisyyttä selittivät enimmäkseen samat taustatekijät kuin naapureiden kanssa juttelu: naapuriapu oli yleisintä iäkkäillä, kahden vanhemman lapsiperheillä ja rivitaloasukkailla. Lisäksi naapuriapua selitti sukupuoli: miehet osallistuivat siihen enemmän kuin naiset. Kun katsottiin yhtä taustamuuttujaa kerrallaan, myös asumisaika alueella oli melko vahva selittäjä naapuriavulle. Mutta kun muut taustatekijät vakioitiin, asumisajan selitysvoima hävisi, mikä oli hieman yllättävä tulos.

Kaikkiaan sekä juttelu että naapuriapua selittivät vahvimmin elämänvaiheeseen liittyvät taustatekijät: ikä ja lapsiperhevaihe. Joissakin elämänvaiheissa ollaan alttiimpia muodostamaan ja ylläpitämään naapuruuskontakteja kuin toisissa. Ensinnäkin lapsiperhevaiheessa syntyy luontevasti kanssakäymistä varsinkin toisten lapsiperheiden kanssa. Toiseksi eläkkeelle siirtyminen lisää yleensä asuinalueella vietettävää aikaa ja ikääntymisen myötä myös avun tarve voi lisääntyä – nämä muutokset lisäävät todennäköisyyttä naapurikontaktien tiivistymiseen.

6 Helsinkiläisten huolet ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet

Helsinkiläisten huolenaiheita selvitettiin turvallisuustutkimuksessa monin kysymyksin. Yleistä huolestuneisuutta kysyttiin suhteessa globaaleihin kysymyksiin – kuten ilmastomuutokseen tai pandemioihin. Edelleen kysyttiin huolenaiheita Suomessa ja lähi-piirissä. Lisäksi helsinkiläisiltä tiedusteltiin, huolestuttiko heitä tiettyjen tapahtumien, kuten rikosten tai tapaturmien, uhriksi joutuminen. Asuinalueelle paikantuvia huolia selvitettiin erityisesti sosiaaliseen epäjärjestykseen liittyen.

Helsinkiläisten huolenaiheiden lisäksi vastaajilta kysyttiin, mitkä toimenpiteet parantaisivat viihtyisyyttä ja turvallisuutta Helsingissä. Kysytyt toimenpiteet olivat pitkälti toimia, jotka voisivat lievittää helsinkiläisten turvallisuushuolia, joten toimenpiteet ja huolenaiheet esitetään tässä alaluvussa yhdessä. Esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen voisi vähentää häiriökäyttäytymistä asuinalueella tai huumeisiin liittyvää rikollisuutta Suomessa.

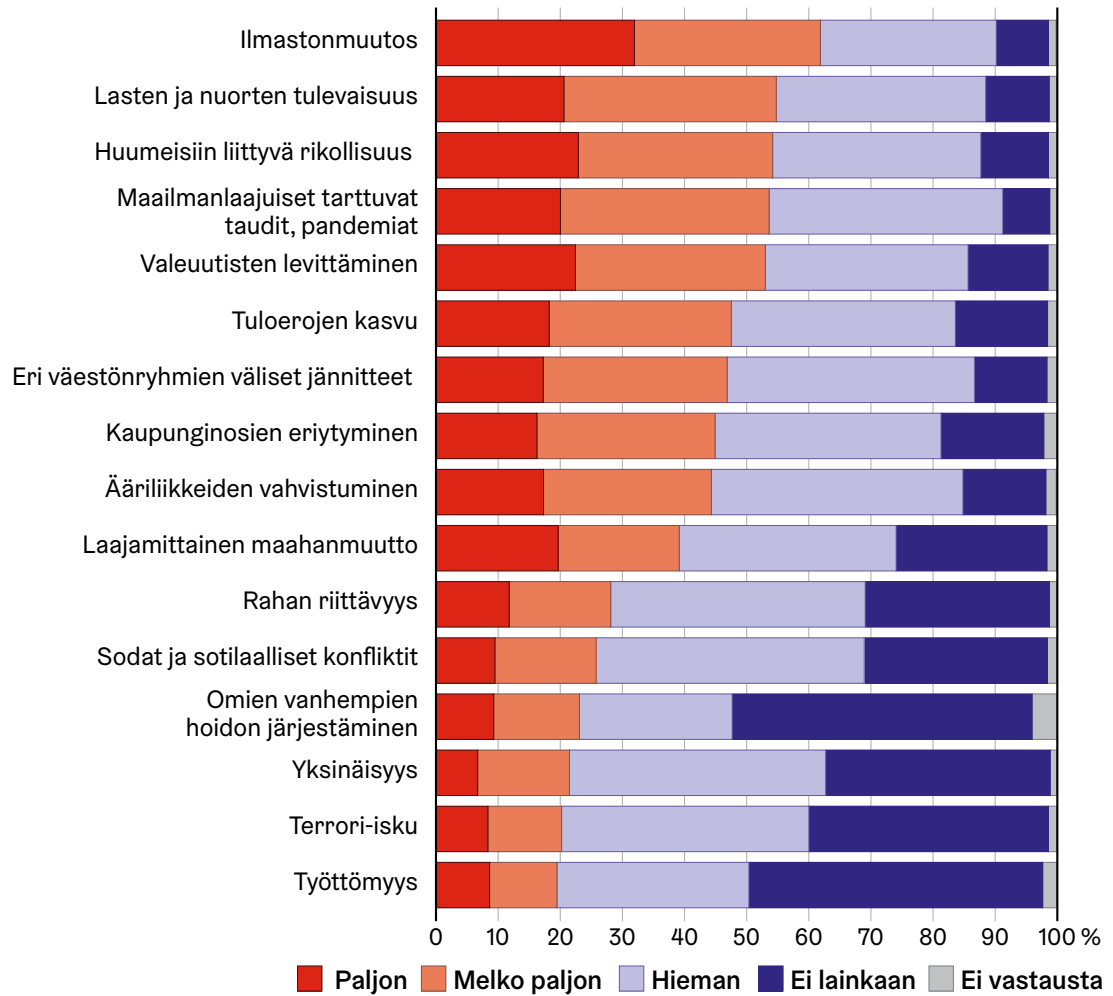
6.1 Ilmastonmuutos edelleen helsinkiläisten suurin huolenaihe

Vuoden 2021 kyselyssä yleistä huolestuneisuutta kysyttiin kuuteentoista aiheeseen liittyen. Huolestuneisuutta globaalista pandemiasta kysyttiin ensimmäistä kertaa. Kyselylomakkeella huolenaiheet oli ryhmitelty kolmeen ryhmään: 1) omassa elämässä, 2) Suomessa ja 3) Suomessa ja lähialueilla. Oman elämän huolet (työttömyys, yksinäisyys, omien vanhempien hoidon järjestäminen ja rahan riittävyys) eivät nousseet huolistilan kärkeen.

Kysytyistä huolenaiheista viisi oli sellaisia, joita yli puolet vastaajista piti vähintäänkin melko huolestuttavina. Eniten vastaajia huolestutti ilmastonmuutos (Kuvio 16). Sitä piti huolestuttavana 62 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi eniten oltiin huolestuneita lasten ja nuorten tulevaisuudesta, huumeisiin liittyvistä rikoksista, pandemioista ja valeutisten levittämisestä.

Kyselyhetkellä syksyllä 2021 huoli sodista ja sotilaallisista konflikteista ei ollut kovin-kaan monen huolen aiheena. Tulos olisi todennäköisesti ollut toinen vuoden 2022 helmikuussa. Myöskään sosiaalisessa mediassa paljon palstatilaa saava maahanmuutto ei nouse turvallisuustutkimuksen kontekstissa mitenkään vahvasti esille helsinkiläisten huolenaiheena. Kyselyyn vastanneilla viron- ja venäjänkielisillä aihe kuitenkin korostui.

Kuvio 16. Helsinkiläisiä huolestuttavat asiat 2021 (N= 3 980), 15–79-vuotiaat, %

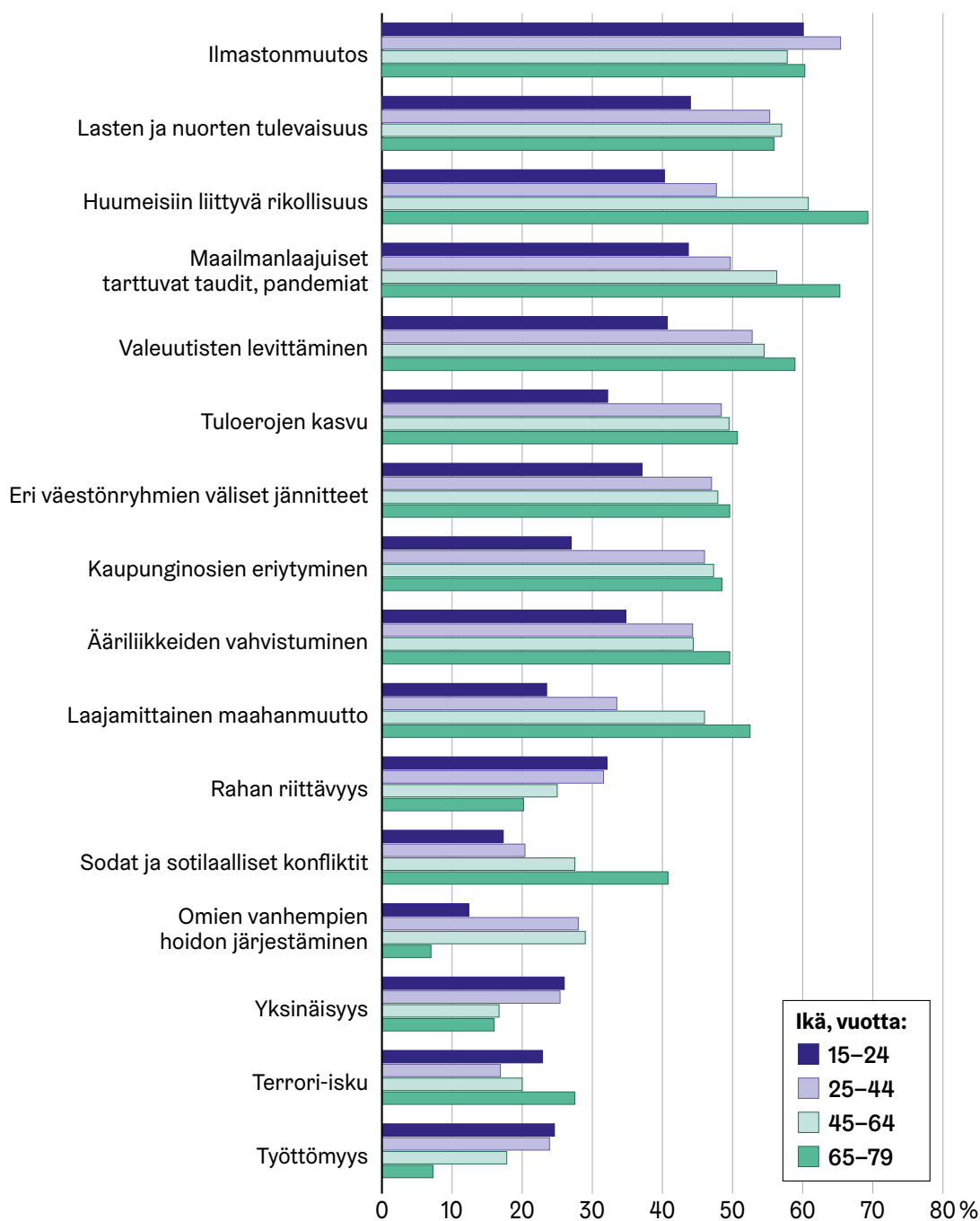

Elämänvaiheet, sukupuoli ja äidinkieli näkyvät huolestuneisuuden syissä

Oma elämänvaihe näkyy siinä, miten eri ikäiset vastaajat painottavat kysytyjä huolenaiheita. Iäkkäämmät ovat tämän aineiston mukaan muita huolestuneempia sodista, huumeisiin liittyvästä rikollisuudesta, laajamittaisesta maahanmuutosta ja pandemiosta (Kuvio 17). Osa näistä voidaan laskea yleiseen huolestuneisuuteen, jotka eivät niin omassa arjessa näy, osa taasen konkreettiseen omakohtaiseen pelkoon, kuten koronapandemia. Kun asia koskee oman arjen sisältöä, vanhempien ikäryhmien huolestuneisuus on sen sijaan vähäisempää. Eläkeikäisten talous on ehkä kunnossa, tai sitten niukkaankin toimeentuloon on jo totuttu, eikä työttömyys voi enää osua ainakaan omalle kohdalle. Nuoret ja nuoret aikuiset ovat huolissaan työ- ja taloustilanteestaan sekä yksinäisyydestä.

Kuviosta havaitaan, että ilmastonmuutos on poikkeuksellinen, yhteinen huoli kaiken ikäisille. Muutoin nuorin ikäryhmä ei pääsääntöisesti ole kysytyistä aiheista yhtä huolestunut kuin muut vastaajat.

Kuvio 17. Huolenaiheet iän mukaan, huolestuttaa paljon tai melko paljon, 15–79-vuotiaat. N=3 951, %

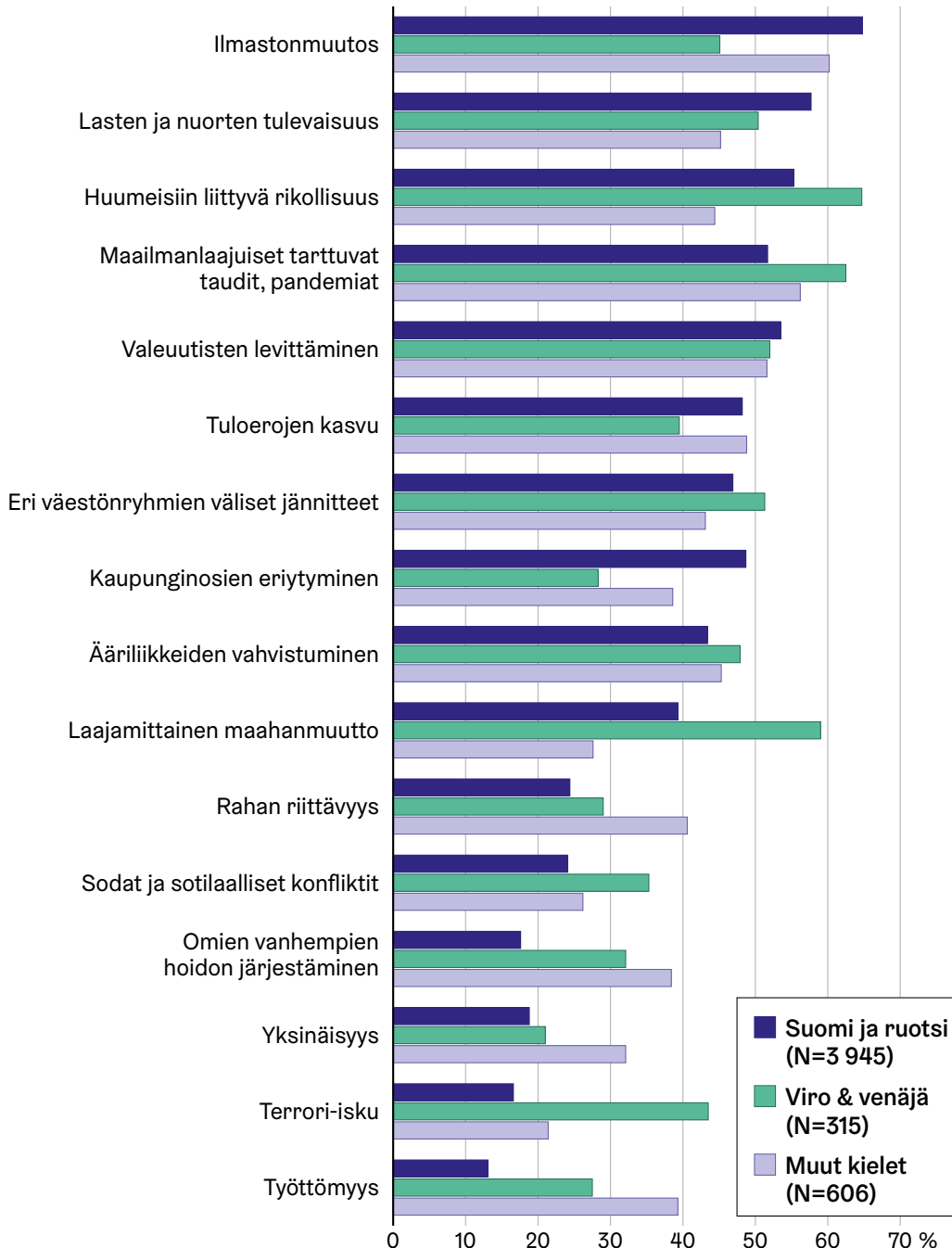

Mies- ja naisvastaajien huolenaiheet olivat pitkälti yhtenevät, mutta lähes kaikki kysytyt asiat huolestuttivat naisia enemmän kuin miehiä. Suurimmillaan sukupuolten väliset huolestuneisuuserot olivat suhtautumisessa pandemioihin, ilmastonmuutokseen sekä huumeisiin liittyvään rikollisuuteen.

Rekisteröidyltä äidinkieleltään vieraskielisten vastaajien huolenaiheet eroavat suuresti muiden helsinkiläisten huolista (Kuvio 18). Myös otoskielen perusteella poimitut kieliryhmät poikkeavat huolenaiheissaan huomattavasti toisistaan. Suomen lähialueiden kieliryhmissä, eli viron- tai venäjänkielisissä, huolenaiheina korostuivat kaikkiin vastaajiin verrattuna terrori-iskun mahdollisuus, laajamittainen maahanmuutto ja huumeisiin liittyvä rikollisuus. Ilmastonmuutosta tai kaupunginosien eriytymistä he eivät pitäneet kovinkaan vakavana uhkana. Muilla vieraskielisillä oli huomattavan paljon huolta talo-

udesta, kuten työttömyydestä ja rahojen riittävyydestä, mutta myös yksinäisyydestä. Maahanmuutto, huumeisiin liittyvä rikollisuus ja lasten ja nuorten tulevaisuus heittä huoletti keskimääräistä vähemmän.

Kuvio 18. Suomen- ja ruotsinkielisten sekä muunkielisten huolenaiheet Helsingissä 2021, huolestuttaa erittäin paljon tai melko paljon, 15–79-vuotiaat, %

Kahdessa asiassa huolestuneisuus on lisääntynyt edelliseltä tutkimuskierrokselta. Näitä ovat huolestuneisuus valeutisten levittämisestä ja yksinäisyydestä. Kumpikin aihe on korostunut myös julkisessa keskustelussa viime vuosina. Ilmastonmuutoksesta huolestuneisuus oli korkeimmillaan vuoden 2018 kyselyssä. Voi olla, että uudet kyselyn kärkeen nousseet aiheet, eli pandemiat ja huumerikollisuus, ovat vieneet huomiota ilmastonmuutoksen teemalta.

6.2 Rikoksista eniten huolestuttaa omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen

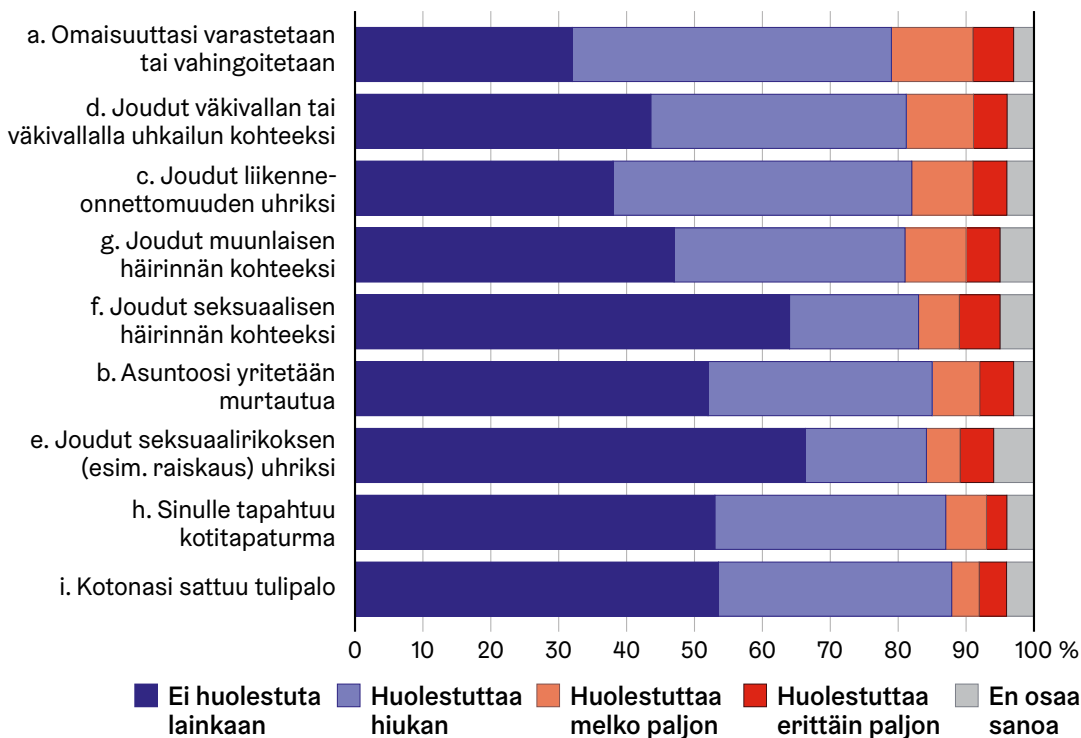
Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka paljon heitä huolestuttaa erityyppisten rikosten tai onnettomuuksien kohteeksi joutuminen seuraavien 12 kuukauden aikana. Itse tapahtumien kohteeksi joutumista käsitellään luvussa 7.2.

Rikostyyppit ovat kuviossa 19 melko tai erittäin huolestuneiden osuuden mukaan laskevassa järjestyksessä. Eniten huolestuttivat omaisuusrikokset: lähes puolta ne huolestuttivat hiukan ja lähes viidennestä melko tai erittäin paljon. Lähes yhtä yleistä on olla huolissaan väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutumisesta tai joutua liikenneonnettomuuteen.

Seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutuminen huoletti kahtatoista prosenttia melko tai erittäin paljon ja lähes viidennestä hiukan. Muunlainen häirintä huoletti 14 prosenttia melko tai erittäin paljon ja joka kolmatta hiukan. Seksuaalirikoksen uhriksi joutuminen huoletti joka kymmenettä melko tai erittäin paljon ja 18 prosenttia hiukan.

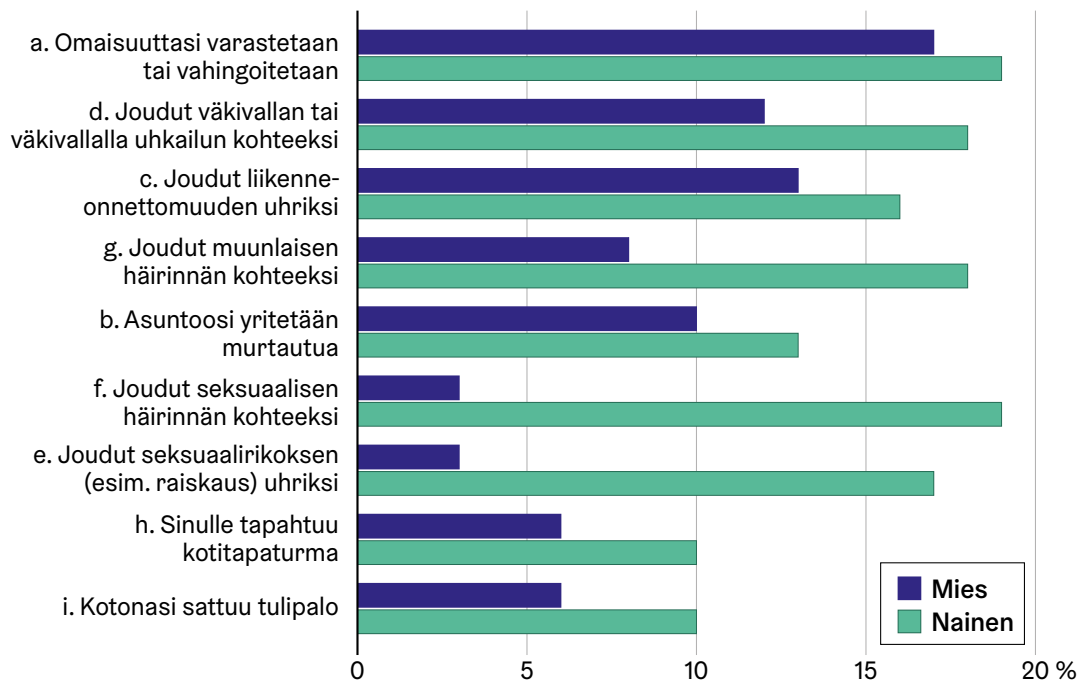
Asuntomurrot huolettivat joka kolmatta hiukan mutta melko pientä osaa (12 %) tätä enemmän. Kotitapaturmat ja tulipalot olivat kysytyistä asioista vähiten vakavaa huolta aiheuttavia (8–9 %). Joka kolmas oli näistä kuitenkin hiukan huolestunut.

Kuvio 19. Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavan 12 kuukauden aikana alla mainittujen tapahtumien kohteeksi Helsingissä?

Vastaukset tähän kysymyskokonaisuuteen katsottiin myös vastaajan sukupuolen mukaan. Naiset olivat joka kohdassa yleisemmin huolestuneita kuin miehet (Kuvio 20). Ero oli erityisen suuri seksuaalisen häirinnän ja seksuaalirikoksen kohdalla. Seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumista pelkäsi hieman useampi nainen kuin seksuaalirikoksen kohteeksi joutumista. Seksuaalirikokset ja häirintä ovat selvästi enemmän nuorten naisten huolenaiheina. Vuoden 2021 kyselyssä nuorista 15–24-vuotiaista naisista peräti 57 prosenttia oli huolissaan seksuaalisesta häirinnästä.

Kuvio 20. Eri tapahtumista melko/erittäin huolestuneet sukupuolen mukaan

Kolmen viimeisimmän, ja parhaiten vertailukelpoisen, kyselyn mukaan naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on hieman lisääntynyt vuodesta 2018. Hiukan huolestuneiden osuus väheni muutamalla prosenttiyksiköllä, mutta samalla melko tai erittäin paljon huolestuneiden osuus kasvoi vastaavasti. Vuonna 2015 huolestuneisuus oli kuitenkin selvästi korkeampaa kuin seuraavilla kyselykiertoilla.

Kaiken kaikkiaan rikoksiin, tapaturmiin ja onnettomuuksiin huolestuneisuus väheni vuodesta 2015 vuoteen 2018. Uusimman kyselyn tiedot kertovat tilanteen pysyneen joko ennallaan tai hieman huonontuneen. Vuoden 2018 turvallisuuskyselyyn verrattuna huolestuneisuus oli lisääntynyt eniten omaisuusrikosten ja muun kuin seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumisen kohdalla (3 prosenttiyksikköä) ja seuraavaksi eniten väkivallan ja uhkailun, seksuaalisen häirinnän sekä seksuaalirikoksen kohdalla (2 prosenttiyksikköä). Tulipalosta huolestuneiden osuus oli puolestaan vähentynyt.

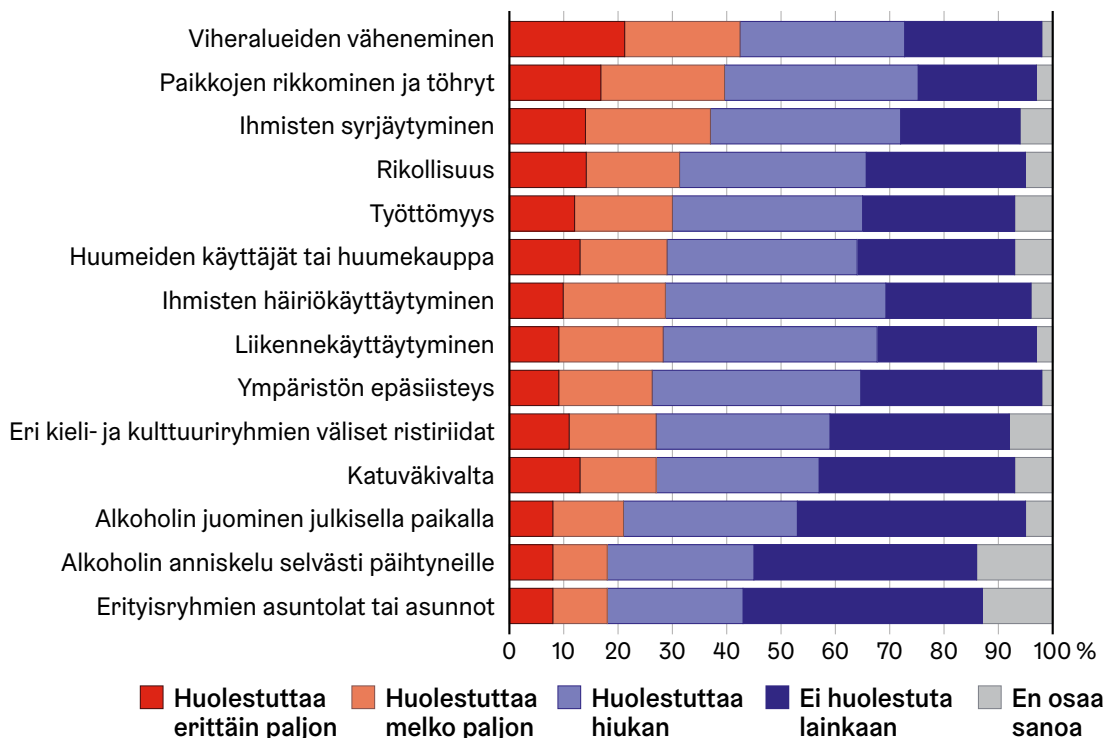
6.3 Kokemus sosiaalisesta epäjärjestyksestä lisääntynyt asuinalueilla

Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen liittyy monen tekijän summaan: alueen viihtyisyys, koettu turvallisuus, luonnon ympäristö ja kokemukset alueen sosiaalisesta ympäristöstä vaikuttavat siihen, miten hyvin asukkaat alueellaan viihtyvät. Tässä luvussa tarkastellaan näitä osatekijöitä kahden näkökulman kautta. Ensin tehdään yleiskatsaus siihen, mitkä asiat omalla asuinalueella huolestuttavat helsinkiläisiä. Ilkivalta, viheralueiden vähentyminen ja ihmisten syrjäytyminen aiheuttivat yleisimmin huolta. Huolestuneisuus oli yleisesti ottaen suurinta vanhimmassa, 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä. Tarkempaan tarkasteluun otettiin ne huolet, jotka liittyvät sosiaaliseen epäjärjestykseen. Osoittautui, että koettu sosiaalinen epäjärjestys on jonkin verran lisääntynyt Helsingin asuinalueilla vuodesta 2015. Sosiaalisella epäjärjestyksellä ja asuinalueen koetulla turvattomuudella on aiemmin osoitettu olevan vahva yhteys, joka todettiin myös tämänkertaisesta aineistosta. Sosiaalisella epäjärjestyksellä oli myös selvä yhteys siihen, kuinka todennäköisesti arveltiin asukkaiden puuttuvan erilaisiin tilanteisiin: jos sosiaalinen epäjärjestys on suurempaa, puuttumisalttius on vähäisempää.

Asuinalueilla huolestuttavat asiat

Helsingin turvallisuuskyselyssä vuodelta 2021 tiedusteltiin vastaajan omaa asuinaluetta koskevista huolista. Näitä kysyttiin 14-kohtaisella listalla (Kuvio 21). Yleisimpinä huolenaiheina erottui kolme asiaa: viheralueiden väheneminen, paikkojen rikkominen ja töhryt sekä ihmisten syrjäytyminen. Nämä asiat huolestuttivat noin 40:ää prosenttia vähintään ”melko paljon”. Vähiten taas kysytyistä asioista huolestuttivat erityisryhmien asuntolat, alkoholin anniskelu päihtyneille ja alkoholin juominen julkisella paikalla. Enemmistöä vastaajista nämä asiat eivät huolestuttaneet ja vain noin joka viidettä ne huolestuttivat ”erittäin” tai ”melko” paljon. Muut kysytyt kohdat – häiriökäyttäytyminen, rikollisuus, työttömyys, ympäristön epäsiisteys, huumeet, etnisten ryhmien ristiriidat ja katuväkivalta – sijoittuivat näiden välimaastoon. Vähintään ”melko paljon” niistä huolestuneiden osuus oli 30 prosentin luokkaa tai hieman alle.

Kuvio 21. Asuinalueilla huolestuttavat asiat 2021, %

Asuinalueella huolestuttavien asioiden lista on esiintynyt suurin piirtein samana myös vuosien 2015 ja 2018 turvallisuustutkimuksissa. Kuviossa 22 on esitetty melko tai erittäin huolestuneiden osuudet näissä kolmessa kyselyssä.

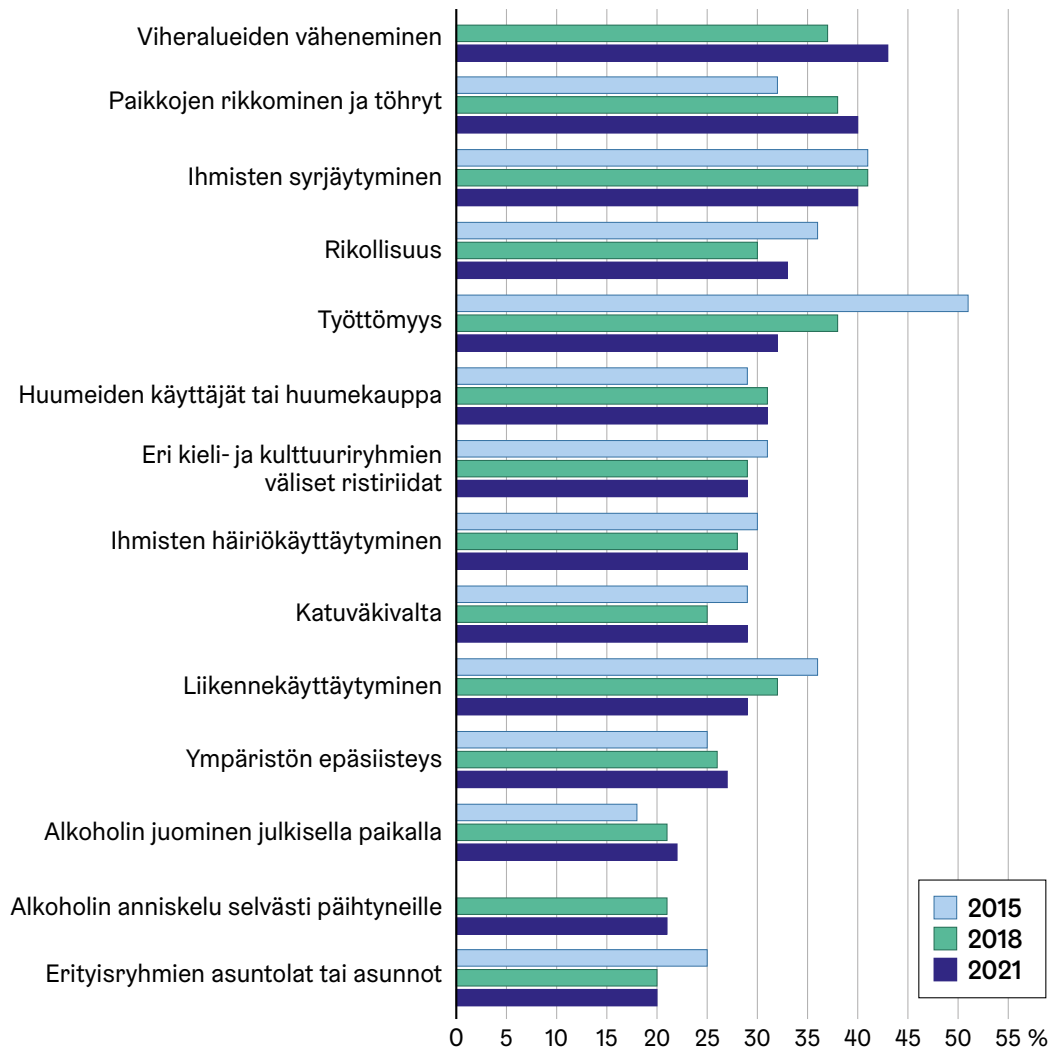
Useimmissa kohdissa ei ollut tapahtunut mainittavaa muutosta. Suurin muutos on työttömyyden kohdalla: siitä huolestuneiden osuus on pudonnut puolesta kolmanneksen. Tosin 2015 tämän kohdan muotoilu oli hieman erilainen, ”työttömyyden lisääntyminen”, mikä saattaa vaikuttaa vastausjakaumaan.

Myös liikennekäyttäytymisestä huolestuneiden osuus on laskenut hieman kuudessa vuodessa: 36 prosentista 29 prosenttiin. Erityisryhmien asunnoista tai asumisesta huolestuneiden osuus on laskenut neljänneksestä viidennekseen. Paikkojen rikkomisesta ja töhryistä huolestuneiden osuus on puolestaan kasvanut 32 prosentista 40 prosenttiin.

Viheralueiden väheneminen ei ollut mukana listassa vielä vuonna 2015. Kolmessa vuodessa siitä huolestuneiden osuus on kasvanut 37 prosentista 43 prosenttiin.

Viheralueiden väheneminen huolestuttaa hyvin eri tavalla Helsingin eri alueilla. Huolestuneisuuden kasvu näkyy useilla sellaisilla asuinalueilla, joilla viheralueille on suunniteltu asuntorakentamista tai liikenneväyliä. Samalla koronapandemia on lisännyt lähiluonnon arvostusta.

Kuvio 22. Mikä huolestuttaa omalla asuinalueella? Melko/erittäin paljon huolestuneiden osuus 2015* (*15–74-vuotiaat), 2018 ja 2021 (% niistä, jotka ottivat kantaa)

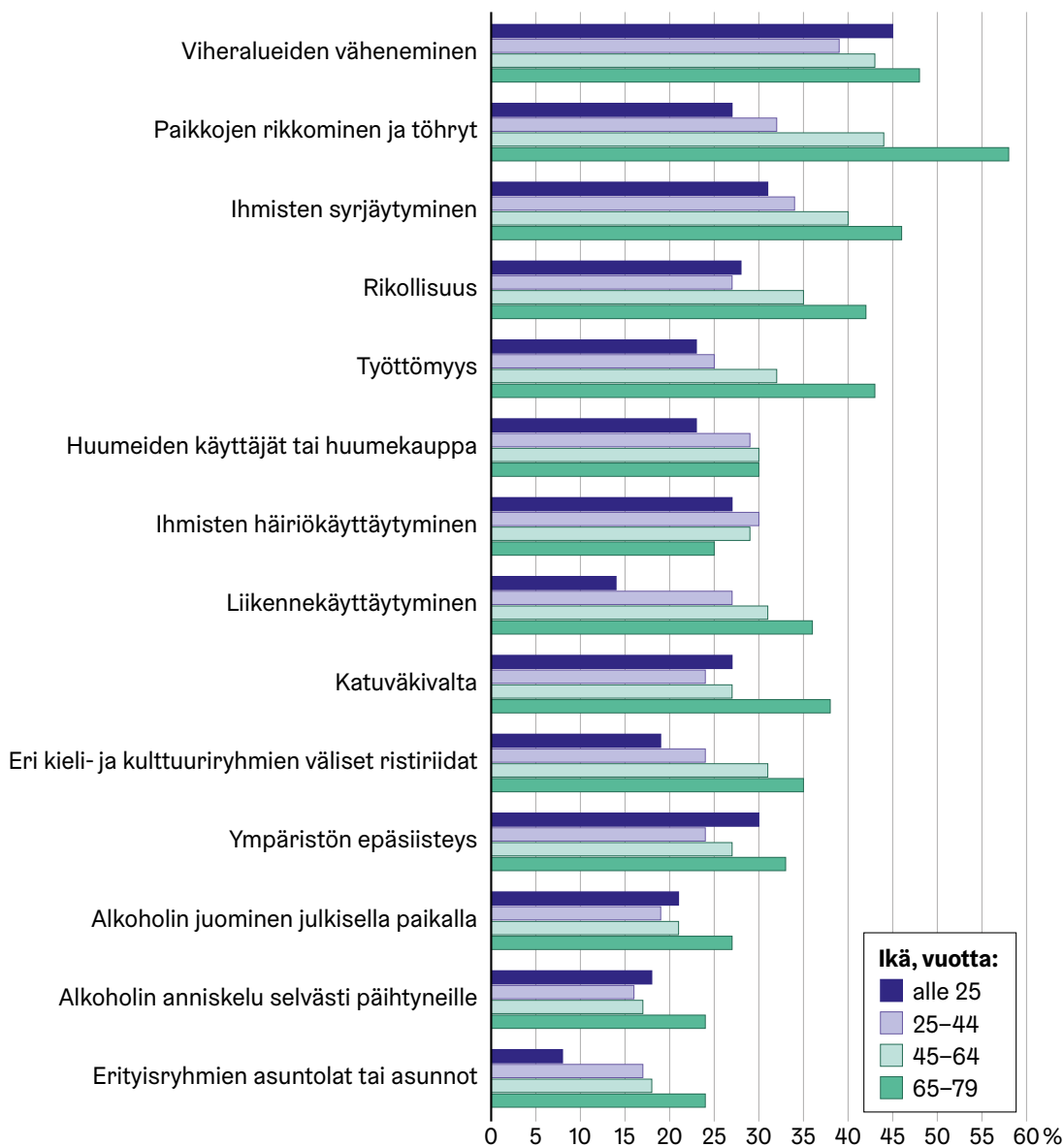

Vanhin ikäryhmä eniten huolissaan asuinalueensa ongelmista

Vastauksia asuinaluehuoliin eriteltiin ikäryhmittäin. Päähavaintona tässä oli, että vanhin, 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmä oli lähes kaikista asioista yleisemmin huolestunut kuin muut (Kuvio 23). Selvimmin tämä piirre ilmeni paikkojen rikkomisen ja töhryjen, työttömyyden, rikollisuuden sekä katuväkivallan kohdalla. Paikkojen rikkomisesta ja töhryistä vähintään melko paljon huolestuneita oli alle 25-vuotiaista joka neljäs, mutta 65 vuotta täyttäneistä lähes 60 prosenttia. Vuoden 2018 kyselyssä ilmeni hyvin saman tyyppisiä riippuvuuksia iän ja asuinaluehuolien välillä (Keskinen & Pyyhtiä 2019).

Toisaalta oli muutamia kohtia, joissa huolestuneisuus ei paljonkaan vaihdellut iän mukaan. Näitä olivat selvimmin viheralueiden väheneminen, ihmisten häiriökäyttäytyminen ja huumeongelmat.

Kuvio 23. Asuinalueella huolestuttavat asiat ikäryhmittäin 2021 (huolestuttaa melko tai erittäin paljon, %)

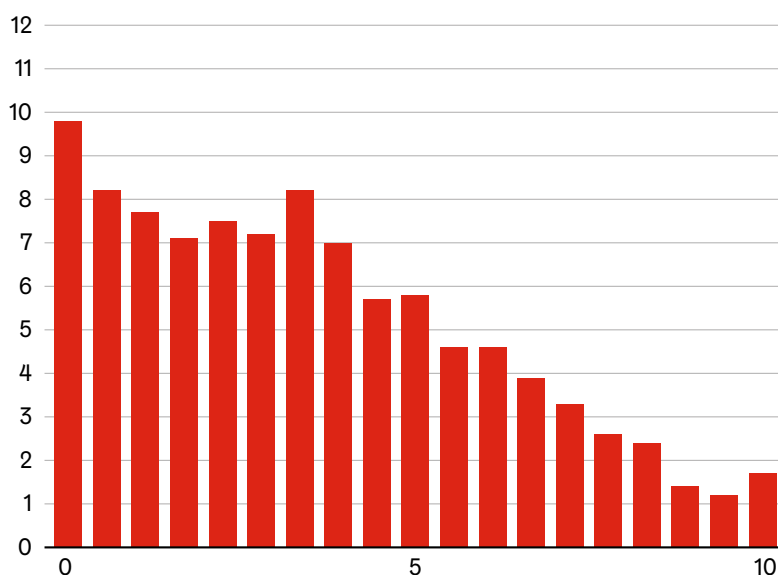
Huoli sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä kasvanut kuudessa vuodessa

Asuinalueita koskevien huolenaiheiden listalla oli varsin moninaisia ja eri tasoisia asioita ja ilmiöitä. Huolenaihelistasta kuusi kohtaa liittyi konkreettisiin sosiaalisen epäjärjestyksen ilmentymiin ja merkkeihin. Nämä huolenaiheet sisälsivät sekä fyysisen ympäristön piirteitä että ihmisten epäsosiaalista käyttäytymistä. Kuusi kohtaa olivat huumeiden käyttö ja -kauppa, häiriökäyttäytyminen, julkinen juopottelu, ympäristön epäsiisteys, ilkkivalta (rikkominen ja töhryt) sekä katuväkivalta.

Sosiaalista epäjärjestyksestä ja sen yhteyttä koettuun turvattomuuteen on Suomessa tutkinut erityisesti Teemu Kemppainen (2017). Hänen mukaansa sosiaaliselle epäjärjestykselle asuinalueella on tyypillistä, että epävirallinen sosiaalinen kontrolli ei toimi kunnolla eikä yhteiselo ohjaavista normeista vallitse yksimielisyyttä. Koetulla sosiaalisella epäjärjestyksellä on vahva yhteys alueen sosioekonomiseen huono-osaisuuteen sekä siellä koettuun turvattomuuteen (Kemppainen 2017). Sosiaalisella epäjärjestyksellä on myös osoitettu olevan selvää itsenäistä selitysvoimaa asukkaiden poismuuttohalukkuuteen senkin jälkeen, kun muut tekijät, mm. alueen sosioekonominen tilanne, on vakioitu (Parikka 2017). Samansuuntaisia tuloksia muuttohalukkuudesta saatiin myös Vilkan ym. (2016) tutkimuksessa.

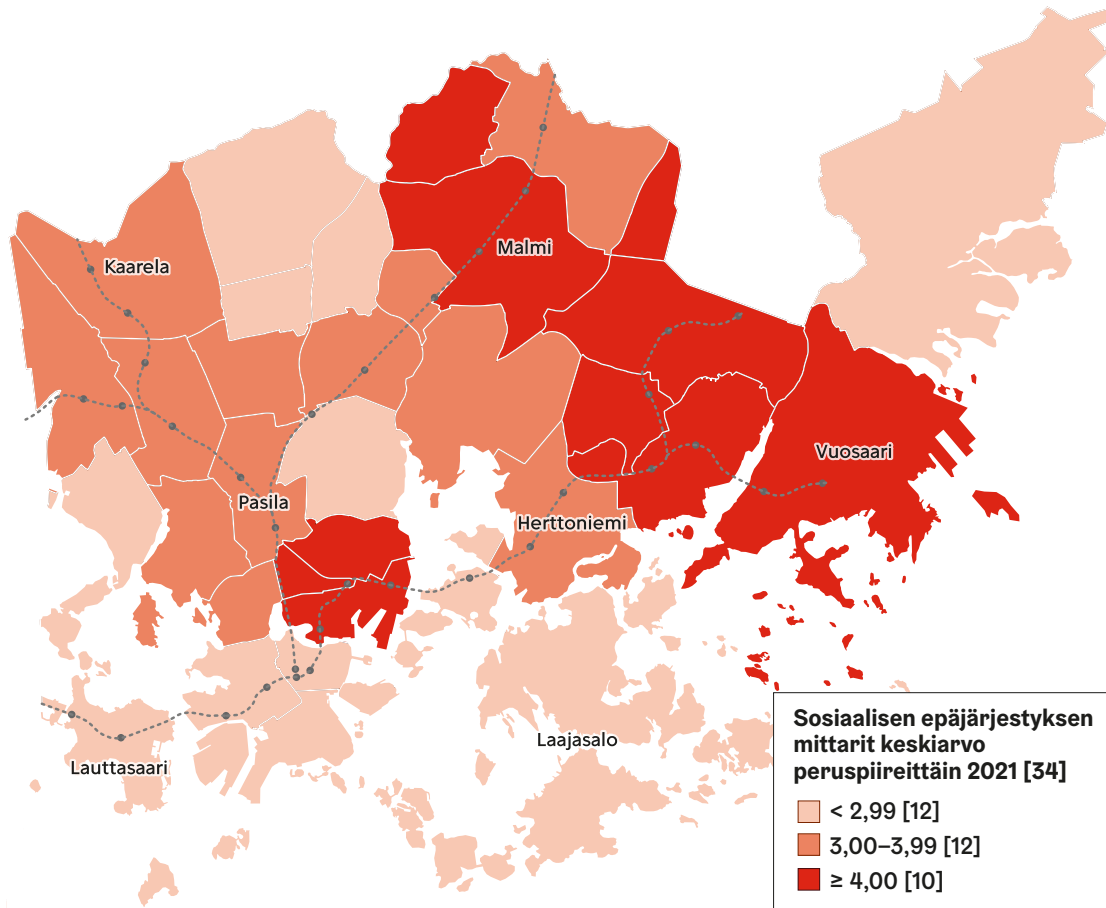
Edellä mainitusta kuudesta kysymyksestä muodostettiin summamuuttuja, joka voitiin nimetä ”sosiaalisen epäjärjestyksen mittariksi”. Mittarin reliabiliteetti oli hyvä (Cronbachin alphan arvo 0,75). Mittari skaalattiin vaihtelevaan välillä 0–10. Mitä suurempi arvo sen enemmän vastaajilla oli huolta sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä. Arvot kasautuivat jossain määrin pienten arvojen eli vähäisen huolen päähän (Kuvio 24). Suurimmalla osalla alueista ei siis oltu vahvasti huolissaan sosiaalisen epäjärjestyksen ilmiöistä. Mittarin keskiarvo koko kaupungin tasolla oli 3,56. Mittarin osiot olivat mukana myös vuoden 2015 turvallisuuskyselyssä, jolloin mittarin keskiarvo oli 3,32. Huoli sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä oli siis hieman lisääntynyt (merkitsevä muutos, Mann-Whitneyn testi, $p=0,000$).

Kuvio 24. Sosiaalisen epäjärjestyksen mittarin jakauma, %

Mittarin arvoja tarkasteltiin alueellisesti. Peruspiiri on pienin alueyksikkö, jolla vastauksia on mahdollista analysoida. Useimmissa tapauksissa peruspiiri käsittää useita asuinalueita.⁶ Peruspiireillä oli kohtalaisen suuria eroja mittarin keskiarvossa: pienimmillään se oli kahden luokkaa, suurimmillaan taas viiden luokkaa. Oheinen kartta (Kuvio 25) kertoo yleispiirteet mittarin arvon alueellisista eroista.

Kuvio 25. Sosiaalisen epäjärjestyksen mittarin alueellisia piirteitä

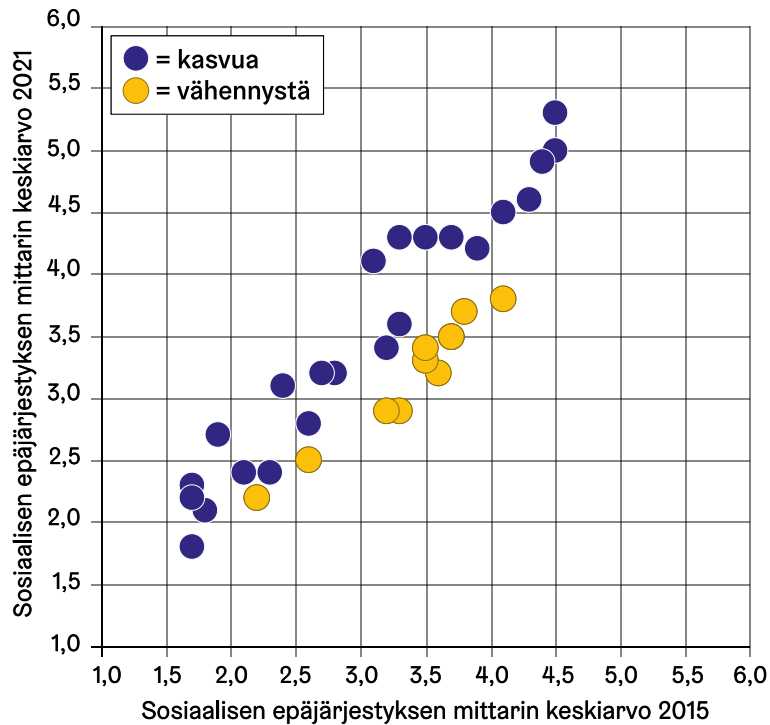

Kartasta havaitaan, että korkeita keskiarvoja sosiaalisen epäjärjestyksen mittarilla saivat jotkin itäiset ja koilliset lähiöt sekä Pitkängsillan pohjoispuoliset kaupunginosat Kallio, Alppiharju ja Vallila. Keskiarvo oli puolestaan alhainen esimerkiksi Pohjois-Helsingin pientalovoittoisilla alueilla, Lauttasaarella, Munkkiniemessä ja Laajasalossa. Erot mittarin keskiarvossa noudattelevat pitkälti alueiden ennestään tiedossa olevia sosioekonomisia eroja. Sosioekonomisesti heikommilla alueilla oli enemmän huolta sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä, mikä oli ennako-oletusten mukainen tulos.

6 Otos oli kiintiöity peruspiireittäin, joten kaikista niistä voitiin laskea arvo. Vastaajien lukumäärä peruspiireittäin vaihteli välillä 77–119. Luottamusvälit muodostuvat kuitenkin näin pienillä lukumäärillä leveiksi, joten peruspiirien keskiarvoja ei tässä esitetä tarkkoina lukuina, vaan luokiteltuna teemakarttana.

Kuvio 26 kertoo, kuinka mittarin arvot peruspiireittäin muuttuivat vuosien 2015 ja 2021 välillä. Enemmistössä peruspiirejä sosiaalisen epäjärjestyksen mittarin keskiarvo kasvoi (siniset pallot). Noin joka kolmannessa peruspiirissä oli kuitenkin myönteistä kehitystä eli mittarin arvo laski (keltaiset pallot). Mittarin lähtötason ja sen muutoksen välillä ei ollut havaittavissa riippuvuutta. Vaikka siis huoli sosiaalisen epäjärjestyksen ilmiöistä oli mittarin mukaan lisääntynyt, peruspiirien väliset erot eivät olleet kasvaneet.

Kuvio 26. Sosiaalisen epäjärjestyksen mittarin keskiarvo 2015 ja 2021, yksikkönä peruspiiri

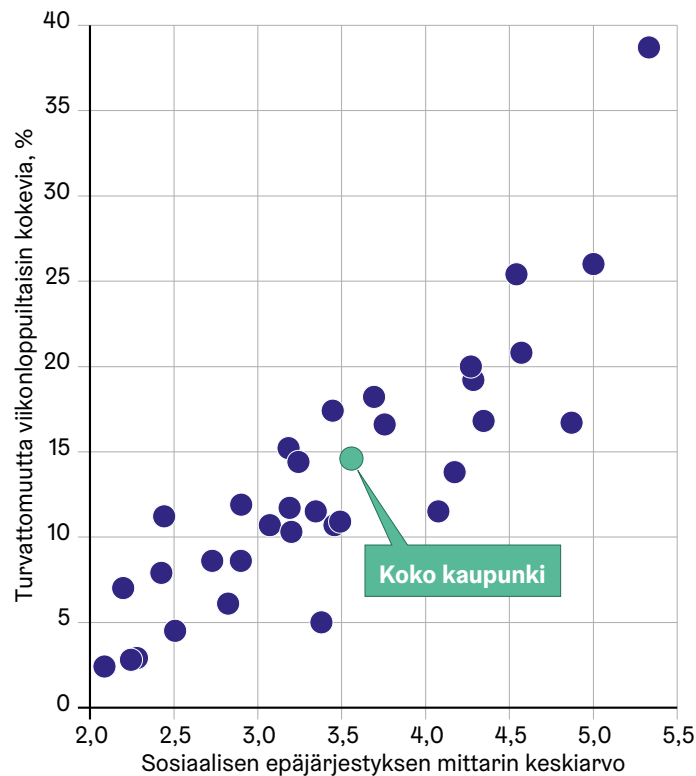

Sosiaalinen epäjärjestys, turvattomuus ja naapuruussuhteet

Koetulla sosiaalisella epäjärjestyksellä ja turvattomuuskokemuksella on vahva yhteys. Joskus turvattomuuskokemus jopa määritellään osaksi sosiaalisen epäjärjestyksen tunnusmerkkejä. Esimerkiksi Jarkko Rasinkangas (2013) yhdistää muodostamaansa sosiaalisen epäjärjestyksen mittariin sekä häiritsevää käyttäytymistä että pelon tunnetta koskevia asukaskyselyn vastauksia. Tässä analyysissä on nämä kuitenkin pidetty erillään. Ajatuksena on, että näiden yhteys saattaisi olla kausaalinen. Sosiaalisen epäjärjestyksen merkkien ja ilmiöiden voi ajatella aiheuttavan turvattomuuden kokemusta, jolloin niitä ei kannata yhdistää samaan mittariin.

Seuraava korrelaatiokuva havainnollistaa sosiaalisen epäjärjestyksen yhteyttä turvattomuuteen peruspiirien tasolla (Kuvio 27, koko Helsinki arvo merkitty vihreällä). Siitä havaitaan varsin johdonmukainen riippuvuus: mitä korkeampi keskiarvo sosiaalisen epäjärjestyksen mittarilla sitä suurempi osuus koki turvattomuutta liikkueensa ulkosalla viikonloppuiltana. Korrelaatiokerroin oli erittäin korkea: 0,86.

Kuvio 27. Turvattomuuskokemuksen yhteys sosiaaliseen epäjärjestykseen, yksikkönä peruspiiri (korrelaatiokuvio, $r=0,86$)

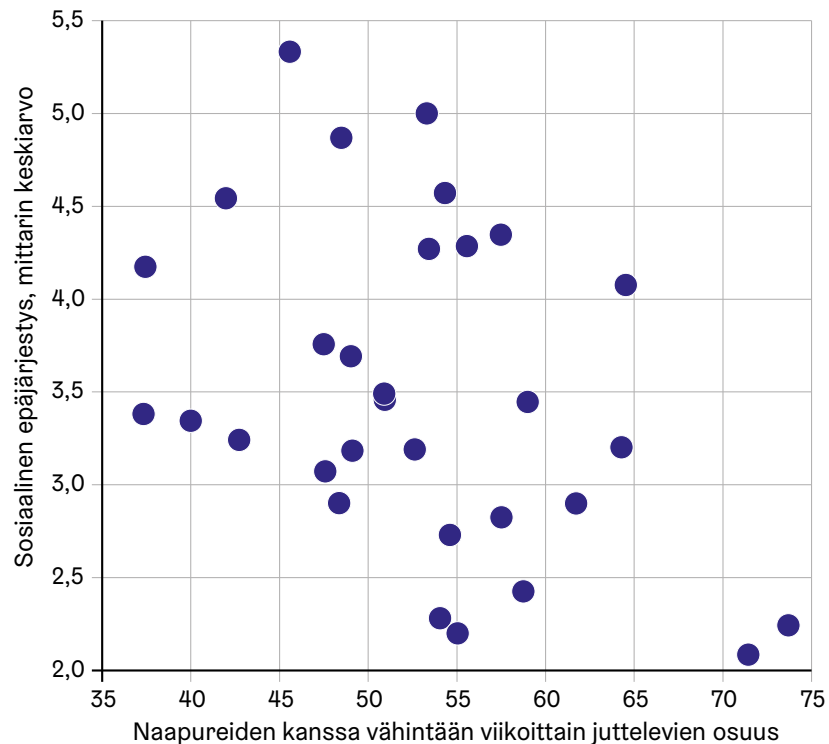

Myös yksilötasolla huoli sosiaalisen epäjärjestyksen ilmiöistä ja turvattomuuden kokeminen viikonloppuiltana kulkevat käsi kädessä. Aineistosta laskettu näiden korrelaatiokerroin oli kohtalaisen korkea ($r = 0,46$).

Teemu Kemppaisen mukaan sosiaalisen epäjärjestyksen taustalla on puutteellinen naapuruston integraatio ja heikko sääntely. Integraatio viittaa siihen, missä määrin naapuruston asukkaat ovat tekemisissä toistensa kanssa. Sääntely puolestaan viittaa yhteisten pelisääntöjen muodostumiseen, noudattamiseen ja valvomiseen eli sosiaaliseen kontrolliin. (Kemppainen ym. 2020)

Turvallisuuskyselyssä integraatiota eli naapuruuskontaktien määrää kuvastaa naapureiden välisten juttelu-suhteiden yleisyys. Kuvio 28 kertoo, millainen yhteys aineistosta muodostui naapurusten välisten juttelu-suhteiden yleisyyden ja sosiaalisen epäjärjestyksen välillä, kun tarkasteluyksiköksi otettiin peruspiiri. Yhteys ei ole aivan niin johdonmukainen kuin edellä havaittu sosiaalisen epäjärjestyksen ja turvattomuuden välinen yhteys. Kuitenkin myös tässä muodostui tilastollisesti merkitsevä ja oletusten mukainen yhteys: sosiaalisen epäjärjestyksen mittarin arvo vaihteli käänteisesti juttelu-suhteiden yleisyyden kanssa (korrelaatiokerroin $r=-0,40$).

Kuvio 28. Naapurien kanssa juttelun yhteys sosiaaliseen epäjärjestykseen, yksikkönä peruspiiri (korrelaatiokuvio, $r = -0,40$)

Tilanteisiin puuttumisen alttius alueella

Sosiaalisen epäjärjestyksen tilaan kuuluu teorian mukaan myös piirre, että asukkaat ovat haluttomia puuttumaan alueella tapahtuviin asioihin (Parikka 2017). Tämä kytkeytyy epävirallisen kontrollin heikkouteen ja normiyksimielisyyden puuttumiseen. Turvalisuuskyselyn lomakkeessa tiedusteltiin, millaiseksi vastaajat arvioivat naapurustonsa puuttumisalttiuden erilaisiin tilanteisiin: sairaskohtaukset ja onnettomuudet, katutappelut sekä kadulla makaava ihminen. Tulostuloksia on esitetty kuviossa 29.

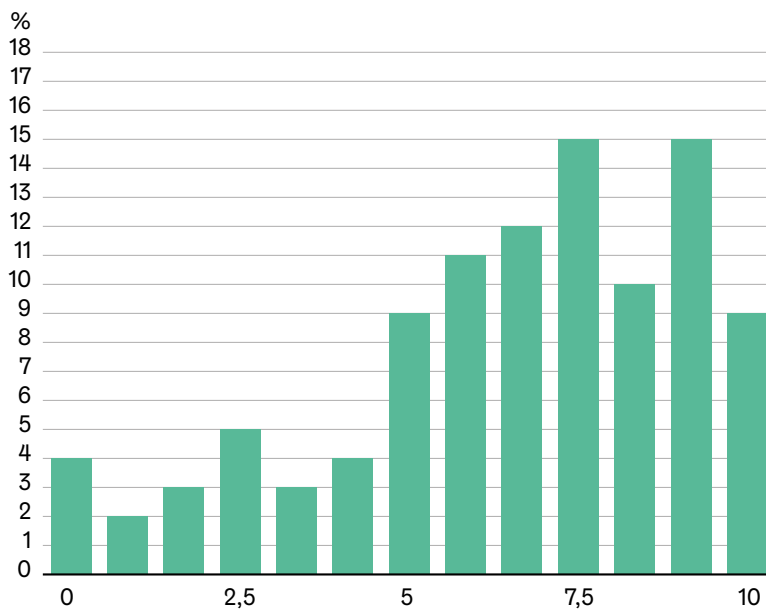
Sairauskohtauksen tai onnettomuuden tilanteissa samoin kuin kadulla makaavan ihmisen tapauksessa olisi vastausten perusteella todennäköistä, että asukkaat puuttuisivat ja auttaisivat. Kolme neljästä vastasi, että puuttuminen olisi vähintään ”melko todennäköistä”.

Sen sijaan tappelun kohdalla on ymmärrettävästi korkeampi puuttumiskynnys, noin 40 % vastasi, että puuttuminen olisi vähintään ”melko” todennäköistä ja suunnilleen sama osuus vastasi, että puuttuminen olisi vähintään ”melko” epätodennäköistä.

Kuvio 29. Miten todennäköisenä pidät, että oman naapurustosi asukkaat puuttuisivat seuraaviin kuvitteellisiin esimerkkitalanteisiin?

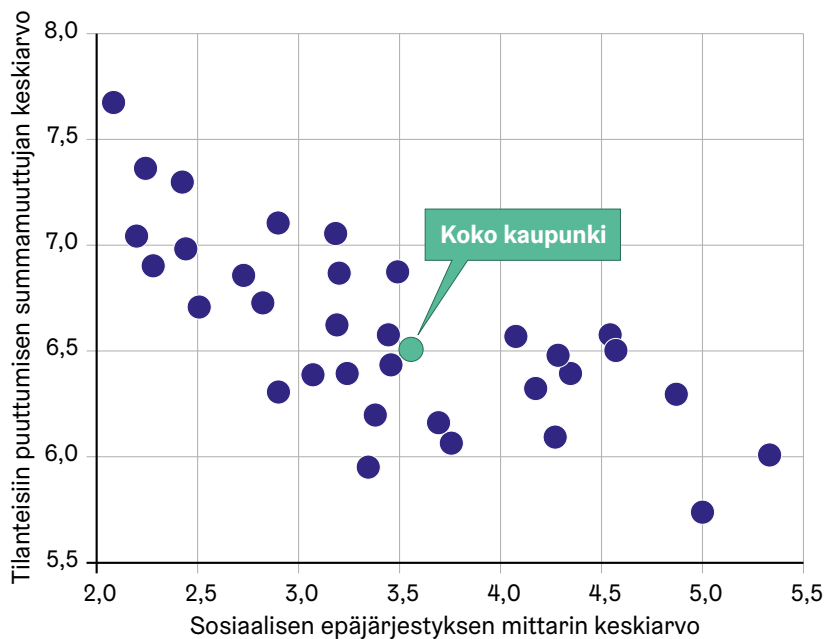
Vastauksilla näihin kolmeen kysymykseen oli melko vahvat keskinäiset korrelaatiot. Näin ollen siitä voitiin muodostaa summamuuttuja, jonka jakauma on esitetty kuviossa 30 (Cronbachin Alpha = 0,84). Mittari skaalattiin vaihtelevaan välillä 0–10. Mitä suurempi arvo summamuuttujalla sitä todennäköisemmäksi arvioitiin tilanteisiin puuttuminen. Arvot kasautuivat jossain määrin suurempien arvojen päähän. Koko kaupungin tasolla summamuuttujan keskiarvoksi tuli 6,5.

Kuvio 30. Tilanteisiin puuttumisen summamuuttujan jakauma, %

Keskiarvot laskettiin myös peruspiireittäin, vaikka osassa peruspiirejä vastaajien määrä laskikin varsin pieneksi. Alimmillaan keskiarvo jäi muutamassa peruspiirissä alle kuuden, kun taas korkeimmillaan se joissakin peruspiireissä oli 7,5:n suuruusluokassa. Peruspiireittäin ilmeni varsin selvä tilastollinen riippuvuus sosiaalisen epäjärjestyksen asteen ja tilanteisiin puuttumisalttiuden välillä (kuvio 31). Korrelaatiokerroin oli 0,73. Tämä olikin odotusten mukainen tulos.

Kuvio 31. Tilanteisiin puuttumisalttiuden yhteys sosiaaliseen epäjärjestykseen, yksikkönä peruspiiri (korrelaatiokuva, $r = -0,73$)

Sosiaalinen epäjärjestys lisääntynyt monilla alueilla

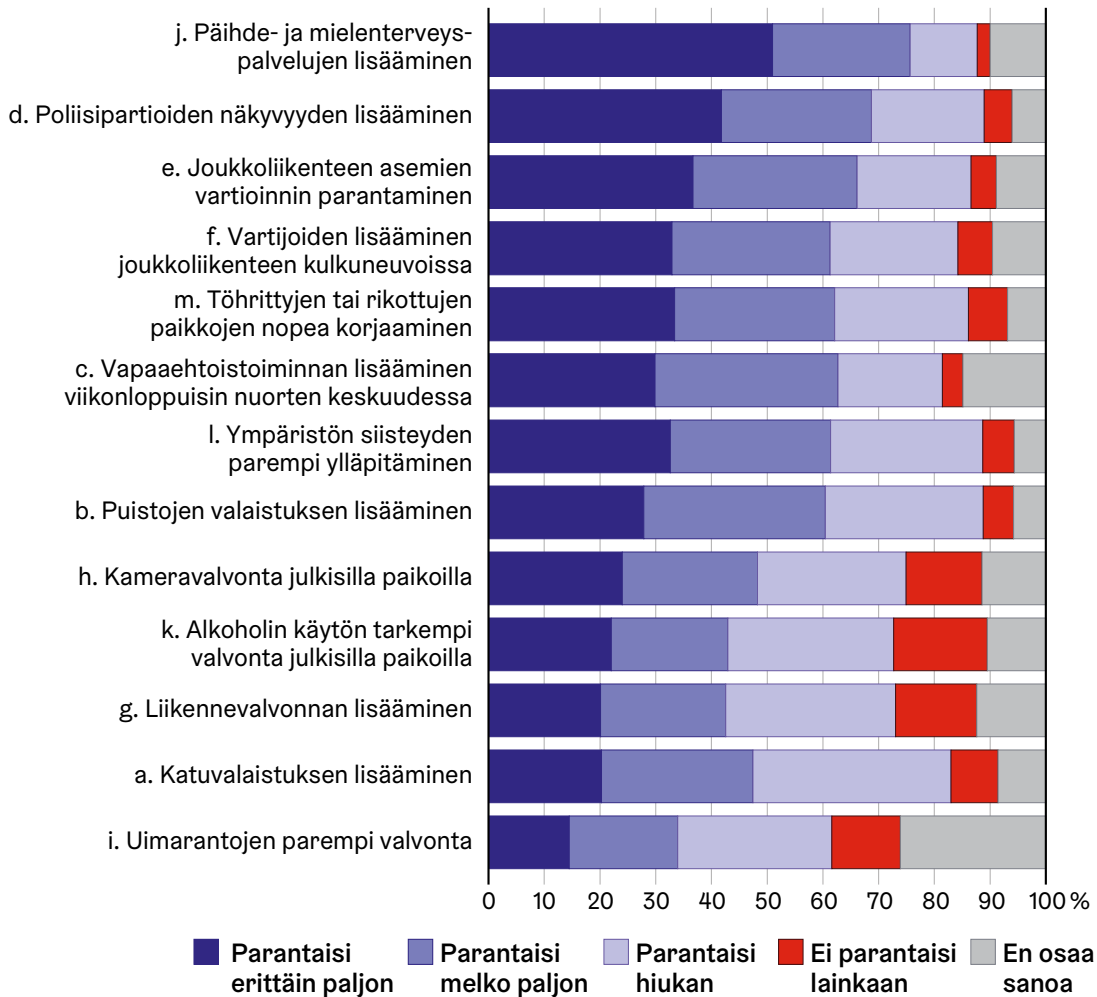
Helsingin turvallisuuskyselyssä tiedusteltiin asuinaluetta koskevista huolista. Paikkojen rikkominen ja töhryt, viheralueiden väheneminen sekä ihmisten syrjäytyminen olivat yleisimpiä huolenaiheita. Osa huolenaiheista liittyi sosiaaliseen epäjärjestykseen alueella. Näitä olivat huumeiden käyttö ja -kauppa, häiriökäyttäytyminen, julkinen juoppottelu, ympäristön epäsiisteys, ilkivalta sekä katuväkivalta. Näistä koostettiin sosiaalista epäjärjestystä kuvaava mittari. Tutkittiin myös mittarin arvojen yhteyttä eräisiin muihin indikaattoreihin Helsingin peruspiirien tasolla. Sosiaalisella epäjärjestyksellä oli ensinnäkin vahva yhteys koettuun turvattomuuteen sekä siihen, kuinka todennäköisesti alueen asukkaiden arvioitiin puuttuvan erilaisiin tilanteisiin, kuten onnettomuudet, sairauskohtaukset tai tappelut. Toiseksi havaittiin heikompi, negatiivinen korrelaatio sosiaalisen epäjärjestyksen ja naapurikontaktien määrään. Kaikki nämä yhteydet olivat ennako-odotusten suuntaisia. Myönteistä oli, että suurimmalla osalla Helsingin alueista sosiaalinen epäjärjestys oli kohtalaisen vähäistä. Huolestuttava tulos kuitenkin oli se, että sosiaalinen epäjärjestys oli Helsingissä lisääntynyt vuodesta 2015. Ilmiötä on siis syytä mitata ja seurata jatkossakin.

6.4 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen koetaan tärkeäksi

Helsingin turvallisuuskyselyssä kysyttiin vastaajien näkemyksiä siitä, missä määrin tietyt toimenpiteet voisivat parantaa Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Vastaajien mielestä kysytyistä asioista eniten niitä parantaisi päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen (Kuvio 32). Vastaajista 84 prosenttia vastasi, että tämä lisäisi viihtyisyyttä ja turvallisuutta melko tai erittäin paljon. Seuraavaksi tehokkaimpia keinoja olisivat vapaaehtoistoiminta viikonloppuisin nuorten keskuudessa (melko tai erittäin paljon 74 %), poliisipartioiden näkyvyys (73 %) sekä vartiointin lisääminen joukkoliikenteen asemilla (73 %) ja kulkuneuvoissa (68 %). Myös ilkevien jälkien nopea korjaaminen ja muu siisteyden ylläpito olisivat vastaajien mielestä hyviä keinoja. Kaikilla kysytyillä asioilla olisi vastaajien mukaan selvää merkitystä turvallisuudella ja viihtyisyydelle mutta uimarantojen valvonnan parantamisella niistä vähiten.

Tämä kysymyspatteri oli sellaisenaan myös edellisessä turvallisuuskyselyssä vuonna 2018. Kolmessa vuodessa ei ollut tapahtunut merkittäviä muutoksia. Palvelujen, vartiointin ja valaistuksen lisääminen nähtiin tärkeimmiksi toimenpiteiksi myös vuonna 2018. Vapaaehtoistoiminta nuorten keskuudessa nähtiin uusimmassa kyselyssä vielä merkittävämpänä kuin edellisellä kerralla.

Kuvio 32. Kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet vuonna 2021 (parantaisi melko paljon tai erittäin paljon), N=3 714, %

Vaikka kysymys koskikin koko kaupunkia, asukkaat painottivat jossakin määrin eri asioita eri alueilla. Kysytyistä 13 toimenpiteestä kahdeksan olivat kaikilla alueilla kolmen tärkeimmän joukossa. Mellunkylässä, Myllypurossa ja Jakomäessä toivottiin ensisijaisesti poliisipartioiden näkyvyyden lisäämistä. Alppiharjussa, Vallilassa, Vuosaarella, Myllypurossa ja Malmilla tärkeimpänä pidettiin päihde- ja mielenterveyspalveluiden lisäämistä.

7 Rikokset

Helsingiläisten kokemukset rikoksista ovat tärkeä osa turvallisuuskyselyssä saatavaa tietoa. Tässä luvussa käsitellään omalla asuinalueella nähtyä väkivaltaa ja merkkejä huumeiden käytöstä. Tuloksissa on nähtävissä alueellisia eroja. Lisäksi tarkastellaan helsingiläisten kokemuksia omaisuusrikosten sekä väkivallan, uhkailun ja häirinnän kohteeksi joutumisesta.

Rikollisuuden kehitystä voidaan selvittää paitsi kyselytutkimuksilla myös tarkastelemalla tilastotietoja viranomaisten tietoon tulleesta rikollisuudesta. Eri lähteistä saadut tiedot täydentävät hyvin toisiaan, sillä osa rikoksista jää ilmoittamatta poliisille mutta saattaa tulla kerrotuksi anonymissa kyselytutkimuksessa. Kokonaiskuvan kannalta on tärkeää katsoa tässäkin pääosin turvallisuuskyselyyn nojaavassa julkaisussa myös virallisia tilastoja viranomaisten tietoon tulleista omaisuus-, väkivalta ja huumeidenrikoksista.

7.1 Huumeet tulleet aiempaa näkyvämmiksi

Omalla asuinalueella nähty väkivalta ja merkit huumeiden käytöstä ovat yhteydessä turvattomuuden tunteeseen. Väkivallan näkeminen ja huumeiden käytön näkeminen korreloivat myös keskenään, eli usein molempia nähdään samoilla alueilla.

Asuinalueella nähdyt huumeisiin liittyvät ongelmat (huumeiden myynti, huumeiden käyttö tai käytettyjen huumeruiskujen näkeminen) ovat lisääntyneet. Pitkään niiden suhteen ei ollut tapahtunut ajallista muutosta. Uusimman kyselyn vastaajista 38 prosenttia oli törmännyt kysytyihin ongelmiin (Taulukko 19). Helsingin vieraskielisten näkökulmasta ilmiö on kuitenkin harvinaisempi. Heistä joka kolmas on törmännyt Helsingissä huumeiden käyttöön, kun suomen- ja ruotsinkielisillä osuus on 41 prosenttia.

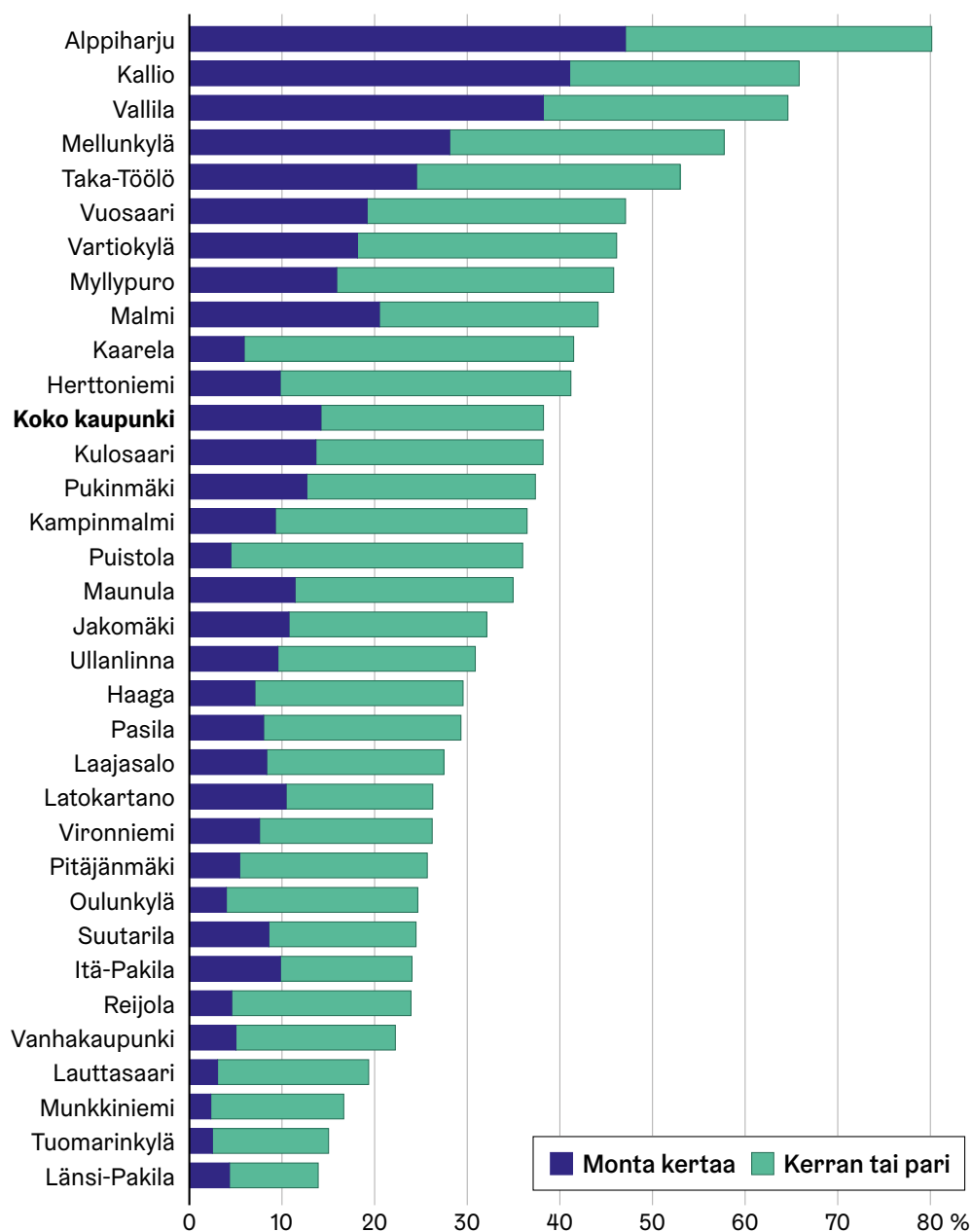
Huumehavainnot ovat lähes 2,5 kertaa yleisempiä kuin asuinalueella nähty väkivalta. Huumeisiin liittyviä ongelmia on nähnyt asuinalueellaan 38 prosenttia vastaajista ja väkivaltaa 13 prosenttia.

Taulukko 19. Vuoden aikana omalla asuinalueella kohdatut huumeiden havainnot (huumeiden myynti, huumeiden käyttö tai käytettyjen huumeruiskujen näkeminen) vuosina 2021, 2018 ja 2015* (*15–74-vuotiaat), kaikki vastaajat, %

Kaikki	Ei ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa	Ei vastausta	%	N	Nähnyt
2021	61,0	24,0	14,2	0,7	100	3 980	38,2
2018	66,0	20,3	12,6	1,0	100	3 916	33,0
2015	64,8	23,5	10,7	1,0	100	3 970	34,1

Huumeiden käyttöön liittyvät henkilökohtaiset havainnot kasautuvat vahvasti tietyille alueille, kuten kuvio 33 osoittaa. Alppiharjun, Kallion ja Vallilan asukkaille huumeiden havainnot ovat jo hyvin arkipäiväisiä. Näillä alueilla monta kertaa toistuneet huumeiden havainnot ovat yleisempiä kuin muilla alueilla huumeiden havainnot kokonaisuudessaan.

Kuvio 33. Kohdannut huumeisin liittyviä asioita asuinalueellaan, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat 2021 (N=3 980)

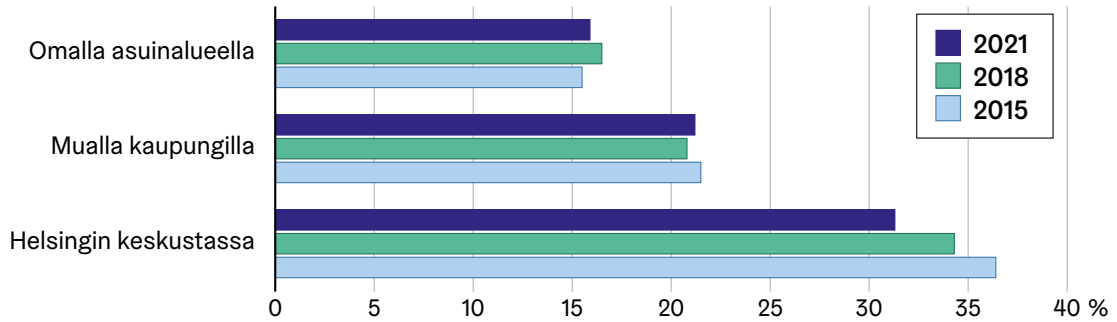

Helsingin turvallisuuskyselyssä on perinteisesti kysytty, onko vastaaja nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn omalla asuinalueellaan kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Vuonna 2015 kysymystä laajennettiin siten, että vastaajilta kysyttiin oman asuinalueen lisäksi kaupungin keskustassa ja muualla kaupungilla nähdystä väkivallasta.

Väkivaltaa nähdään yleisimmin kaupungin keskustassa (Kuvio 34). Noin kolmasosa helsinkiläisistä oli nähnyt vuonna 2021 tappelun tai pahoinpitelyn Helsingin keskustassa kuluneen 12 kuukauden aikana. Vuoden 2021 luku on aiempia tutkimuskierroksia pienempi. Tämä selittyyneen koronajan rajoituksilla – keskustassa on liikuttu aiempia vuosia vähemmän.

Muualla kaupungilla väkivaltaa oli nähnyt joka viides ja omalla asuinalueella vieläkin harvempi. Helsingin vieraskieliset kertoivat nähneensä väkivaltaa kaikilla alueilla kantaväestöä enemmän.

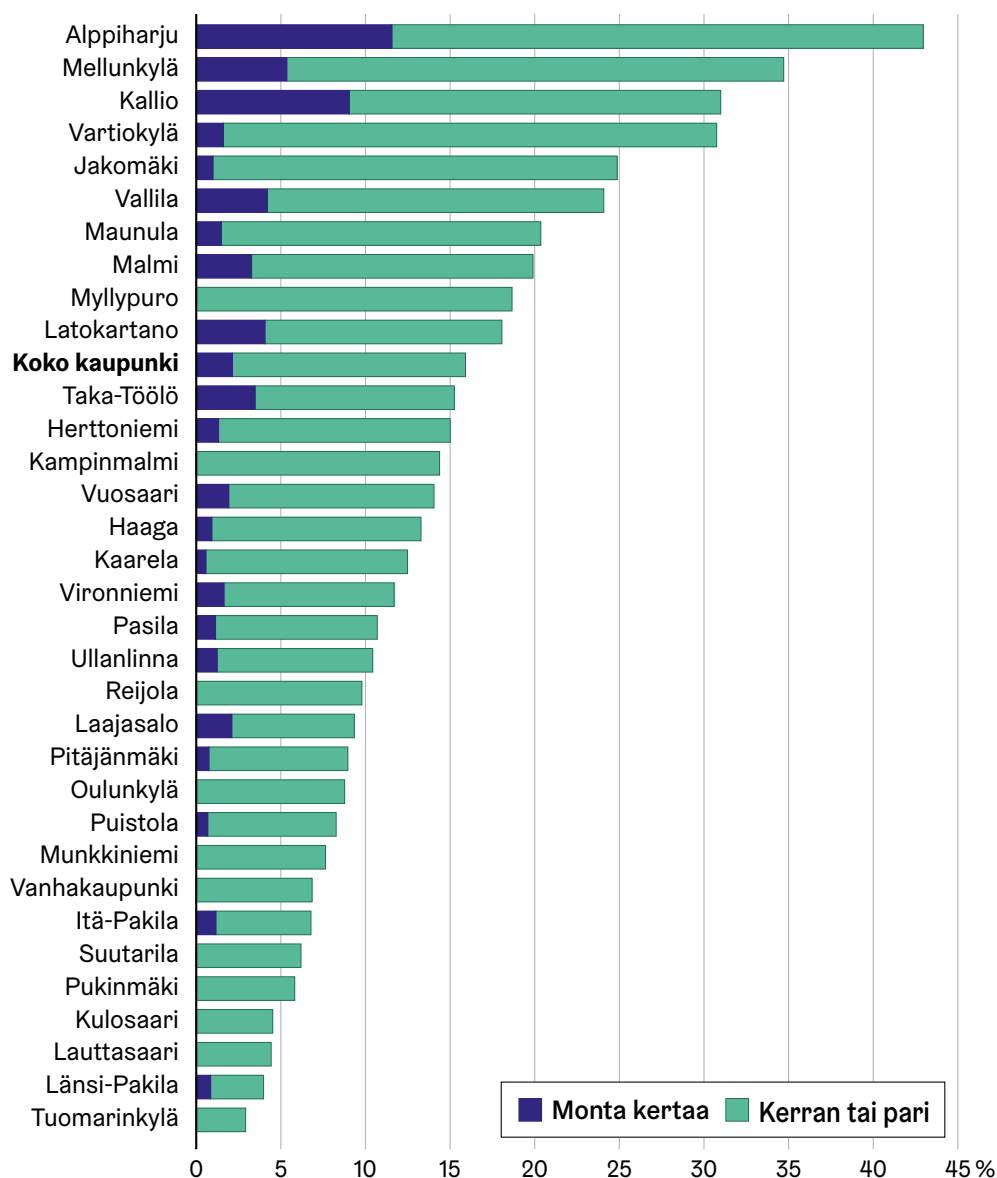
Kuvio 34. Pahoinpitelyn tai tappelun Helsingin keskustassa, muualla kaupungilla tai omalla asuinalueella 12 kuukauden aikana nähneet 2021, 2018 ja 2015, kaikki vastaajat

Nuoret olivat nähneet enemmän väkivaltaa kaupungilla kuin muut. Näin on ollut myös aikaisimpina tutkimusvuosina. Tulos on looginen. Nuoret viettävät aikaa julkisessa tilassa, liikkuvat Helsingin yöelämässä ja oletettavasti myös käyttävät yöaikaan enemmän julkisia liikennevälineitä.

Muutamassa peruspiirissä omalla asuinalueella on nähty väkivaltaa kaksi kertaa yleisemmin kuin koko kaupungissa keskimäärin (Kuvio 35). Eniten väkivaltaa oli nähty Alppiharjussa (43 prosenttia nähnyt), Mellunkylässä (35 %), Vartiokylässä (32 %) ja Kalliossa (31 %). Näin on ollut muinakin tutkimusvuosina. Vuodesta 2018 väkivallan näkeminen on lisääntynyt merkittävämmän vain Vallilassa ja Latokartanossa, joissa molemmissa 9 prosenttiyksikköä. Rauhoittumista on tapahtunut puolestaan monella alueella, joista eniten Vuosaarella (16 prosenttiyksikköä.), Alppiharjussa (12 prosenttiyksikköä.) sekä Kaarelassa ja Pukinmäessä (molemmissa 8 prosenttiyksikköä). Malmilla väkivaltaa nähneiden osuus on vähentynyt 7 prosenttiyksikköä.

Kuvio 35. Nähty pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuinalueellaan 12 kuukauden aikana, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat 2021 (N=3 980)

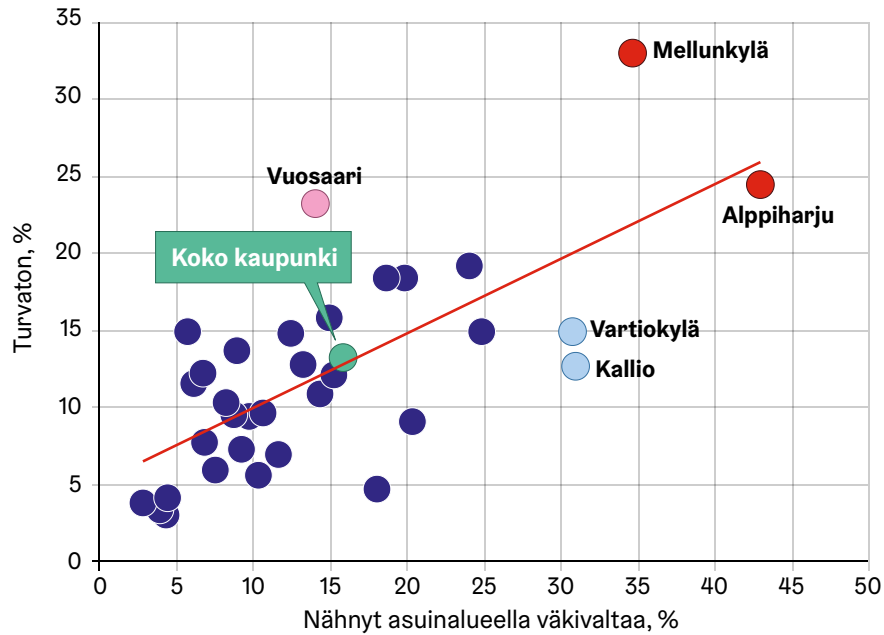
Väkivallan ja huumeiden näkemisen yhteys turvattomuuden tunteeseen

Omalla asuinalueella nähdyin väkivallan ja asuinalueella viikonloppuiltaisin koetun turvattomuuden välillä on yhteys (korrelaatio 0,26, <.0001)⁷. Merkit huumeiden käytöstä eivät vaikuta niin voimakkaasti turvattomuuden tunteeseen kuin väkivallan näkeminen (korrelaatio 0,20, <.0001). Väkivallan näkeminen ja huumeiden käytön näkeminen korreloivat keskenään (0,34, <.0001), eli molempia nähdään samoilla alueilla.

Peruspiireittäin katsottuna muutama Helsingin asuinalue käyttäytyy korrelaatioiden suhteen eri tavoin kuin muut (Kuvio 36). Kalliossa ja Vartiokylässä väkivaltaa nähdään yleisesti, mutta viikonloppuiltaisin koettu turvattomuus on näillä alueilla koko kaupungin keskimääräisellä tasolla (vaaleansiniset alueet). Vuosaarissa tilanne on päinvastainen (vaaleanpunaiset alueet). Mellunkylä ja Alppiharju ovat alueita, joissa sekä koettu turvattomuus että väkivallan näkeminen on yleistä (punaiset alueet). Vielä vuonna 2018 koettu turvattomuus ei ollut Alppiharjussa yleistä. Saattaa olla, että sietokynnys sosiaaliseen epäjärjestykseen on siellä ylittymässä.

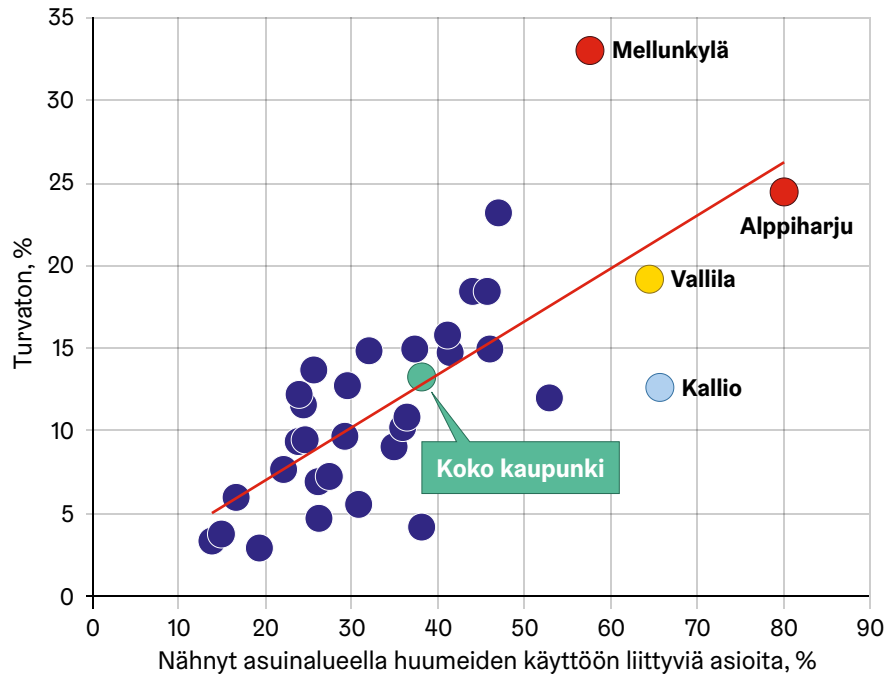
⁷ Muuttujien arvot on muunnettu dikotomioiksi 0/1.

Kuvio 36. Asuinalueella nähdyn väkivallan ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys 2021

Huumeisiin liittyvien ongelmien näkeminen on yleistä Kalliossa (vaaleansininen alue), mutta siellä ei silti koeta erityisen paljon turvattomuutta (Kuvio 37). Vuonna 2018 myös Alppiharju ja Vallila olivat tällaisia alueita, mutta nyt Alppiharju on punaisella Mellunkylän kanssa ja Vallilassakin tilanne lähestyy ”punaista” (keltainen alue).

Kuvio 37. Asuinalueella kohdattujen huumeongelmien ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys

Molemmat käsitellyt asuinalueen häiriötekijät vaikuttavat negatiivisesti oman asuinalueen arvostukseen. Asuinalueeseensa erittäin tyytyväisten osuus korreloi sekä väkivallan että huumeiden käytön näkemisen kanssa negatiivisesti.

7.2 Yleisintä on joutua pyörävarkauden uhriksi

Yksi Helsingin turvallisuuskyselyn keskeisimmistä tehtävistä on selvittää, kuinka yleistä Helsingissä on joutua erilaisten rikosten kohteeksi. Kyselytutkimuksilla hankittu tieto täydentää poliisin tilastoja rikollisuuden kehittymisestä, sillä etenkin osa lievemmistä rikoksista jää ilmoittamatta poliisille eikä tule siten tilastoiduksi. Tässä alaluvussa tarkastellaan helsinkiläisten kokemuksia omaisuusrikosten sekä väkivallan, uhkailun ja häirinnän kohteeksi joutumisesta. Tarkasteluissa keskitytään kolmen viimeisimmän tutkimuksen tuloksiin.

Omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen

Vuoden 2015 kyselyssä otettiin ensimmäistä kertaa huomioon myös perheenjäseniä kohdanneet omaisuusrikokset. Esimerkiksi lapselle tai puolisolle tapahtunut rikos koskettaa usein koko kotitaloutta ja kaikkia perheenjäseniä. Vuoden 2015 kyselystä lähtien vastaajat saivat myös ilmaista, jos kysytyt asiat ei heitä koskettanut. Esimerkiksi ajoneuvoihin kohdistuneita rikoksia koskevat kysymykset eivät koske niitä vastaajia, jotka eivät omista autoa.

Yleisimmin helsinkiläiset joutuvat pyörävarkauksien uhriksi: näin oli käynyt lähes joka viidennelle vastaajalle itselleen tai perheenjäsenelle kyselyä edeltäneen vuoden aikana (Taulukko 20). Auton vahingoittamisesta kertoi 14 prosenttia vastaajista ja muun henkilökohtaisen omaisuuden varastamisesta 13 prosenttia. Yhtä usea oli ollut vintti- tai kellarikomeroon murtautumisen kohteena. Muut kysytyt rikokset olivat selvästi harvinaisempia.

Taulukko 20. Omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen vuonna 2021 viimeisten 12 kuukauden aikana, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (N=3 980), %

	Joutunut omaisuusrikosten kohteeksi 12 kk aikana, %				
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Joutunut kohteeksi (1+2)
Varastettu polkupyörä	63,7	7,8	10,7	13,8	18,5
Vahingoitettu autoa	56,1	9,1	5,4	26,5	14,5
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	76,6	8,0	5,4	6,3	13,3
Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	78,4	8,0	5,0	5,8	13,0
Varastettu autosta jotain omaisuutta	64,4	3,9	2,9	26,6	6,7
Joutunut identiteettivarkauden kohteeksi (esim. varastetuilla henkilötiedoilla tehty ostoksia)	86,4	3,0	3,0	5,4	6,0
Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	56,3	0,5	2,0	38,5	2,5
Murtauduttu asuntoon	90,2	1,2	0,7	6,1	2,0

Seuraavassa keskitytään vain niihin vastaajiin, joita kysytyt asiat koskivat. Omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen väheni vuodesta 2015 vuoteen 2018. Vuoden 2021 tulokset kertovat puolestaan lievästä omaisuusrikosten kasvusta. Eniten näyttävät lisääntyneen vintti- ja kellarimurrot.

Vaikka omaisuusrikosten kohteeksi joutuneiden prosenttiosuudet ovatkin suhteellisen pieniä, koskevat asiat kuitenkin varsin monia ihmisiä. Esimerkiksi polkupyörävarkauden kohteeksi oli joutunut yli 90 000 helsinkiläisistä, kun suhteutetaan kyselyn tulokset Helsingin väestöön. Lukitun varaston murtoja lähipiirissä kokeneitakin on ollut 66 000.

Väkivalta- ja uhkailukokemukset

Kolmen viimeisimmän turvallisuuskyselyn mukaan väkivaltaa tai uhkailua kokeneiden helsinkiläisten osuus on pysynyt lähes ennallaan. Kokonaisuutena katsottuna tällaiset kokemukset olivat kuitenkin hieman lisääntyneet vuoteen 2018 verrattuna. Voidaan olettaa, että syksyn 2021 koronapandemiaan liittyvät suosituksset, kuten kokoontumiseen liittyvät suosituksset, ovat vaikuttaneet joidenkin vastaajien väkivalta- ja uhkailukokemuksiin. Kaikilla tutkimuskierroksilla yleisintä oli kokemus väkivallalla uhkailusta julkisella paikalla (Taulukko 21). Miehistä noin 13 prosenttia ja naisista noin 6 prosenttia oli kokenut uhkailua julkisella paikalla.

Taulukko 21. Väkivallan ja uhkailun kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana 2021, kaikki vastaajat (N=4 980), %

	Joutunut väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeisten 12 kuukauden aikana, %					
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Ei vastausta	Joutunut kohteeksi (1+2)
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	81,0	9,1	3,3	3,9	1,1	12,4
Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	89,3	3,3	1,9	3,9	1,1	5,2
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	80,9	4,1	0,6	11,5	1,3	4,7
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	89,8	2,0	0,9	5,3	1,3	2,9
Kokenut väkivaltaa työpaikalla	82,6	2,2	0,4	12,3	1,6	2,6
Joutunut ryöstön uhriksi (varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)	92,2	1,2	0,8	4,3	1,5	1,9
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	91,8	0,9	0,5	5,2	1,4	1,4

Häirinnän kohteeksi joutuminen

Vuosien 2021 ja 2018 turvallisuustutkimuksessa selvitettiin myös sitä, olivatko vastaajat joutuneet edeltävän vuoden aikana häirinnän tai ahdistelun kohteeksi. Seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua oli kokenut hieman harvempi vastaaja kuin vuonna 2018 (Taulukko 22). Sen sijaan sosiaalisessa mediassa koettu häirintä tai kiusaaminen oli lisääntynyt.

Taulukko 22. Häirinnän kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana 2021 ja 2018, kaikki vastaajat

	Kohdanut häirintää 12 kk aikana						On kokenut (1+2)	2018
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Ei vastausta			
Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi julkisella paikalla	82,2	8,5	2,7	3,7	1,1	11,1	11,1	
Mies (N=1 865)	84,9	6,4	3,0	3,3	1,1	9,4	8,2	
Nainen (N=2 048)	79,8	10,4	2,3	4,2	1,2	12,7	13,8	
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua	83,5	7,4	1,6	4,3	1,3	9,0	11,2	
Mies	89,7	2,0	2,3	4,2	1,2	4,3	5,1	
Nainen	77,8	12,3	1,0	4,4	1,4	13,3	16,7	
Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi sosiaalisessa mediassa	85,0	3,5	2,7	6,8	1,0	6,2	4,5	
Mies	85,7	2,8	2,8	6,2	1,1	5,5	4,5	
Nainen	84,4	4,2	2,6	7,4	0,9	6,8	4,5	

Seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua oli tapahtunut naisille enemmän kuin miehille. Sama koski julkisella paikalla koettua häirintää tai ahdistelua. Seksuaalista häirintää ilmoittivat kokeneensa etenkin nuoret naiset. Peräti joka kolmas 15–34-vuotias naisvastaaja kertoi kokeneensa seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua. Kysymyksen sanamuodosta johtuen emme voi varmuudella tietää, onko tällainen häirintä tapahtunut sosiaalisessa mediassa vai muualla.

7.3 Kyselyn tulokset linjassa rikostilastojen kanssa

Tässä raportissa on käsitelty Helsingin turvallisuutta kyselytutkimuksella saadun tiedon valossa. Osa käsitellyistä turvallisuuden tunnetta heikentävistä tiedoista ovat sellaisia, jotka eivät tule viranomaisten tietoon, eivätkä näin näy myöskään tilastoissa. Kokonaiskuvan kannalta on kuitenkin hyödyllistä tarkastella myös viranomaisten tietoon tullutta rikollisuutta.

Tilastokeskus ylläpitää rikos- ja pakkokeinotilastoa, joka sisältää tietoa viranomaisten tietoon tulleiden rikosten määrästä ja laadusta. Tässä osiossa esitellyt tilastotiedot perustuvat rikos- ja pakkokeinotilaston tietoihin. Rikos- ja pakkokeinotilasto luo yleiskuvan rikollisuuden rakenteen muutoksesta Helsingissä ja muualla Suomessa. On huomioitava, että tilastoidun rikollisuuden määrään vaikuttavat kuitenkin muun muassa niin kutsuttu ilmoitusalttius, eli halukkuus ilmoittaa rikoksista viranomaisille, sekä poliisin oma toiminta, kuten valvonnan kohdentaminen.

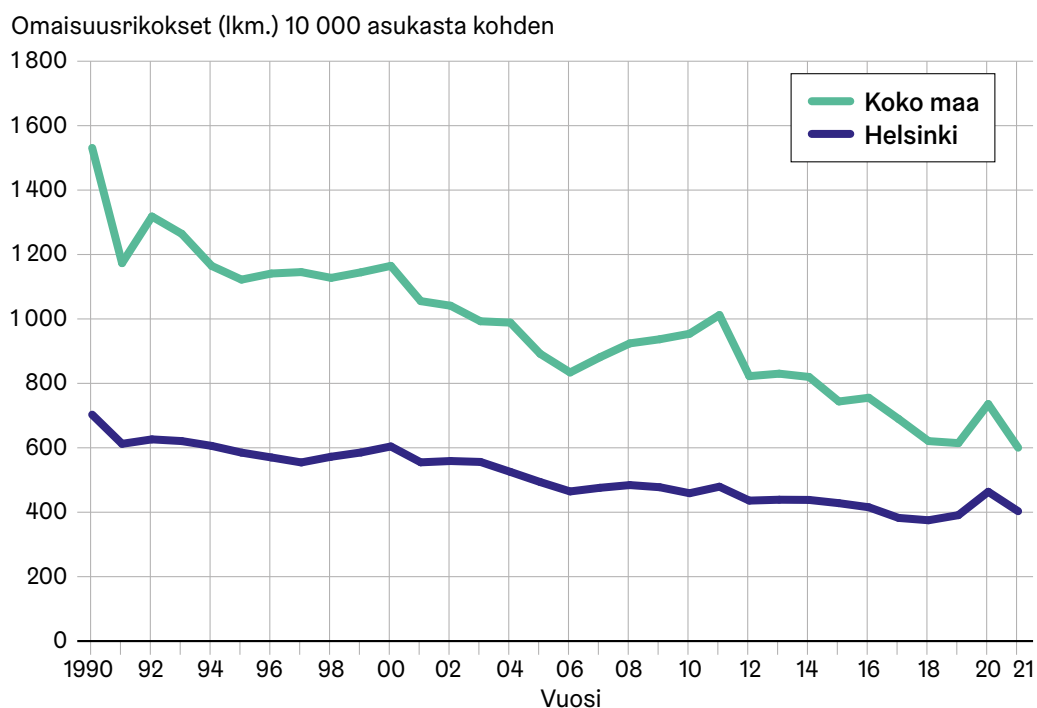
Omaisuusrikokset

Omaisuusrikosten kohteeksi oli joutunut vuoden 2021 turvallisuuskyselyssä hieman suurempi osuus vastaajista kuin edeltävässä vuoden 2018 tutkimuksessa. Luvussa 7.2 kerrotaan, että helsinkiläisten kohtaamista omaisuusrikoksista yleisimpiä olivat polkupyörävarkaus ja auton vahingoittaminen, joiden kohteeksi (itse tai perheenjäsen) raportoi joutuneensa noin 14–18 prosenttia vastaajista. Kyselyt toteutettiin syksyllä, ja niissä kysyttiin rikosten kohteeksi joutumisesta viimeisen 12 kuukauden aikana.

Kun katsotaan viranomaisten tietoon tulleita rikoksia, vuonna 2020 omaisuusrikosten määrä oli Suomessa suurimmillaan sitten vuoden 2011 ja Helsingissä suurimmillaan sitten vuoden 2014. Vuonna 2021 rikosten määrä kuitenkin palautui kummallakin alueella lähes vuoden 2018 tasolle. Vuonna 2021 omaisuusrikoksia kirjattiin Helsingissä vähiten viimeiseen 10 vuoteen. Vuoteen 2020 verrattuna omaisuusrikosten määrä laski noin 18 prosenttia. Se, että omaisuusrikosten kohteeksi joutuneiden määrä on vuoden 2021 turvallisuuskyselyn tulosten mukaan lievässä kasvussa vuoden 2018 kyselyyn verrattuna, noudattelee myös rikos- ja pakkokeinotilastossa vuonna 2020 näkyntä selvää nousua.

Omaisuusrikosten määritelmään sisältyvät niin varkaudet ja ryöstöt kuin vahingonotot, petokset ja maksuvälinepetokset. Suurin osa omaisuusrikoksista on varkausrikoksia sekä turvallisuuskyselyn että rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan. Viranomaisten tietoon tulleiden varkauksien määrä on laskenut sekä Helsingissä että koko maassa tasaisesti 1990-luvun alusta lähtien (Kuvio 38). Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan Helsingissä kirjattiin varastetuksi polkupyöriä tai pyörän osia vuosina 2019–2021 noin 14 prosenttia enemmän kuin vuosina 2015–2018. Suhteutettuna väkilukuun huomataan, että Helsingissä omaisuusrikoksia tapahtuu enemmän kuin koko Suomessa.

Kuvio 38. Omaisuusrikokset Helsingissä ja koko maassa 10 000 asukasta kohti 1990–2021

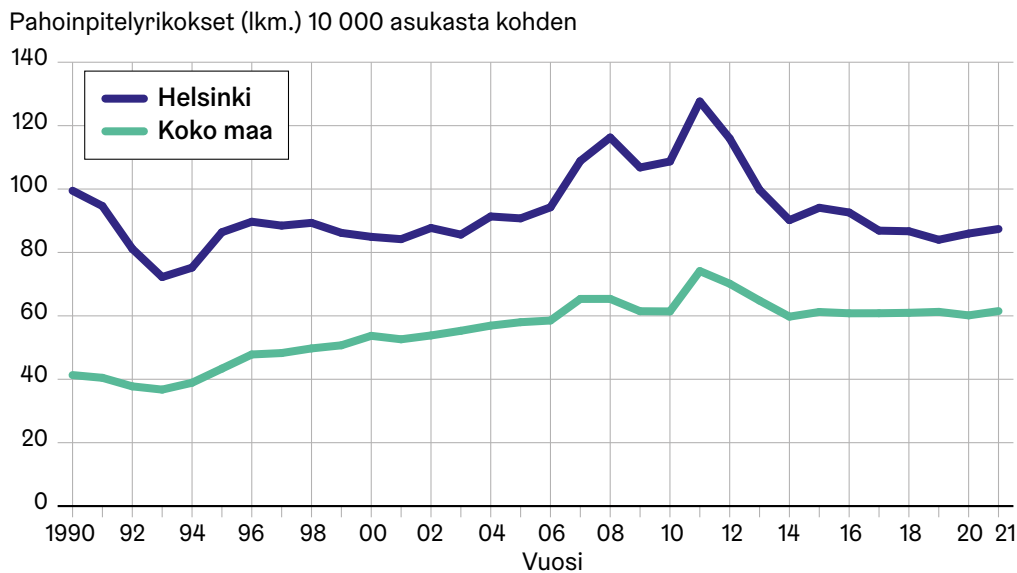
Väkivaltarikokset

Luvussa 7.2 käsitellään helsinkiläisten kokemuksia väkivallasta ja uhkailusta. Kokonaisuutena havaitaan, että sekä väkivalta- että uhkailukokemukset olivat lisääntyneet jonkin verran vuodesta 2018. Vuonna 2021 vastaajista noin 12 prosenttia oli kokenut (itse tai perheenjäsen) väkivallalla uhkailua julkisilla paikoilla ja noin 5 prosenttia työpaikallaan. Väkivallan uhriksi julkisella paikalla joutuneiden osuus (itse tai perheenjäsen) oli noin 5 prosenttia ja työpaikalla vastaavasti 3 prosenttia.

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan eri asteiset pahoinpitelyt ovat kaikista henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista yleisimpiä. Pahoinpitelyiden määrä on 1990-luvun alkupuolelta ensin hieman kasvanut 2000-luvulle tultaessa mutta vuodesta 2012 alkaen ollut laskussa (Kuvio 39). Vuonna 2021 pahoinpitelyrikosten määrä kääntyi kuitenkin jälleen lievään nousuun: pahoinpitelyrikoksia kirjattiin sekä Helsingissä että koko Suomessa noin 2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Tämä on linjassa turvallisuuskyselyssä nähdyn väkivalta- ja uhkailukokemusten yleistymisen kanssa. Kun viranomaisten tietoon tulleiden pahoinpitelyrikosten määrä suhteutetaan väestöön, havaitaan että Helsingissä pahoinpitelyn uhriksi joutuu hieman suurempi osa väestöstä kuin koko maassa.

Päätelmiä tehtäessä on hyvä muistaa, että pahoinpitelyiden tilastointiin vaikuttavat useat tekijät ja esimerkiksi lainsäädännön muutokset tai ilmoitusalttius voivat aiheuttaa muutoksia tilastoissa. Myös poliisin kohdennettu valvonta voi aiheuttaa näkyviä muutoksia.

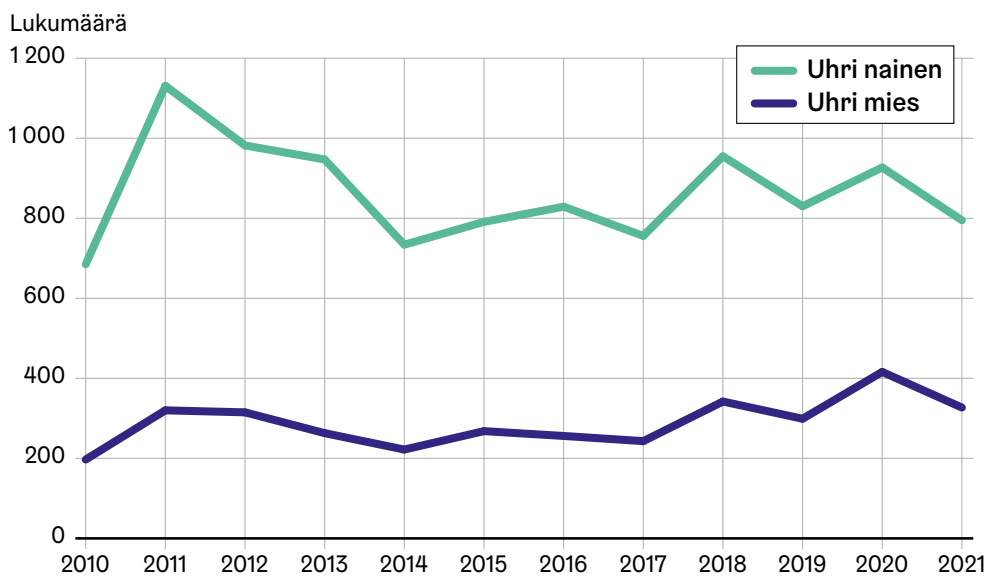
Kuvio 39. Pahoinpitelyt Helsingissä ja koko maassa 10 000 asukasta kohti 1990–2021

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan Helsingissä kirjattiin vuonna 2021 yhteensä 5 754 pahoinpitelyrikosta. Aina vuoteen 2012 saakka yleisin pahoinpitelyn tapahtumapaikka Helsingissä oli yleinen paikka, eli katualue tai muu julkinen tila. Vuoden 2012 jälkeen myös yksityisillä paikoilla, kuten omassa tai toisen henkilön kodissa, tehdyt pahoinpitelyt muodostuivat lähes yhtä yleisiksi. Jollei lasketa mukaan ravintoloissa ja baareissa tapahtuneita pahoinpitelyitä, ovat yksityisessä paikassa tapahtuneet pahoinpitelyt lähes yhtä yleisiä kuin julkisilla paikoilla tapahtuneet pahoinpitelyt. Vuosina 2020 ja 2021 yksityisissä asunnoissa tapahtuneet pahoinpitelyt lisääntyivät useilla sadoilla tapauksilla vuodessa edellisiin vuosiin verrattuna.

Väkivallan kokemuksissa on eroa sukupuolten välillä. Vuoden 2021 turvallisuuskyselyn vastaajista miehet olivat kokeneet uhkailua ja väkivaltaa enemmän julkisilla paikoilla, kun taas naisilla työpaikoilla tapahtunut uhkailu ja väkivalta sekä lähisuhdeväkivalta olivat hieman yleisempiä. Lähisuhdeväkivallan osalta raportoitujen kokemusten osuus (itse tai perheenjäsen) on kyselyn perusteella hieman laskenut vuodesta 2018, osuuden ollen nyt 2,9 % vastaajista (vuonna 2018 osuus 3,2 %). Sen sijaan rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan rikoksina ilmoitettujen lähisuhdeväkivaltatapausten määrä kokonaisuudessaan on Helsingissä vuosina 2019–2021 hieman korkeammalla tasolla kuin tätä edeltävän kolmen vuoden aikana (Kuvio 40).

Kuvio 40. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrit Helsingissä sukupuolen mukaan jaoteltuna Helsingissä vuosina 2010–2021 (aikuisväestö, 18-vuotiaat ja vanhemmat)

Huumausainerikokset

Turvallisuuskyselyn mukaan huumeisiin liittyviä ongelmia on nähnyt asuinalueellaan 38 prosenttia vastaajista. Huumehavainnot ovat lisääntyneet vuoden 2018 tutkimukseen verrattuna. Kyselyssä kysyttiin, onko vastaaja nähnyt huumeiden myyntiä, käyttöä tai käytettyjä huumeruiskuja asuinalueellaan.

Myös rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan huumausaineiden käyttö on lisääntynyt edellisen vuosikymmenen aikana. Helsingissä viranomaisten tietoon tulleiden huumausainerikosten määrä on lisääntynyt myös vuosien 2018 ja 2021 välillä. Lisäksi muun muassa jätevesitutkimukset osoittavat, että amfetamiinien, kokaiinin ja ekstaasin käyttö on merkittävästi lisääntynyt 2010-luvulla (Rönkä & Markkula 2020).

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan vuosittain viranomaisten tietoon Helsingissä on viimeisen kolmen vuoden aikana (2018–2021) tullut keskimäärin noin 6100 huumausainerikosta (edellisen kolmen vuoden aikana keskimäärin 4890 rikosta) ja noin 490 törkeää huumausainerikosta (edellisen kolmen vuoden aikana keskimäärin 370 rikosta). Huumausainerikosten määrä on Helsingissä väestöön suhteutettuna merkittävästi suurempi kuin koko maassa, mutta trendit ovat melko yhteneväiset.

8 Onnettomuudet, varautuminen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen palvelut

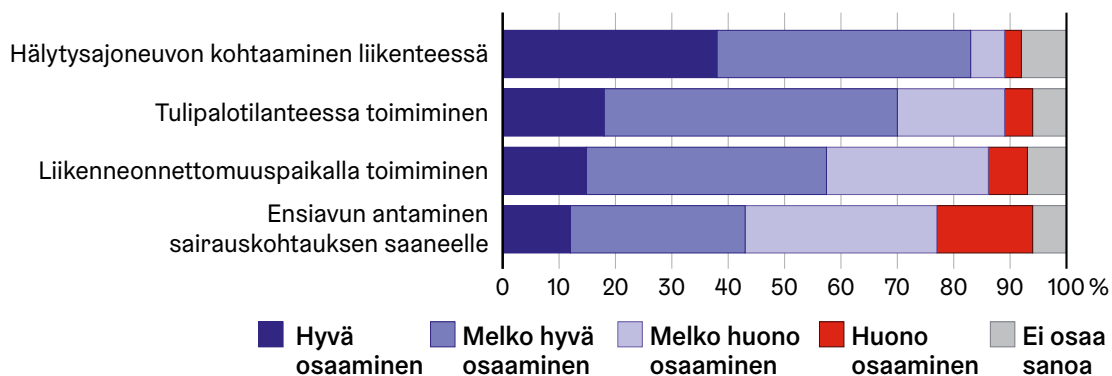
Turvallisuustutkimuksessa kysyttiin helsinkiläisten joutumisesta tiettyjen onnettomuuksien tai tapaturmien kohteeksi viimeisen 12 kuukauden aikana. Kysytyjä tapahtumia olivat muun muassa kotitapaturmat, liikenneonnettomuudet ja tulipalot. Lisäksi selvitetiin, olivatko vastaajat varautuneet onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin ja kuinka hyväksi he arvioivat oman osaamisensa onnettomuustilanteissa.

Useat kysytyistä onnettomuustilanteista liittyvät poliisin tai pelastuslaitoksen vastuualueisiin. Helsinkiläisiltä tiedusteltiin, miten tärkeitä he pitävät tiettyjä pelastuslaitoksen ja poliisin palveluja. Lopuksi kysyttiin, kuinka paljon vastaajat luottavat pelastuslaitokseen ja poliisiin.

8.1 Helsinkiläiset epäilevät ensiaputaitojaan

Turvallisuuskyselyn vastaajia pyydettiin arvioimaan omaa osaamistaan eräissä onnettomuustilanteissa sekä hälytysajoneuvon kohtaamisessa liikenteessä. Kuvioista 41 nähdään, että parhaaksi ihmiset arvioivat osaamisensa hälytysajoneuvon kohtaamisessa. Hyväksi tai melko hyväksi osaamisensa arvioi tässä asiassa 83 prosenttia vastaajista. Selvästi yli puolet arvioi myös osaavansa toimia hyvin tulipalotilanteessa (69 %) ja liikenneonnettomuuspaikalla (57 %). Sen sijaan alle puolet (44 %) arvioi, että oma osaaminen ensiavun antamisessa sairaskohtauksen saaneelle on hyvällä tasolla.

Kuvio 41. Helsinkiläisten arvio omasta osaamisesta onnettomuuksiin liittyvissä tilanteissa

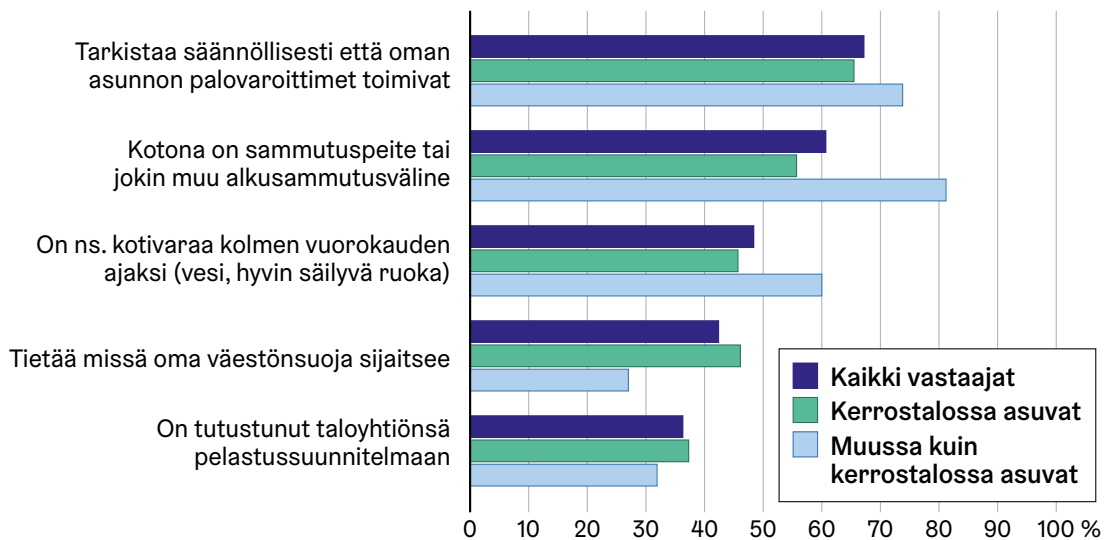

Ihmisiä pyydettiin arvioimaan samoja taitoja myös edellisellä kyselykierroksella vuonna 2018. Vuosien 2018 ja 2021 vastausten välillä ei ole selviä eroja, joten ihmisten arviot omasta osaamisesta näyttävät pysyneen ennallaan.

8.2 Kaksi kolmesta tarkistaa säännöllisesti palovaroittimen

Noin kaksi kolmännestä vastaajista kertoo tarkistavansa säännöllisesti, että oman asunnon palovaroittimet toimivat. Suurin osa kertoo myös, että kotoa löytyy sammu- tuspeite tai jokin muu alkusammutusväline. Noin puolet kertoo hankkineensa kotivaraa kolmen vuorokauden tarpeisiin, ja alle puolet tietää oman väestönsuojansa sijainnin tai kertoo tutustuneensa taloyhtiönsä pelastussuunnitelmaan. Tulokset näkyvät kuvios- ta 42. ”Kyllä” vaihtoehdon lisäksi muut vastaukset kysymyksessä ovat ”ei” tai ”ei koske minua”. Kuviossa näkyy ainoastaan ”kyllä”-vastausten osuus.

Kuvio 42. Helsinkiläisten omatoiminen varautuminen

Varautumisessa on selviä eroja, kun vastauksia vertaillaan kerrostalossa ja muussa kuin kerrostalossa asuvien välillä. Muihin kuin kerrostalossa asuviin on tässä yhdistetty pari- tai rivitalossa, omakotitalossa ja muussa rakennustyyppissä asuvat. Eriyisen suuri ero on alkusammutusvälineiden kohdalla. Muussa kuin kerrostalossa asuvista 81 prosentilla on kotona jokin alkusammutusväline, kun osuus kerrostalossa asuvien joukos- sa on 56 prosenttia. Sammutuspeitteen omistavien osuus on kaikista korkein omako- titalossa asuvien keskuudessa. Omakotitalot ovat usein puurakenteisia, mikä voi lisätä varautumista tulipaloon. Muussa kuin kerrostalossa asuvien parempaa varautumista alkusammutusvälineiden osalta selittänee myös se, että he omistavat oman asunton- sa kerrostaloissa asuvia useammin. Kyselystä selviää, että omistusasunnoissa asuvat ovat muita useammin hankkineet jonkin alkusammutusvälineen. Asuminen itse omis- tamassaan asunnossa saattaa lisätä ihmisten kokemaa vastuuta varautua tulipaloon.

Väestönsuojan sijainti puolestaan on huomattavasti paremmin tiedossa kerrosta- lossa asuvien keskuudessa. Syy omakoti- ja rivitaloissa asuvien heikommalle tiedolle asiassa on mahdollisesti se, että heidän taloyhtiöissään ei ole väestönsuojaa. Helsin- gissä on kuitenkin kaikille kaupunkilaisille riittävästi väestönsuojia ja jokaiselle helsin- kiläiselle on suojapaikka, joka osoitetaan poikkeusoloissa. Väestönsuojaan hakeutumi- sen lisäksi ihmiset voivat tarpeen vaatiessa evakuoitua Helsingistä.

Kotivaran osalta tuloksien tulkintaan liittyy epävarmuutta, sillä vastaajat eivät välttämättä ole perehtyneet siihen, kuinka paljon ruokaa ja vettä tulisi varata. Ruoan tai juoman määrää ei myöskään ole tarkennettu kyselylomakkeessa. Juotavaa suositellaan varattavaksi kaksi litraa henkeä kohti vuorokaudessa, mikä tarkoittaa esimerkiksi kolmen hengen taloudessa yhteensä 18 litraa kolmelle vuorokaudelle (Pelastustoimi 2022). On mahdollista, että osa vastaajista on vastannut kysymykseen myöntävästi, vaikka heillä ei olisi kotivaraa koko kolmeksi vuorokaudeksi. On myös mahdollista, että kaikille vastaajille ei ole selvää, mitä taloyhtiön pelastussuunnitelmalla tarkoitetaan. Mikäli näin on, tulokset eivät myöskään tämän kysymyksen osalta ole täysin luotettavia. Taloyhtiön hallituksen laatima pelastussuunnitelma käsittelee muun muassa turvallisuuteen liittyviä riskejä, niiden ennaltaehkäisemistä sekä poikkeusoloihin varautumista.

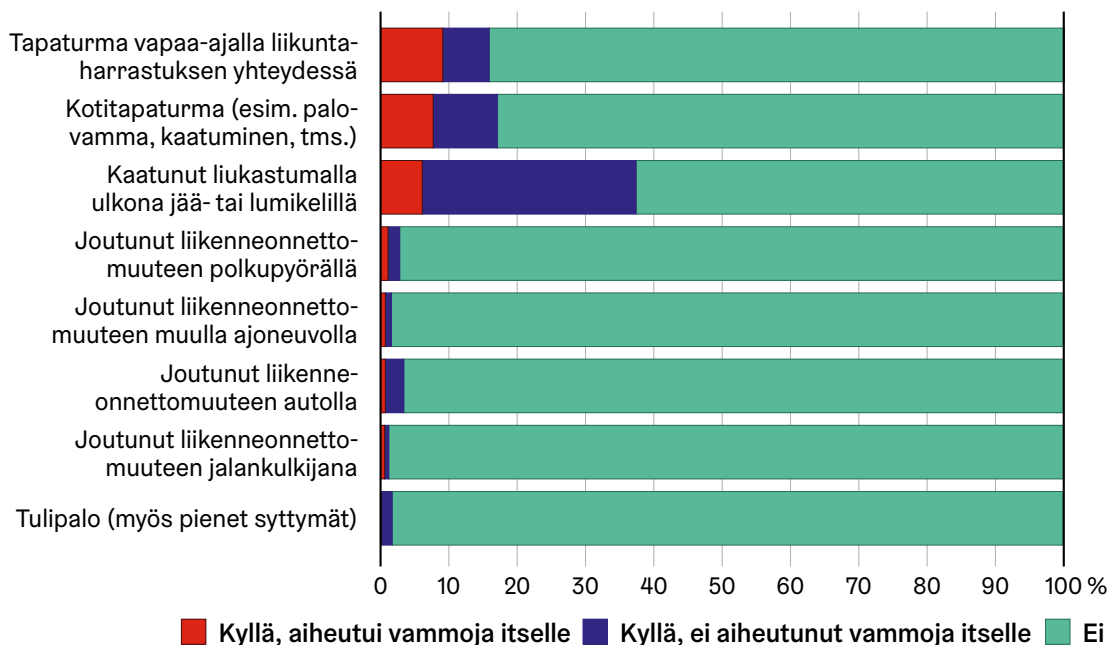
Pelastussuunnitelmaan tutustumiseen, palovaroittimiin ja alkusammutusvälineisiin liittyvät kysymykset esitettiin myös vuoden 2018 kyselyssä. Vastausvaihtoehdot olivat tuolloin ”Olen jo tehnyt”, ”Voisin tehdä” ja ”En näe tarpeelliseksi”, eli hieman erilaiset kuin vuonna 2021. Vastaukset viittaavat siihen, että omatoiminen varautuminen on parantunut kolmen vuoden aikana. Palovaroittimen toimivuuden kertoo nyt tarkastaneensa 67 %, kun vuonna 2018 niin kertoi tehneensä 59 prosenttia. Pelastussuunnitelmaan tutustumisen osalta vastaavat luvut olivat 36 prosenttia ja 28 prosenttia. Muuttuneen muotoilun vuoksi vastaukset eivät ole kuitenkaan täysin vertailukelpoisia.

Pelastusopisto on selvittänyt kolmen vuoden välein kaikkien suomalaisten asenteita ja toimintaa pelastustoimeen liittyen (Saal et al. 2021). Viimeisimmässä vuonna 2020 tehdyssä kyselyssä 69 prosenttia vastaajista kertoi omistavansa sammutuspeitteen. Osuus on vajaan kymmenen prosenttiyksikköä suurempi kuin niiden helsinkiläisten, joilla on sammutuspeite tai jokin muu alkusammutusväline. Valtakunnallisesti kerrostaloissa sammutuspeite oli puolestaan 59 prosenttia, mikä on lähellä Helsingin kerrostalojen alkusammutusvälineiden osuutta. Helsinkiläisten heikompi varautuminen alkusammutusvälineiden osalta saattaa siis osin liittyä kerrostalojen suurempaan osuuteen.

Valtakunnallisessa kyselyssä palovaroittimen on kertonut tarkistavansa muutaman kerran vuodessa tai useammin 63 prosenttia vastaajista, mikä on lähellä niiden helsinkiläisten osuutta, jotka kertovat tarkistavansa palovaroittimen toiminnan ”säännöllisesti”. Väestönsuojan sijainnin kertoi tietävänsä 45 prosenttia suomalaisista, mikä on muutama prosenttiyksikön helsinkiläisiä enemmän. Sekä suomalaisista että helsinkiläisistä 36 prosenttia kertoi tutustuneensa kiinteistön tai taloyhtiön pelastussuunnitelmaan.

8.3 Liikenneonnettomuuksien määrä laskenut

Kuvio 43. Helsinkiläisten kohtaamat onnettomuudet Helsinkiläisille viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtuneet onnettomuudet

Turvallisuuskyselyn vastaajilta tiedusteltiin erityyppisten onnettomuuksien sattumista viimeisen vuoden sisällä. Samalla kysyttiin myös, oliko onnettomuuksista aiheutunut vammoja. Tulokset nähdään kuviossa 43. Selvästi tavallisin tapaturma oli liukastuminen talvella, mikä oli sattunut yli kolmannekselle (37 %) vastaajista. Yleensä näistä ei ollut seurannut vammoja, mutta 6 prosentille kaikista vastaajista oli sattunut vamma ja aiheuttanut liukastuminen. Kotitapaturmia oli sattunut 17 prosentille, ja heistä noin joka toinen oli saanut vammoja. Tapaturmat ja niistä saadut vammat liikuntaharrastuksissa olivat suunnilleen yhtä yleisiä kuin kotona sattuneet. Liikenneonnettomuuteen autolla oli joutunut 3 prosenttia vastaajista, ja polkupyörällä liikenneonnettomuuteen joutuneiden osuus oli sama. Muulla ajoneuvolla tai jalankulkijana onnettomuuteen oli joutunut alle 2 prosenttia. Tulipalon oli viimeisen vuoden aikana kohdannut 2 prosenttia helsinkiläisistä.

Samat kysymykset esitettiin helsinkiläisille myös kolme vuotta aiemmin. On huomionarvoista, että kolmen vuoden takaiseen verrattuna kaikkien kysytyjen liikenneonnettomuustyyppien kohdalla onnettomuuteen joutuneiden ihmisten osuus oli laskenut. Polkupyörällä onnettomuuksiin joutuneiden määrä oli laskenut eniten eli noin kaksi prosenttiyksikköä. Autolla ja jalankulkijoina onnettomuuksiin joutuneiden osuus oli laskenut noin puolitoista prosenttiyksikköä ja muulla ajoneuvolla 0,2 prosenttiyksikköä. Näissä vertailussa on huomioitu sekä vammoja itselle aiheuttaneet että aiheuttamattomat onnettomuudet, mutta sama väheneminen havaitaan myös pelkkiä vammoja aiheuttaneita tai pelkkiä vammoja aiheuttamattomia onnettomuuksia tarkasteltaessa. Myös Helsingin liikenneonnettomuusrekisterin tietojen mukaan onnettomuuksien määrä on vähentynyt. Vuonna 2018 henkilövahinkoon johtaneita liikenneonnettomuuksia tapahtui Helsingissä 362 kun määrä vuonna 2021 oli 274. Samansuuntainen väheneminen on jatkunut vuosikymmenten ajan. Tieliikenneonnettomuuksien uhrien määrä on vähentynyt niin autoilijoiden, polkupyöräilijöiden kuin jalankulkijoidenkin kohdalla (Helsingin kaupunki 2022).

Kotona, liikuntaharrastuksessa tai liukastumalla tapahtuneiden tapaturmien määrät eivät ole vähentyneet vastaavasti. Selkein ero oli liukastuneiden osuudessa, joiden osuus kasvoi noin 3 prosenttiyksikön verran. Tämä voi selittyä eri talvien vaihtelevilla liukkausolosuhteilla. Tulipalosta kertoneiden osuus laski reilun prosenttiyksikön vuodesta 2018 vuoteen 2021. Samansuuntainen muutos on nähtävissä Helsingin pelastuslaitoksen tulipaloihin liittyvissä tehtävissä. Helsingin pelastuslaitos sai vuonna 2021 hätäkeskukselta 801 tulipaloihin liittyvää tehtävää, kun vuonna 2018 määrä oli 915.8 Tulipalojen määrässä on vuotuista vaihtelua, sillä erityisesti maastopalojen määrä vaihtelee. Maastopalojen määrä on yhteydessä sääolosuhteisiin.

Liikenneonnettomuuteen joutuneilta kysyttiin vielä vuonna 2021, mikä oli onnettomuuden vastapuoli. Yli puolessa tapauksia (55 %) vastapuoli oli autoilija, 10 prosentissa pyöräilijä, 2 prosentissa jalankulkija ja 12 prosentissa jokin muu. Vastapuolta ei ollut 27 prosentissa onnettomuuksia.

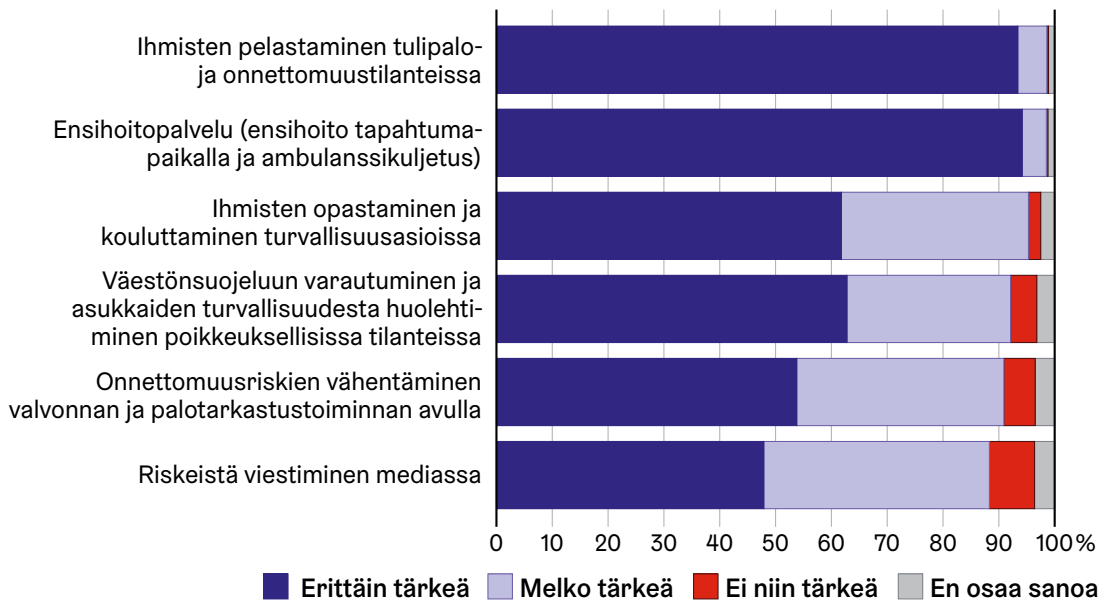
8.4 Ensihoito tärkein pelastuslaitoksen palvelu

Helsingiläisiltä kysyttiin ensimmäistä kertaa, kuinka tärkeinä he pitivät pelastuslaitoksen eri palveluita. Vastaajista 94 prosenttia piti ensihoitopalvelua erittäin tärkeänä ja ihmisten pelastamista tulipalo- ja onnettomuustilanteissa piti erittäin tärkeänä 93 prosenttia (Kuvio 44). Vastaajista 99 prosenttia eli liki kaikki pitivät näitä tehtäviä erittäin tärkeinä tai melko tärkeinä. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn tähtäävät palvelut arvioitiin jonkin verran vähemmän tärkeiksi. Yli 90 prosenttia vastaajista pitää kuitenkin erittäin tärkeänä tai melko tärkeänä myös ihmisten opastamista ja kouluttamista turvallisuusasioissa, väestönsuojeluun varautumista ja asukkaiden turvallisuudesta huolehtimista poikkeuksellisissa tilanteissa sekä onnettomuuksien vähentämistä valvonnan ja palotarkastusten avulla. Palveluista vähiten tärkeäksi arvioitua, eli riskeistä viestimistä mediassa, piti erittäin tai melko tärkeänä sitäkin liki 90 prosenttia vastaajista.

Ihmisten ajatukset eri palveluiden tärkeydestä heijastavat mahdollisesti ihmisten ennakkotietoja siitä, mitä pelastuslaitos tekee. Vastaajat tietävät luultavasti paremmin, että pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluvat ihmisten pelastaminen ja ensihoito. Näiden tehtävien hoito näkyy ja kuuluu monen ihmisen arkipäivässä, kun ambulanssit ja paloautot ajavat siniset vilkut päällä liikenteen joukossa. Pelastuslaitos näkyy myös mediassa useimmin jonkin onnettomuustilanteen yhteydessä.

8 Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto (2022). Mukana luvuissa ovat rakennuspalot, rakennuspalovaarat, liikennevälinepalot, maastopalo sekä muut tulipalot. Mukana ovat paloilmoitinten tarkastustehtävistä vain ne, joissa on ollut tulipalo.

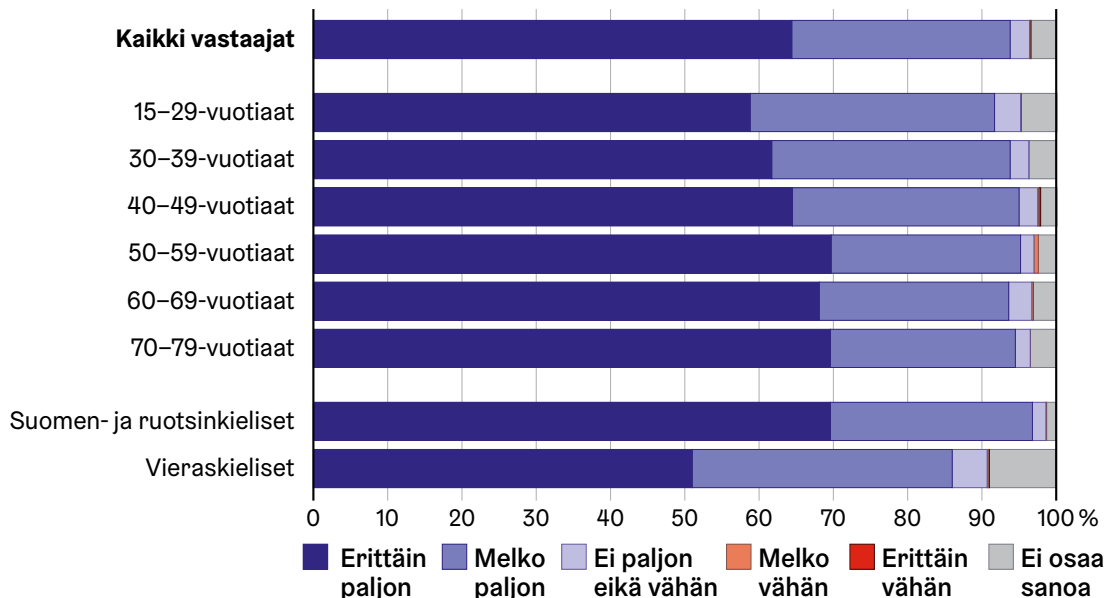
Kuvio 44. Helsingkiläisten näkemys pelastuslaitoksen palveluiden tärkeydestä

8.5 Luottamus pelastuslaitokseen vankkaa

Helsingin turvallisuuskyselyissä ei ole aikaisemmin kysytty luottamusta pelastuslaitokseen. Luotto pelastuslaitokseen on erittäin korkea ollen jopa korkeampi kuin poliisiin. Helsingin poliisilaitos on ollut viime vuosina esillä julkisuudessa huume- ja rikospoliisin toimintaan liittyvien rikosepäilyjen vuoksi. Pelastuslaitoksen kohdalla vastaavia kohuja ei ole ollut. Erityisesti pelastuslaitokseen erittäin paljon luottavien osuus on suuri, 64 prosenttia, kuten kuviosta 45 nähdään. Yhteensä erittäin paljon tai melko paljon luottavia on 94 prosenttia. Melko vähän tai erittäin vähän luottavia on vain 0,2 prosenttia vastaajista.

Kuvio 45. Luottamus Helsingin pelastuslaitokseen kaikkien vastaajien, eri ikäryhmien sekä eri kielisten vastaajien keskuudessa

Vanhempien ikäryhmien luottamus pelastuslaitokseen on hieman korkeampi kuin nuorempien. Hieman vajaa 60 prosenttia 15–29-vuotiaista vastaajista luottaa pelastuslaitokseen erittäin paljon, ja yli 50-vuotiaiden ikäryhmien kohdalla erittäin paljon luottavien osuus on liki 70 prosenttia. Erittäin paljon ja melko paljon luottavien yhteenlaskettu osuus on kuitenkin kaikkien ikäryhmien kohdalla vähintään 92 prosenttia.

Suomen- ja ruotsinkielisten keskuudessa erittäin paljon tai melko paljon luottamusta pelastuslaitokseen on 97 prosentilla vastaajista. Vieraskielisten keskuudessa luottamus on vähäisempää, sillä vastaava osuus on 86 prosenttia. Toisaalta vieraskielisistä 9 prosenttia, eli huomattavasti useampi, on kertonut, että ei osaa arvioida luottamustaan pelastuslaitokseen. Jos tarkastelun ulkopuolelle jätetään vastaajat, jotka eivät ole osanneet vastata kysymykseen, erittäin paljon tai melko paljon luottavien osuus vieraskielisten keskuudessa on 95 prosenttia.

Luottamus pelastustoimeen on ollut korkeaa myös valtakunnallisesti. Suomalaisista 93 prosenttia piti pelastustoimea luotettavana vuonna 2020 tehdyssä kyselyssä (Saal et al. 2021). Erilaisen kysymyksenasettelun vuoksi valtakunnallisen kyselyn ja Helsingin turvallisuuskyselyn tuloksia ei voi kuitenkaan verrata.

8.6 Hälytyspartion nopea saapuminen tärkein poliisin palvelu

Helsingin turvallisuustutkimuksissa on kysytty kaupunkilaisten luottamuksesta poliisiin vertailukelpoisesti vuodesta 2015 saakka. Kaupunkilaisilla on ollut kaikilla tutkimuskerroilla varsin vankka luottamus poliisiin, mutta erittäin paljon luottavien osuus oli vuonna 2021 poikkeuksellisen suuri (Taulukko 24). Luottamus Helsingin poliisiin on vahvaa myös eri kieliryhmien keskuudessa.

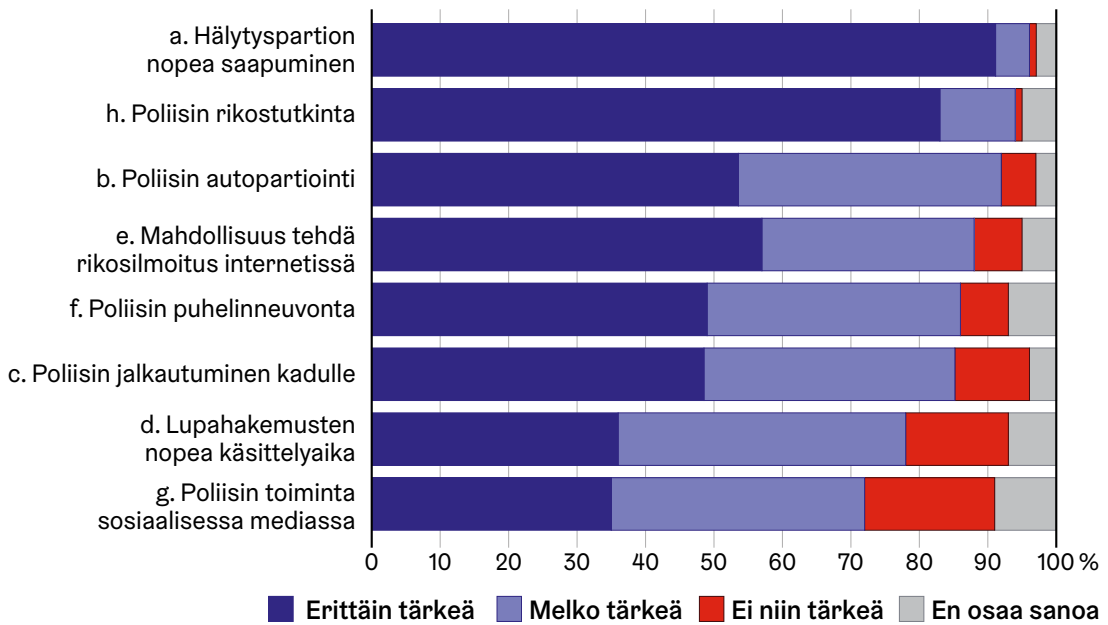
Taulukko 24. Luottamus Helsingin poliisiin 2021, 2018 ja 2015*, kaikkia 15–79-vuotiaat vastaajat

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Erittäin vähän	Ei osaa sanoa/ Ei vastausta	%	N	Luottaa	Ei luota
2021	45,7	40,4	8,0	2,5	0,7	2,6	100	3 980	86,1	3,2
2018	37,6	48,3	8,9	1,6	0,8	2,7	100	4 090	85,9	2,4
2015	33,1	50,7	10	2	0,97	3,14	100	3971	83,8	3,0

*15–74-vuotiaat

Turvallisuuskyselyn vastaajilta kysyttiin poliisin eri palvelumuotojen tärkeydestä. Käytännössä kaikki vastaajat katsoivat, että hälytyspartion nopea saapuminen on erittäin tärkeää, ja lähes yhtä tärkeäksi arvioitiin poliisin rikostutkinta (Kuvio 46). Muita kysytyjä palvelumuotoja ei pidetty aivan yhtä tärkeinä. Silti noin yhdeksän kymmenestä vastaajasta piti erittäin tai melko tärkeinä myös poliisin autopartiointia, mahdollisuutta tehdä rikosilmoitus internetissä, poliisin puhelinneuvontaa sekä poliisin jalkautumista kadulle. Lupahakemusten nopeaa käsittelyaikaa ja poliisin toimintaa sosiaalisessa mediassa pidettiin vähiten tärkeinä poliisin palveluina. Vähiten tärkeäksi arvioitua poliisin toimintaa sosiaalisessa mediassa piti kuitenkin sitäkin runsaat 70 prosenttia melko tai erittäin tärkeänä, kun taas noin viidennes ei pitänyt sitä niin tärkeänä ja noin 10 prosenttia ei osannut sanoa.

Kuvio 46. Miten tärkeinä pidät seuraavia poliisin palveluja?

Lisäksi kartoitettiin asioimista poliisin kanssa eri asioissa ja tyytyväisyyttä poliisin palveluun. Kaikkiaan vastauksista heijastuu yleinen tyytyväisyys poliisin toimintaan. Lupa-asioissa asioiminen oli kysytyistä asioista selvästi yleisintä: kaksi kolmesta vastaajasta oli asioinut poliisin kanssa lupa-asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana (Taulukko 25). Heistä lähes kaikki olivat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Muissa kysytyissä asioissa oli asioinut poliisin kanssa noin kymmenesosa vastaajista. Lupa-asioiden jälkeen yleisintä oli asioiminen poliisin kanssa liikenneasioissa. Kysytyistä asioista harvinaisinta oli asioiminen poliisin kanssa rikoksen todistajana tai silminnäkijänä. Asiointiin tyytyväisten osuus oli pienin heillä, jotka olivat asioineet poliisin kanssa rikoksen kohteena.

Taulukko 25. Asiointi poliisin kanssa ja tyytyväisyys palveluun. ”Oletko ollut tekemisissä Helsingin poliisin kanssa seuraavissa asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana? Jos olet, olitko tyytyväinen saamaasi palveluun?”

	”Kyllä” vastanneiden osuus	Lukumäärä	Tyytyväisten osuus heistä
a. Lupa-asioissa (ajokortti, passi, ulkomaalaisasiat, yms.)	68	2 674	96
b. Liikennevalvonnan, -rikkomuksen tai -onnettomuuden yhteydessä	14	552	82
c. Rikoksen kohteena	12	462	70
d. Rikoksen todistajana tai silminnäkijänä	7	258	73
e. Tietoverkossa (neuvonta, nettipoliisitoiminta tms.)	8	328	84
f. Muissa asioissa	11	407	85

9 Keskeiset tulokset

Helsinki koettiin syksyllä 2021 toteutetussa laajassa turvallisuuskyselyssä yhä pääosin turvalliseksi kaupungiksi. Lähes yhdeksän kymmenestä helsinkiläisestä on sitä mieltä, että kaupunki on yleisesti turvallinen tai vähintään melko turvallinen. Osuus on hie- man pienempi kuin edellisessä vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa. Myös Helsingin keskustan turvalliseksi iltaisin kokevien osuus on pienentynyt edelliseen kyselyyn verrattuna. Aiempaa useampi vastaaja kuitenkin kertoo, ettei ole liikkunut Helsingin keskustassa iltaisin, mitä selittänee kyselyn aikainen koronapandemia. Varsinkin monet nuoret naiset kokevat keskustan viikonloppuiltaisin turvattomaksi.

Omalla asuinalueellaan 92 prosenttia vastaajista kokee olonsa yleisesti ottaen turvalliseksi, ja 76 prosentin mukaan oma asuinalue on turvallinen myös myöhään viikonloppuiltaisin. Toisin kuin Helsingin keskustan kohdalla, korona ei näy vaikuttaneen turvallisuuskokemukseen omalla asuinalueella, sillä tilanne on pysynyt varsin samanaikaisena vuosien 2015, 2018 ja 2021 kyselyissä. Sen sijaan tätä turvallisuustutkimusta tuoreemman haastattelututkimuksen Helsinki-barometrin mukaan helsinkiläiset kokevat asuinalueensa turvallisuustilanteen heikentyneen vuoden 2022 kesän ja syksyn aikana selvästi.

Helsingin asuinalueiden välillä on huomattavia eroja siinä, kuinka turvallisina niiden asukkaat kokevat alueensa. Joillakin alueilla noin joka kolmas kokee olonsa turvattomaksi omassa naapurustossaan myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina, kun taas turvallisimmiksi koetuilla alueilla ainoastaan kolmisen prosenttia vastaajista ilmoittaa näin. Vaikka asuinalueiden väliset erot turvattomuuskokemuksissa ovat merkittäviä, erot ovat kuitenkin edellisiin tutkimuskertoihin verrattuna säilyneet melko samansuuruisina. Useimmilla alueilla tilanne on pysynyt hyvin tasaisena, ja vain harvoilla alueilla turvattomuus on joko lisääntynyt tai vähentynyt huomattavasti. Positiivisilla naapurisuhteilla on myönteinen yhteys muun muassa kaupunkilaisten turvallisuudentunteeseen. Turvallisuustutkimuksen mukaan yli puolet vastaajista juttelee naapureidensa kanssa vähintään viikoittain. Myös naapuriavun antaminen tai saaminen on varsin yleistä.

Viheralueiden väheneminen, paikkojen rikkominen ja töhriminen sekä ihmisten syrjäytyminen huolestuttavat helsinkiläisiä eniten, kun kysytään oman asuinalueen asioista. Uusimman turvallisuustutkimuksen mukaan huolta sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä asuinalueella koetaan kaiken kaikkiaan enemmän kuin 2010-luvun puolesavälissä. Myös kyselyn avovastauksissa toistuu kokemus siitä, että esimerkiksi päih-teisiin liittyvä häiriökäyttäytyminen olisi lisääntynyt kaupunkitilassa. Muutoinkin avovastauksissa korostuvat muiden kaupunkilaisten käytökseen liittyvät sosiaaliset pelot.

Helsingiläisten huolenaiheita kartoitettiin myös asuinalueen asioita laajemmin. Ilmastomuutos on poikkeuksellinen, yhteinen huoli kaiken ikäisille. Ilmastomuutoksen lisäksi helsinkiläisiä huolestuttaa erityisesti lasten ja nuorten tulevaisuus sekä huumeisiin liittyvä rikollisuus. Rekisteröidyltä äidinkieleltään vieraskielisillä vastaajilla on muita enemmän huolta työttömyydestä sekä yksinäisyydestä. Rikoksista vastaaja huolestuttaa eniten omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen. Naiset ovat yleisemmin huolestuneita rikosten kohteeksi joutumisesta kuin miehet.

Rikoksista yleisimmin helsinkiläiset joutuvat pyörävarkauksien uhriksi: lähes joka viidennen vastaajan tai hänen perheenjäsenensä pyörä oli varastettu kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Miehistä noin 13 prosenttia ja naisista noin 6 prosenttia on kokenut väkivallalla uhkailua julkisella paikalla. Toisaalta peräti joka kolmas 15–34-vuotias naisvastaaja kertoo kokeneensa seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua. Kaiken kaikkiaan sosiaalisessa mediassa koettu häirintä tai kiusaaminen on lisääntynyt vuoden 2018 kyselyyn verrattuna. Paitsi uhrikokemukset myös esimer-

kiksi huumeiden käyttöön liittyvät havainnot ja väkivallan näkeminen ovat yhteydessä turvallisuuden kokemukseen. Näistä kummatkin kasautuvat vahvasti tietyille alueille.

Turvallisuuskyselyn tulokset ovat pääpiirteittäin linjassa virallisen rikos- ja pakkokei-notilaston kanssa, joka kuvaa viranomaisten tietoon tullutta rikollisuutta. Viranomaisten tietojen mukaan vuosina 2020 ja 2021 yksityisissä asunnoissa tapahtuneet pahoinpitelyt lisääntyivät Helsingissä useilla sadoilla tapauksilla vuodessa edellisiin vuosiin verrattuna. Myös huumausaineiden käyttö on lisääntynyt edellisen vuosikymmenen aikana.

Vastaajilta tiedusteltiin myös erityyppisten onnettomuuksien tapahtumista viimeisen vuoden sisällä. Selvästi tavallisin tapaturma on liukastuminen talvella, mikä on sattunut yli kolmannekselle vastaajista. Kotitapaturma tai tapaturma liikuntaharrastuksessa on sattunut vajaalle viidesosalle helsinkiläisistä. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan omaa osaamistaan eräissä onnettomuustilanteissa sekä hälytysajoneuvon kohtaamisessa liikenteessä. Heikoimmaksi arvioidaan oma osaaminen ensiavun antamisessa: alle puolet vastaajista arvioi osaamisensa sairaskohtauksen saaneen auttamisessa olevan hyvällä tasolla. Varautumisessa häiriöihin tai onnettomuuksiin on eroja vastaajan talotyyppin mukaan. Kaikista vastaajista noin kolmella viidestä on kotonaan sammu-tuspeite tai jokin muu alkusammutusväline, mutta omakotitalossa asuvat ovat tässä suhteessa varautuneet muita paremmin. Oman väestönsuojan sijainti puolestaan on huomattavasti paremmin tiedossa kerrostalossa asuvien keskuudessa. Kerrostalossa asuvistakin kuitenkin vain alle puolet tiesi väestönsuojansa sijainnin.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan poliisin eri palvelumuotojen tärkeyttä. Käytännössä kaikki vastaajat katsovat, että hälytyspartion nopea saapuminen on erittäin tärkeää, ja lähes yhtä tärkeäksi arvioidaan poliisin rikostutkinta. Kaupunkilaisilla on ollut kaikilla tutkimuskerroilla varsin vankka luottamus poliisiin, mutta erittäin paljon luottavien osuus oli vuonna 2021 poikkeuksellisen suuri.

Helsingin turvallisuuskyselyissä ei ole aikaisemmin kysytty luottamusta pelastuslaitokseen. Luottamus pelastuslaitokseen on vieläkin suurempaa kuin poliisiin. Helsinkiläisistä 94 prosenttia luottaa pelastuslaitokseen melko tai erittäin paljon. Erityisesti erittäin paljon luottavien osuus on korkea. Lisäksi vastaajilta kysyttiin mielipiteitä pelastuslaitoksen palvelujen tärkeydestä. Yleisesti ottaen kaikki palvelut nähdään tärkeinä. Pelastuslaitoksen palveluista ambulanssia ja ensihoitoa sekä ihmisten pelastamista tulipaloissa ja onnettomuuksissa pitävät käytännöllisesti katsoen kaikki vastaajat erittäin tärkeinä.

Kyselyn aineisto on kerätty ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan, joten tuloksista eivät näy sodan mahdolliset vaikutukset kaupunkilaisten turvallisuuskokemuksiin. Voidaan olettaa, että joissakin yksittäisissä kysymyksissä tulokset olisivat erilaisia, jos kysely olisi toteutettu Venäjän aloittaman sodan muutettua Euroopan yleistä turvallisuusympäristöä. Sen sijaan moniin arkielämän ja oman asuinympäristön tasolla tapahtuviin konkreettisiin asioihin, joita tässä tutkimuksessa on pääosin tarkasteltu, kansainvälinen turvallisuustilanne ei ehkä niinkään vaikuta.

Kaiken kaikkiaan Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäisi vastaajien mielestä etenkin päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen, vapaaehtoistoiminta viikonloppuisin nuorten keskuudessa sekä poliisipartioiden näkyvyys.

Sammanfattning

Enligt den omfattande trygghetsenkät som genomfördes hösten 2021 i Helsingfors upplevde stadens invånare fortfarande sin stad som i huvudsak trygg. Nästan nio av tio helsingforsare tycker att staden allmänt taget är trygg eller åtminstone ganska trygg. Andelen är en aning mindre än den var vid den föregående trygghetsenkäten år 2018. Även andelen personer som upplever Helsingfors centrum som trygg om kvällarna har gått ner jämfört med den föregående undersökningen. Dock berättar allt fler respondenter att de inte har rört sig i stadscentrum på kvällar, vilket kan förklaras med att enkäten gjordes under coronapandemin. I synnerhet många unga kvinnor upplever stadskärnan som otrygg under veckoslutskvällar.

I sitt eget bostadsområde känner 92 procent av respondenterna sig allmänt taget trygga, och enligt 76 procent är det egna grannskapet tryggt också sent på veckoslutskvällar. Utanför stadskärnan tycks coronan inte ha påverkat upplevelsen av trygghet i det egna grannskapet, utan läget har varit ganska likartat vid enkät rundorna 2015, 2018 och 2021. Däremot upplever helsingforsarna att tryggheten i deras eget grannskap har försämrats betydligt under sommaren och hösten 2022 enligt den nyare enkätundersökningen Helsingforsbarometern.

Mellan Helsingfors bostadsområden finns det betydande skillnader i hur tryggt invånarna upplever att det egna grannskapet är. I vissa områden känner cirka var tredje invånare sig otrygg i det egna grannskapet sent om fredags- och lördagskvällar medan bara tre procent av respondenterna i de områden som upplevs som tryggast svarar detsamma. Även om skillnaderna mellan upplevd otrygghet i bostadsområdena är betydande, var skillnaderna dock ungefär lika stora vid den föregående enkät rundan. I de flesta områdena har läget varit mycket stabilt. Bara i få områden har den upplevda otryggheten antingen ökat eller minskat betydligt. Goda grannrelationer påverkar positivt bland annat stadsbornas trygghetskänsla. Enligt trygghetsundersökningen pratar över hälften av respondenterna med sina grannar minst varje vecka. Det är även rätt vanligt att hjälpa grannar och få hjälp av dem.

Helsingforsare oroar sig mest för vandalisering, marginalisering och att grönområdena blir färre, då man frågar om sådant som gäller det egna grannskapet. Enligt den nyaste trygghetsundersökningen oroar man sig nu totalt sett mer över tecken på social oordning i grannskapet än i mitten av 2010-talet. Även i de fritt formulerade svaren på enkätens frågor upprepas upplevelsen att till exempel störande beteende med anknytning till rusmedel skulle ha blivit vanligare i stadsrummet. Också i övrigt dominerade sociala rädslor för andra stadsbornas beteende i de fritt formulerade svaren.

Frågorna gällde helsingforsarnas orosmoment även utanför det egna grannskapet. Klimatförändringen väcker exceptionell oro hos människor i alla åldrar. Dessutom oroar helsingforsare sig i synnerhet över knarkrelaterad brottslighet och barnens och de ungas framtid. Oro över arbetslöshet och ensamhet förekommer i svaren från personer med ett icke-inhemskt registrerat modersmål i högre grad än hos andra. Mest oroar respondenterna sig över att falla offer för förmögenhetsbrott. Kvinnor oroar sig i allmänhet mer än män över att utsättas för brott.

De vanligaste brotten som helsingforsarna råkar ut för är cykelstölder: nästan var femte respondent eller hans familjemedlem hade fått sin cykel stulen under de 12 månaderna strax före enkäten. Cirka 13 procent av männen och cirka 6 procent av kvinnorna har varit med om hot om våld på offentliga ställen. Å andra sidan svarar till och med var tredje kvinna i åldern 15–34 år att de upplevt sexuellt stötande tilltal, sexuella förslag eller trakasserier. Totalt sett har trakasserier eller mobbning som upplevs på sociala medier blivit vanligare jämfört med enkäten från år 2018. En persons upplevelse

av trygghet påverkas negativt inte bara av offerupplevelser utan också av att bevittna drogmissbruk eller våld. Alla de här erfarenheterna anhopas starkt i vissa områden.

Trygghetsundersökningens resultat är i stora drag i linje med den officiella statistiken över brott och tvångsmedel, som beskriver den brottslighet som kommit till myndigheternas kännedom. Enligt myndigheternas uppgifter ökade antalet misshandelsfall i privata bostäder i Helsingfors med flera hundra per år under åren 2020 och 2021 jämfört med de föregående åren. Även drogmissbruk har blivit vanligare under det föregående årtiondet.

Respondenterna fick också frågan om olika slags olyckor som inträffat under det senaste året. Den klart vanligaste olyckan, som hänt var tredje respondent, var att halka om vintern. En knapp femtedel av helsingforsarna har varit med om olycksfall hemma eller i samband med idrott och motion. I enkäten ombads respondenterna bedöma sina färdigheter i vissa olyckssituationer och vid mötet med utryckningsfordon i trafiken. Som sämst bedömdes kunskaperna i första hjälpen: mindre än hälften av respondenterna ansåg att deras kunskaper i att hjälpa en person som fått en sjukdomsattack var på god nivå. Det finns skillnader i beredskapen på störningar och olyckor beroende på vilket slags hus respondenten bor i. Av alla respondenter har cirka tre av fem en brandfilt eller någon annan brandsläckare hemma, men de som bor i egnahemshus är bättre förberedda än de andra. De som bor i höghus vet däremot mycket bättre än andra var deras närmaste skyddsrum ligger. Ändå visste bara mindre än hälften av dem som bor i höghus var skyddsrummet ligger.

Respondenterna ombads bedöma hur viktiga polisens olika serviceformer är. I praktiken anser alla svars personer att det är mycket viktigt att polispatrullen anländer snabbt. Polisens brottsutredning anses vara nästan lika viktig. Stadsborna har haft ett tämligen starkt förtroende för polisen vid varje enkättrunda, men andelen personer med mycket starkt förtroende för polisen var exceptionellt stor år 2021.

Svarspersonernas förtroende för räddningsverket har inte berörts i de tidigare trygghetsundersökningarna. Förtroendet för räddningsverket är ännu starkare än för polisen. 94 procent av helsingforsarna litar på räddningsverket ganska mycket eller väldigt mycket. I synnerhet andelen personer som litar väldigt mycket på räddningsverket är stor. Dessutom tillfrågades respondenterna hur viktiga räddningsverkets tjänster är. Allmänt taget ansågs alla tjänster vara viktiga. Praktiskt taget alla svars personer ansåg att ambulans och akutvård samt att rädda människor ur bränder och olyckor är mycket viktiga tjänster.

Enkäten gjordes före Rysslands angrepp på Ukraina, så resultaten återspeglar inte krigets eventuella verkningar på invånarnas upplevda trygghet. Vi kan anta att svaren på vissa enskilda frågor skulle vara annorlunda om enkäten utfördes nu, då det krig Ryssland inlett förändrat den allmänna säkerhetsmiljön i Europa. Samtidigt kan man anta att världssituationen inte nämnvärt påverkar de konkreta händelser i folks eget vardagsliv och grannskap som denna undersökning främst koncentrerat sig på.

Allt som allt anser respondenterna att tryggheten och trivseln i Helsingfors skulle öka i synnerhet genom mera missbrukartjänster och psykiatriska tjänster, frivilligverksamhet bland de unga på veckoslut och mer synliga polispatruller.

Summary

Our comprehensive Safety Survey conducted in the autumn of 2021 found that Helsinki was still widely perceived as a safe city. Close to nine out of ten Helsinki residents stated that they were of the opinion that the city was safe in general, or at least fairly safe. This proportion was slightly lower than that resulting from the last Safety Survey, conducted in 2018. Also, when compared to the last survey, a smaller share of respondents considered the Helsinki city centre safe at night. However, a larger number of respondents also reported that they hadn't been spending as much time in the Helsinki city centre in the evenings, a phenomenon explained by the prevailing coronavirus pandemic restrictions at the time of the survey. Young women in particular felt that the city centre was unsafe on weekend nights.

Ninety-two per cent of respondents felt safe in general in their own residential area, while 76 per cent said that their neighbourhood was also safe even late on weekend nights. Unlike with the Helsinki city centre, the pandemic doesn't appear to have influenced people's feelings of safety in their own neighbourhoods, as these results have remained quite similar in the last three surveys from 2015, 2018 and 2021. In contrast, however, the more recent Helsinki Barometer survey found that Helsinki residents perceived that the safety status of their residential area clearly weakened in the summer and autumn of 2022.

There are noticeable differences among the different neighbourhoods of Helsinki in terms of how the residents perceive their area's safety. In some residential areas, every third person feels unsafe in their local setting late on Friday and Saturday nights, whereas only three per cent of respondents reported feeling this way in areas with higher levels of perceived safety. Although the differences between the residential areas are significant, they have nevertheless remained fairly equal in comparison to previous surveys. The situation has remained very stable in most areas, with only a few neighbourhoods reporting a considerable decrease or increase in feelings of being unsafe. Among other things, having good relationships with one's neighbours positively correlates with city residents' overall sense of safety. According to the results of the Safety Survey, over half of the respondents talk with their neighbours at last weekly. Giving and receiving help from neighbours is also quite common in Helsinki.

When questioned about pressing issues in their neighbourhoods, residents of Helsinki said they were most concerned about the reduction of green areas, the destruction and defacing of property, and social marginalisation. According to the new Safety Survey, there is more overall concern about the signs of social disorder in residential areas than in the mid-2010s. The open-ended answers to the survey also reflect people's experience that disruptive behaviour related to substance abuse is on the increase in urban areas. This greater social fear related to the behaviour of others is apparent in other open answers as well.

The survey also assessed the broader concerns of Helsinki residents, beyond the context of their immediate residential area. Results indicate that climate change is an exceptionally common concern for survey respondents of all ages. In addition to the climate crisis, inhabitants of Finland's capital are especially worried about the future of children and young people and drug-related crime. Respondents with a registered first language other than Finnish and Swedish reported having more concerns about unemployment and loneliness than other survey participants. In terms of crime, respondents are most worried about being the target of property crime. In general, women are more worried about being the target of crimes than men.

The most common crime affecting Helsinki residents is bicycle theft: close one out of every five respondents reported a bike being stolen from a member of the family in the

previous year. Some 13 per cent of men and 6 per cent of women experienced threats of violence in a public place, although every third woman between the ages of 15 and 34 reported experiencing harassment, propositions, or name-calling of a sexual nature during this same time period. On the whole, experiences of bullying and harassment on social media have increased since the 2018 survey. In addition to falling victim to such crimes, being forced to witness drug use and seeing violence also affects people's overall sense of safety. Both tend to proliferate in the same areas.

The latest Safety Survey results are broadly in line with official statistics on crime and coercion, which keep track of incidents that have come to the attention of the authorities. According to official data, in 2020 and 2021, assaults in private dwellings increased in Helsinki by several hundred cases annually, when compared to previous years. The use of narcotics has also increased over the last decade.

Survey respondents were also asked about the occurrence of different types of accidents within the last year. By far the most common accident was slipping during the winter months, having happened to more than a third of the respondents. Just under a fifth of Helsinki residents reported having an accident at home or while engaging in exercise or a sport. Respondents were also asked to evaluate their own skills in certain accident situations and when encountering an emergency vehicle in traffic. Their competence in providing first aid was judged as the weakest: less than half estimated that their skills for assisting someone struck by an illness would be good enough. Different types of homes dictated respondents' preparedness for disruptions or accidents. About three out of five reported having a fire extinguisher blanket or some other initial fire extinguishing equipment at home, with inhabitants of detached houses better prepared than others in this respect. Apartment dwellers, by contrast, are more familiar with the location of their appointed civil shelter, but even so, the survey results show that only half this cohort knew this information.

Respondents were asked to rate the importance of different forms of police services. In practice, all of the survey respondents agreed that the quick arrival of emergency patrols is very important, while criminal investigations were deemed almost as important. City dwellers have had quite solid trust in the police in all of our surveys, but in 2021, the proportion of those who trusted the police very much was exceptionally high.

Earlier Safety Surveys in Helsinki had not asked about people's trust in rescue services. This year's survey revealed that Helsinki residents give even more credit to rescue services than to the police. In Helsinki, 94 per cent of residents trust the rescue service very much or at least fairly. The proportion of those who trust rescue services very much is in particular high. Survey respondents were also asked their opinion on the importance of varying emergency services, and in general, they saw all of the services as important. Practically all of the respondents considered ambulance and first aid services, as well as rescue services responding to fires and accidents, to be very important.

The survey material was collected before the Russian invasion of Ukraine, so the results do not show the possible effects of the war on people's sense of safety. We can assume that the results of some questions would be different if the survey had been conducted in the general security environment of a Europe much changed by Russia's war of aggression. On the other hand, the international security situation may not have much of an effect on many components of our everyday lives and living environments, which are the main focus of this study.

Overall, respondents feel that the safety and comfort of Helsinki would be greatly increased if more substance abuse and mental health services were made available, more volunteer activities were arranged for young people on weekends, and police patrols were more visible.

Kirjoittajaesittelyt

Vesa Keskinen, YM, on Helsingin kaupunginkanslian tutkija ja vuosien 2015, 2018 ja 2021 turvallisuustutkimusten vastuuhenkilö. Hän on tuottanut yhdessä Jukka Hirvosen kanssa valtaosan julkaisun materiaalista.

Jukka Hirvonen, VTM, on Helsingin kaupunginkanslian tutkija. Hän on tuottanut yhdessä Vesa Keskinen kanssa valtaosan julkaisun materiaalista.

Jenni Erjansola VTM, on Helsingin kaupunginkanslian tutkija. Hän on toimittanut julkaisun sekä kirjoittanut julkaisun luvun 4.4.

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio, VTM, työskentelee erityisasiantuntijana Helsingin kaupunginkansliassa kaupunkiturvallisuuteen liittyvissä tehtävissä. Turvallisuustutkimuksen tuloksia hyödynnetään Helsingin turvallisuussuunnittelussa ja paikallisessa, kansallisessa sekä kansainvälisessä turvallisuusyhteistyössä. Kainulainen-D'Ambrosio on kirjoittanut julkaisun luvun 7.3 sekä osia luvuista 4.1 ja 5.1.

Kari Paasonen, FM, on Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen johtava tutkija. Turvallisuustutkimuksen tuloksia hyödynnetään pelastuslaitoksen toiminnassa. Paasonen on kirjoittanut julkaisun luvut 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 ja 8.5.

Lähteet

- Ahlgren-Leinvuo, H; Erjansola, J; Joensuu, M; Mäki, N; Mänty, M & Sihvonon, A-P (2021).** Pääkaupunkiseudun asukkaiden hyvinvointi ja terveys. Pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyn 2021 tuloksia. Tutkimuksia 2022:1. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia.
- Beck, U (1992).** Risk society: towards a new modernity. London: Sage.
- Erjansola, J (2023).** Viihtyisyyttä mutta myös epäjärjestyksen pelkoa – helsinkiläiset kommentoivat kaupunkiturvallisuuutta. Kvartti 4/2022. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/viihtyisyytta-mutta-myos-epajarjestyksen-pelkoa-helsinkilaiset-kommentoivat>
- Füredi, F (1997).** Culture of fear: risk-taking and the morality of low expectation. London: Continuum.
- Füredi, F (2007).** Culture of fear revisited: risk-taking and the morality of low expectation. London: Continuum.
- Granovetter, M (1973).** The Strenth of Weak Ties. American Journal of Sociology 78 (6), 1360–1380.
- Guest, A. M. & Wierzbicki, S. K. (1999).** Social Ties at the Neighborhood Level. Two Decades of GSS Evidence. Urban Affairs Review 35, 92–111.
- Henning, C & Lieberg, M (1996).** Strong ties or weak ties? Neighbourhood networks in a new perspective. Scandinavian Housing & Planning Research 13, 3–26.
- Helsingin kaupunki (2021).** Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://stplattaprod.blob.core.windows.net/strategiatalousprod/Helsingin%20kaupunkistrategia%20Kasvun%20paikka.pdf>
- Helsingin Kaupunki (2022).** Liikenneonnettomuudet. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kartat-ja-liikenne/kadut-ja-liikennesuunnittelu/tutkimus-ja-tilastot/liikenneonnettomuudet/>
- HS (2022).** ”Piritorin häiriöt ovat karanneet käsistä”. Pääkirjoitus, Helsingin Sanomat 20.5.2022. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000008828668.html>
- Hirvonen, J (2013).** Suomalaisen naapurisuuden piirteitä asukaskyselyn valossa. Aalto-yliopisto, Maankäyttötieteiden laitos, Tiede + teknologia 4/2013.
- Hirvonen, J & Lilius J (2019).** Do neighbour relations still matter? Journal of Housing and the Built Environment.
- Hirvonen, J (2022).** Huolenaiheet ja sosiaalinen epäjärjestys omalla asuinalueella – Helsingin turvallisuustutkimuksen tuloksia. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/huolenaiheet-ja-sosiaalinen-epajarjestys-omalla-asuinalueella-helsingin>
- Hirvonen, J (2023).** Naapurien kanssa juttelu ja naapuriapu – Helsingin turvallisuustutkimuksen 2021 tuloksia. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/naapurien-kanssa-juttelu-ja-naapuriapu-helsingin-turvallisuustutkimuksen-tuloksia-0>
- Jaśkiewicz, M & Wiwatowska, E (2018).** Perceived neighborhood disorder and quality of life: The role of the human-place bond, social interactions, and out-group blaming. Journal of Environmental Psychology 58, 31–41.
- Kaakinen, M & Näsi, M (2021).** Nuorisorikollisuuden esiintyvyys ja tekomäärät Suomessa 1995–2020. Kriminologia, 1(1), 5–19. <https://doi.org/10.54332/krim.109017>

- Kempainen, T & Keskinen, V & Pyyhtiä, E (2020).** Turvallisuustutkimus: Naapuruussuhteet ja turvallisuuden tunne Helsingin asuinalueilla. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/turvallisuustutkimus-naapuruussuhteet-ja-turvallisuuden-tunne-helsingin-asuinalueilla>
- Kempainen, T (2017).** Disorder and insecurity in a residential context. A study focusing on Finnish suburban housing estates built in the 1960s and 1970s. Tutkimuksia 2017:2. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia.
- Keskinen, V (2019).** Helsingiläisten turvallisuuden tunne kohentunut. Kvartti 2019:1. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/turvallisuustutkimus-helsingilaisten-turvallisuuden-tunne-kohentunut>
- Keskinen, V (2022).** Helsingiläisten turvattomuuskokemuksissa suurta aluevaihtelua – erot asuinalueiden välillä eivät ole kuitenkaan syventyneet. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/helsingilaisten-turvattomuuskokemuksissa-suurta-aluevaihtelua-erot-asuinalueiden-valilla>
- Keskinen V & Hirvonen J (2020).** Helsinki-barometri: Huolestuneisuus koronan vaikutuksista lisääntynyt. Kvartti 4/2020. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/helsinki-barometri-huolestuneisuus-koronan-vaikutuksista-lisaantynyt>
- Keskinen, V & Hirvonen, J (2021).** Koronaväsymystä – mutta myös toiveikkuutta. Yli vuosi korona-aikaa Helsingissä. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/koronavasyymysta-mutta-myo-toiveikkuutta>
- Keskinen, V & Kainulainen-D'Ambrosio, K (2022).** Oma asuinalue ja Helsingin keskusta koetaan turvallisina paikkoina – tuloksia kaupungin turvallisuustutkimuksesta. Kvartti 2022:1. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia, 15–21. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/oma-asuinalue-ja-helsingin-keskusta-koetaan-turvallisina-paikkoina-tuloksia-kaupungin>
- Keskinen, V & Laihinen, E (2017).** Kaikesta huolimatta turvallista. Helsingin turvallisuustutkimus 2015. Tutkimuksia 2017:2. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/17_04_05_Tutkimuksia_2_Keskinen_Laihinen.pdf
- Keskinen, V & Pyyhtiä, E (2019).** Turvattomaksi koetuilla alueilla enemmän huolta lähiympäristöstä. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/turvattomaksi-koetuilla-alueilla-enemman-huolta-lahiymparistosta>
- Keskinen, V & Pyyhtiä, E & Lehtelä, P & Ahola, N (2020).** Turvallista ja rauhallista. Helsingin turvallisuustutkimus 2018. Tutkimuksia 2020:3. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/20_10_03_Tutkimuksia_3_Keskinen_Pyyhtia_Lehtela_Ahola.pdf
- Kuoppa, J; Kyttä, M & Hirvonen, J (2014).** Pidetty ja pelätty Kirkkojärvi. Kuinka asukkaiden turvallisuuskokemusten eriytyminen voidaan huomioida osana lähiön kehittämistä? Yhdyskuntasuunnittelu 2014:1, 29–52.
- Mustonen, P; Saukkonen, P & Yijälä, A (2022).** Lähes kaikki helsinkiläiset kannattavat Ukraina-apua – sodan vaikutuksista kuitenkin laajaa huolta. Kvartti-verkkolehti. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/lahes-kaikki-helsingilaiset-kannattavat-ukraina-apua-sodan-vaikutuksista-kuitenkin-laajaa>
- Niskanen, V & Pietikäinen, P (2021).** Rikollisuus ja sosiaalisen disorganisaation teoria Chicagon sosiologisen koulukunnan tutkimuksissa 1918–1948. Kriminologia, 1(1), 60–84. <https://doi.org/10.54332/krim.109020>
- OECD (2021).** Drivers of Trust in Public Institutions in Finland. Building Trust in Public Institutions. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/52600c9e-en>
- Parikka, T (2017).** Sosiaalisen epäjärjestyksen vaikutus muuttohalukkuuteen Helsingissä. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos.

- Pelastustoimi (2022).** Kotivara. <https://pelastustoimi.fi/koti-ja-arki/ennaltaehkaisy/kotivara>
- Rasinkangas, J (2013).** Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla. Tutkimus asumisen alueellisista muutoksista ja asumispreferensseistä. Siirtolaisuusinstituutin tutkimuksia A 43. Turku.
- Rönkä, S & Markkula, J (toim.)(2020).** Huuometilanne Suomessa 2020. Raportti 13/2020. Helsinki: THL. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140710/URN_ISBN_978-952-343-576-6.pdf.
- Saal, O; Harinen, A & Puustinen, A (2021).** Suomalaisten pelastusasenteet 2020. Pelastusopisto. http://info.smedu.fi/kirjasto/Sarja_B/B2_2021.pdf
- Telia Crowd Insights (2021).** Sähköinen tietoaaineisto (rajattu käyttö). <https://www.telia.fi/yrityksille/palvelut/teknologiat/crowd-insights>
- Vilkama, K & Ahola, S & Vaattovaara, M (2016).** Välttelyä vai vetovoimaa? Asuin ympäristön vaikutus asuinalueilla viihtymiseen ja muuttopäätöksiin pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksia 4/2016. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus,
- Yosano, A, & Hayashi, N (2005).** Social stratification, intermediary groups, and creation of trustfulness. Sociological Theory and Methods 20, 27–44.

Liitteet

HELSINGIN TURVALLISUUSKYSELY 2021

Merkitse vastauksesi rastittamalla sopiva vaihtoehto tai kirjoittamalla vastauksesi selkeällä käsialalla sille varattuun tilaan. Valitse vain yksi vaihtoehto, ellei kysymyksessä ole erikseen ohjeistettu toisin.

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Sukupuolesi

- 1 Mies
- 2 Nainen
- 3 Muu
- 4 En halua kertoa

2. Syntymävuotesi? Merkitse koko nelinumeroinen vuosiluku.

--	--	--	--

3. Onko sinulla perus- tai kansakoulun jälkeistä koulutusta / tutkintoa?

Merkitse ylin koulutustasosi.

- 1 Ei ole
- 2 Ammattikoulu tai muu toisen asteen koulutus
- 3 Ylioppilastutkinto
- 4 Opistotasoinen koulutus
- 5 Ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- 6 Yliopisto- tai muu korkeakoulututkinto

4. Oletko tällä hetkellä? Valitse vain yksi vaihtoehto.

- 1 Vakituksessa työsuhteessa
- 2 Määräaikaisessa työsuhteessa
- 3 Freelance- tai keikkatyössä
- 4 Yrittäjä
- 5 Työtön, alle vuoden
- 6 Työtön, yli vuoden
- 7 Opiskelija
- 8 Eläkkeellä
- 9 Kotiäiti tai -isä
- 10 Muu

5. Millainen on mielestäsi terveydentilasi verrattuna muihin ikäisiisi?

- 1 Hyvä
 2 Melko hyvä
 3 Keskitasoinen
 4 Melko huono
 5 Huono

7. Asutko tällä hetkellä

- 1 Kerrostalossa
 2 Pari- tai rivitalossa
 3 Omakotitalossa
 4 Jokin muu rakennustyyppi

9. Kuinka monta vuotta olet asunut Helsingissä?

- 1 Alle vuoden
 2 1–3 vuotta
 3 4–9 vuotta
 4 10 vuotta tai enemmän

11. Kuinka tyytyväinen olet nykyiseen asuinalueeseesi?

- 1 Erittäin tyytyväinen
 2 Melko tyytyväinen
 3 Melko tyytymätön
 4 Erittäin tyytymätön
 0 En osaa sanoa

6. Millaisessa kotitaloudessa asut?

- 1 Yksin
 2 Pariskunta
 3 Yhden vanhemman lapsiperhe
 4 Kahden vanhemman lapsiperhe
 5 Muu

8. Onko asuntosi?

- 1 Omistusasunto
 2 Yksityinen vuokra-asunto
 3 Helsingin kaupungin vuokra-asunto
 4 Asumisoikeusasunto
 5 Opiskelija-asunto
 6 Jokin muu

10. Kuinka monta vuotta olet asunut nykyisellä asuinalueellasi?

- 1 Alle vuoden
 2 1–3 vuotta
 3 4–9 vuotta
 4 10 vuotta tai enemmän

12. Kuinka usein teet seuraavia asioita?

	Päivittäin	Viikoittain	Kuukausittain	Harvemmin	En koskaan
a. Juttelet naapureiden kanssa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b. Saat apua tai autat naapuriasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c. Ulkoilet iltaisin omalla asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

TURVALLISUUDEN TUNNE

13. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi keskimäärin?

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	En osaa sanoa
a. Helsingissä yleisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b. Omalla asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

14. Onko koronaepidemiolla ollut seuraavia vaikutuksia elämääsi?

	Ei lainkaan	Jonkin verran	Paljon	Erittäin paljon
a. Olen kokenut, että yksin liikkuminen on aiempaa turvattomampaa (vähemmän ihmisiä liikkeellä)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b. Päivittäinen koronauutisointi on heikentänyt turvallisuuden tunnettani	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c. Yksinäisyys on lisääntynyt	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

15. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa tai paikoissa?

Mikäli et koskaan tee kysyttävää asiaa (esim. liiku julkisissa kulkuneuvoissa), vastaa "Ei koske minua".

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei koske minua	En osaa sanoa
a. Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b. Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina Helsingin keskustassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
c. Asuinalueesi lähimmässä ostoskeskuksessa illalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
d. Asuinalueesi julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla iltaisin	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

16. Jos liikut myöhään illalla Helsingissä, kuinka turvalliseksi tunnet olosi liikkeessasi

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	En liiku iltaisin tällä välineellä	En osaa sanoa
a. bussilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b. raitiovaunulla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
c. metrolla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
d. paikallisjunalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

17. Missä määrin seuraavat asiat huolestuttavat sinua?

Omassa elämässä ja lähipiirissä	Paljon	Melko paljon	Hieman	Ei lainkaan
a. Yksinäisyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b. Rahan riittävyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c. Työttömyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d. Omien vanhempien hoidon järjestäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
Suomessa				
e. Lasten ja nuorten tulevaisuus	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f. Tuloerojen kasvu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g. Kaupunginosien eriytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h. Terrori-isku	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
i. Ääriliikkeiden vahvistuminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
j. Huumeisiin liittyvä rikollisuus	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
k. Valeutisten levittäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
l. Eri väestöryhmien väliset jännitteet	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
Suomessa ja lähialueella				
m. Sodat ja sotilaalliset konfliktit	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
n. Laajamittainen maahanmuutto	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
o. Maailmanlaajuiset tarttuvat taudit, pandemiat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
p. Ilmastonmuutos	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

OMAA ASUINALUETTA KOSKEVAT KYSYMYKSET

18. Mitkä asiat huolestuttavat sinua asuinalueellasi?

	Ei huolestuta lainkaan	Huolestuttaa hiukan	Huolestuttaa melko paljon	Huolestuttaa erittäin paljon	En osaa sanoa
a. Huumeiden käyttäjät tai huumekauppa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b. Ihmisten häiriökäyttäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c. Alkoholin anniskelu selvästi päihtyneille	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d. Alkoholin juominen julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e. Liikennekäyttäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f. Ympäristön epäsiisteys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g. Viheralueiden väheneminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h. Paikkojen rikkominen ja töhryt	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i. Katuväkivalta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
j. Rikollisuus	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
k. Ihmisten syrjäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
l. Työttömyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
m. Erytisryhmien asuntolat tai asunnot	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
n. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien väliset ristiriidat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
o. Muu, mikä? _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

19. Miten todennäköisenä pidät, että oman naapurustosi asukkaat puuttuisivat seuraaviin kuvitteellisiin esimerkkitalanteisiin?

	Hyvin epätodennäköistä	Melko epätodennäköistä	Ei todennäköistä eikä epätodennäköistä	Melko todennäköistä	Hyvin todennäköistä
a. Asuintalon edustalla syntyy tappelu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b. Kadulla makaa ihminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c. Saan itse sairaskohtauksen tai joudun onnettomuuteen ja tarvitsen apua	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

20. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana nähnyt seuraavia asioita omalla asuinalueellasi?

	En ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa
a. Huumeiden myyntiä tai käyttöä tai käytettyjä huumeruiskuja	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. Alaikäisten alkoholinkäyttöä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c. Alaikäisten muiden päihteiden (esim. kannabis) käyttöä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d. Alkoholien tai tupakan välittämistä alaikäisille	1 ☐	2 ☐	3 ☐

21. Oletko nähnyt viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi tai muualla kaupungilla?

	En ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa
a. Omalla asuinalueella	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. Helsingin keskustassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c. Muualla kaupungilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐

KOKO HELSINKIÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

22. Onko turvallisuus Helsingissä mielestäsi viimeisen kolmen vuoden aikana

- 1 Parantunut selvästi
 2 Parantunut jonkin verran
 3 Pysynyt samana
 4 Heikentynyt jonkin verran
 5 Heikentynyt selvästi
 0 En osaa sanoa

23. Miten seuraavat toimenpiteet parantaisivat mielestäsi viihtyisyyttä ja turvallisuutta Helsingissä?

	Ei parantaisi lainkaan	Parantaisi hiukan	Parantaisi melko paljon	Parantaisi erittäin paljon	En osaa sanoa
a. Katuvalaistuksen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b. Puistojen valaistuksen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c. Vapaaehtoistoiminnan lisääminen viikonloppuisin nuorten keskuudessa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d. Poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e. Joukkoliikenteen asemien vartioinnin parantaminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f. Vartijoiden lisääminen joukkoliikenteen kulkuneuvoissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g. Liikennevalvonnan lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h. Kameravalvonta julkisilla paikoilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i. Uimarantojen parempi valvonta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
j. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
k. Alkoholin käytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
l. Ympäristön siisteyden parempi ylläpitäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
m. Töhrittyjen tai rikottujen paikkojen nopea korjaaminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
n. Muu, mikä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

KÄYTÄNNÖN TURVALLISUUS

24. Millaiseksi koet oman osaamisesi seuraavissa asioissa ja tilanteissa?

	Hyväksi	Melko hyväksi	Melko huonoksi	Huonoksi	En osaa sanoa
a. Tulipalotilanteessa toimiminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b. Liikenneonnettomuuspaikalla toimiminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c. Hälytysajoneuvon kohtaaminen liikenteessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d. Ensiavun antaminen sairauskohtauksen saaneelle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

25. Omatoiminen varautuminen

	Kyllä	Ei	Ei koske minua
a. Tiedän missä väestönsuojani sijaitsee.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. Minulla on ns. kotivaraa kolmen vuorokauden ajaksi (vesi, hyvin säilyvä ruoka).	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c. Tarkistan säännöllisesti, että asuntoini palovaroittimet toimivat.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d. Kotonani on sammutuspeite tai jokin muu alkusammutusväline.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e. Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan.	1 ☐	2 ☐	3 ☐

RIKOLLISUUS, HÄIRINTÄ JA TAPATURMAT

26. Onko sinulle tai perheenjäsenellesi tapahtunut jokin seuraavista asioista?

Voit tarvittaessa valita useita kohtia. Mikäli kysyttävä asia ei koske sinua (esim. et omista autoa), vastaa "Ei koske minua".

Omaisuusrikokset viimeisten 12 kuukauden aikana	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a. Varastettu autosta jotain omaisuutta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b. Vahingoitettu autoa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c. Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d. Varastettu polkupyörä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e. Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f. Murtauduttu asuntoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g. Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h. Joutunut identiteettivarkauden kohteeksi (esim. varastetuilla henkilötiedoilla tehty ostoksia)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Väkivalta ja uhkailu viimeisten 12 kuukauden aikana	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a. Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b. Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c. Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d. Joutunut ryöstön uhriksi (varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e. Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f. Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g. Kokenut väkivaltaa työpaikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Häirintä viimeisten 12 kuukauden aikana	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a. Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi sosiaalisessa mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b. Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c. Kokenut seksuaalista häirintää	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

27. Onko sinulle tapahtunut jokin seuraavista asioista viimeisten 12 kuukauden aikana?

	Ei	Kyllä, ei aiheutunut vammoja itselle	Kyllä, aiheutui vammoja itselle
a. Kotitapaturma (esim. palovamma, kaatuminen, tms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. Tapaturma vapaa-ajalla liikuntaharrastuksen yhteydessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c. Tulipalo (myös pienet syttymät)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d. Olet kaatunut liukastumalla ulkona jää- tai lumikelillä.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e. Olet joutunut liikenneonnettomuuteen jalankulkijana.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f. Olet joutunut liikenneonnettomuuteen polkupyörällä.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
g. Olet joutunut liikenneonnettomuuteen autolla.	1 ☐	2 ☐	3 ☐
h. Olet joutunut liikenneonnettomuuteen muulla ajoneuvolla.	1 ☐	2 ☐	3 ☐

28. Jos olet joutunut onnettomuuteen viimeisten 12 kuukauden aikana, oliko vastapuolena

Voit tarvittaessa valita useita kohtia.

- 1 Autoilija
- 1 Polkupyöräilijä
- 1 Jalankulkija
- 1 Jokin muu, mikä? _____
- 1 Ei ollut vastapuolta

29. Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavan 12 kuukauden aikana alla mainittujen tapahtumien kohteeksi Helsingissä?

	Ei huolestuta lainkaan	Huolestuttaa hiukan	Huolestuttaa melko paljon	Huolestuttaa erittäin paljon	En osaa sanoa
a. Omaisuuttasi varastetaan tai vahingoitetaan	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b. Asuntoosi yritetään murtautua	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c. Joudut liikenneonnettomuuden uhriksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d. Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e. Joudut seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f. Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g. Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h. Sinulle tapahtuu kotitapaturma	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i. Kotonasi sattuu tulipalo	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

HELSINGIN POLIISIN JA PELASTUSLAITOKSEN TOIMINTA

30. Miten tärkeinä pidät seuraavia pelastuslaitoksen palveluja?

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei niin tärkeä	En osaa sanoa
a. Ihmisten opastaminen ja kouluttaminen turvallisuusasioissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
b. Onnettomuusriskien vähentäminen valvonnan ja palotarkastustoiminnan avulla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
c. Riskeistä viestiminen mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
d. Ihmisten pelastaminen tulipalo- ja onnettomuustilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
e. Ensihoitopalvelu (ensihoito tapahtumapaikalla ja ambulanssikuljetus)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
f. Väestönsuojeluun varautuminen ja asukkaiden turvallisuudesta huolehtiminen poikkeuksellisissa tilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐

31. Miten tärkeinä pidät seuraavia poliisin palveluja?

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei niin tärkeä	En osaa sanoa
a. Hälytyspartion nopea saapuminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
b. Poliisin autopartiointi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
c. Poliisin jalkautuminen kadulle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
d. Lupahakemusten nopea käsittelyaika	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
e. Mahdollisuus tehdä rikosilmoitus internetissä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
f. Poliisin puhelinneuvonta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
g. Poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
h. Poliisin rikostutkinta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐

32. Oletko ollut tekemisissä Helsingin poliisin kanssa seuraavissa asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana? Jos olet, olitko tyytyväinen saamaasi palveluun?

	KYLLÄ, olin tyytyväinen palveluun	KYLLÄ, olin tyytymätön palveluun	EN ole ollut tekemisissä
a. Lupa-asioissa (ajokortti, passi, ulkomaalaisasiat, yms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. Liikennevalvonnan, -rikkomuksen tai -onnettomuuden yhteydessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c. Rikoksen kohteena	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d. Rikoksen todistajana tai silminnäkijänä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e. Tietoverkossa (neuvonta, nettipoliisitoiminta tms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f. Muissa asioissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐

33. Jos vastasit edelliseen kysymykseen johonkin kohtaan KYLLÄ, koitko että poliisi kohteli sinua yhdenvertaisesti ja tasapuolisesti?

1 Kyllä

2 Ei

34. Kuinka usein olet nähnyt poliisin partioivan asuinalueellasi?

1 Päivittäin

2 Viikoittain

3 Kerran tai pari kuukaudessa

4 Harvemmin

5 En koskaan

35. Miten paljon luotat

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Erittäin vähän	En osaa sanoa
a. Helsingin poliisilaitokseen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b. Helsingin pelastuslaitokseen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

36. Tähän voit halutessasi kirjoittaa kommentteja kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista. Älä kirjoita kuitenkaan mitään henkilötietoja tai jotain sellaista, josta sinut tai joku muu henkilö voitaisiin tunnistaa.

Kiitämme vastauksistasi

Tekijä(t)

Vesa Keskinen, Jukka Hirvonen, Jenni Erjansola, Katariina Kainulainen-D'Ambrosio & Kari Paasonen

Nimike

”Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla” – Helsingin turvallisuustutkimus 2021

Julkaisija (toimiala tai laitos)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitietopalvelut

Julkaisuaika

2023

Sivumäärä, liitteet

99, liitteitä 2

Sarjan nimike

Tutkimuksia - Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitietopalvelut

Osanumero

2023:1

ISSN (painettu) 2954-1786
ISSN (verkossa) 2954-1786

ISBN (painettu) 978-952-386-228-9
ISBN (verkossa) 978-952-386-229-6

Kieli

fin, swe, eng

Tiivistelmä

Helsingin tavoitteena on olla kaupunki, jossa asuinalueet eivät eriydy ja kaikkialla on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa. Tavoitteensa saavuttamiseksi kaupunki tarvitsee tutkittua tietoa helsinkiläisten arjen turvallisuudesta.

Helsingin turvallisuustutkimuksessa selvitetään kolmen vuoden välein kaupunkilaisten kokemuksia turvallisuudesta yleisesti, omalla asuinalueellaan ja kaupungin keskustassa. Helsinki koettiin syksyllä 2021 toteutetussa laajassa turvallisuuskyselyssä yhä pääosin turvalliseksi kaupungiksi. Kyselyyn vastasi 3 980 helsinkiläistä. Vastausprosentti oli 51 %.

Lähes yhdeksän kymmenestä helsinkiläisestä on sitä mieltä, että kaupunki on yleisesti turvallinen tai vähintään melko turvallinen. Osuus on aavistuksen pienempi kuin edellisessä turvallisuustutkimuksessa. Myös Helsingin keskustan turvalliseksi iltaisin kokevien osuus on pienentynyt vuoden 2018 kyselyyn verrattuna. Aiempaa useampi vastaaja kuitenkin kertoo, ettei ole liikkunut Helsingin keskustassa iltaisin, mitä selittää kyselyn aikainen koronapandemia.

Omalla asuinalueellaan 92 prosenttia vastaajista kokee olonsa yleisesti ottaen turvalliseksi, ja 76 prosentin mukaan oma asuinalue on turvallinen myös myöhään viikonloppuiltaisin. Toisin kuin Helsingin keskustan kohdalla, korona ei näy vaikuttaneen turvallisuuskokemukseen omalla asuinalueella, sillä tilanne on pysynyt varsin samanlaisena vuosien 2015, 2018 ja 2021 kyselyissä. Kolmen vuoden takaisesta omalla alueella ulkoilu iltaisin on jonkin verran lisääntynyt.

Helsingin asuinalueiden välillä on huomattavia eroja siinä, kuinka turvalliseksi niiden asukkaat kokevat alueensa. Joillakin alueilla noin joka kolmas kokee olonsa turvattomaksi omassa naapurustossaan myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina, kun taas turvallisimmiksi koetuilla alueilla ainoastaan kolmisen prosentin vastaajista ilmoittaa näin. Vaikka asuinalueiden väliset erot turvattomuuskokemuksissa ovat merkittäviä, erot ovat kuitenkin edellisiin tutkimuskertoihin verrattuna säilyneet melko samansuuruisina.

Ilmastonmuutos oli yhteinen huoli kaiken ikäisille helsinkiläisille. Omalla asuinalueella huolestutti viheralueiden vähentyminen, paikkojen rikkominen sekä ihmisten syrjäytyminen. Huolta sosiaalisen epäjärjestyksen merkeistä asuinalueella koetaan kaiken kaikkiaan enemmän kuin 2010-luvun puolessavälissä.

Rikoksista yleisimmin helsinkiläiset joutuivat pyörävarkauksien uhriksi: lähes joka viidennen vastaajan tai hänen perheenjäsenensä pyörä oli varastettu kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Turvallisuuskyselyn tulokset ovat pääpiirteittäin linjassa virallisen rikos- ja pakkokeinotilaston kanssa, joka kuvaa viranomaisten tietoon tullutta rikollisuutta.

Kaiken kaikkiaan Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäisi vastaajien mielestä etenkin päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen, vapaaehtoistoiminta viikonloppuisin nuorten keskuudessa sekä poliisipartioiden näkyvyys. Helsinkiläisten luottamus poliisiin ja pelastuslaitokseen oli vankkaa.

Asiasanat

turvallisuus, turvattomuus, rikokset, Helsingin keskusta, asuinalue, koronaepidemia, segregatio

Hinta

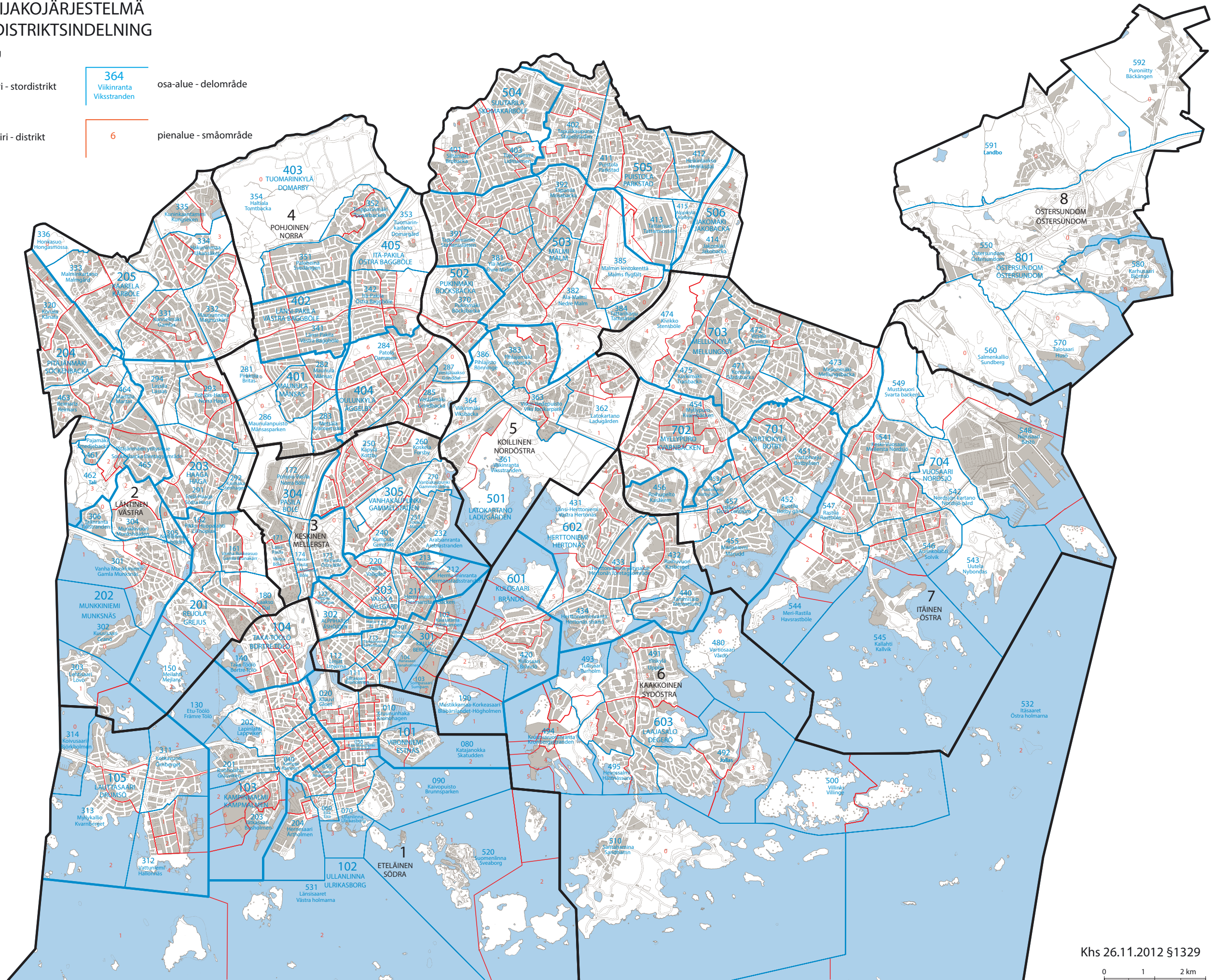
Jakelu

- 1 ETELÄINEN SUURPIIRI – SÖDRA STORDISTRIKTET
 - 351 Paloheinä – Svedängen
- 101 Vironniemen peruspiiri – Estnäs distrikt
 - 010 Kruununhaka - Kronohagen
 - 020 Kluuvi - Gloet
 - 080 Katajanokka - Skatudden
- 102 Ullanlinnan peruspiiri – Ulrikasborgs distrikt
 - 030 Kaartinkaupunki - Gardesstaden
 - 050 Punavuori - Rödborgen
 - 060 Eira
 - 070 Ullanlinna - Ulrikasborg
 - 090 Kaijopuisto - Brunnsparken
 - 204 Hernesaari - Arholmen
 - 520 Suomenlinna - Sveaborg
 - 531 Länsisaaret - Västra holmarna
- 103 Kampinmalmin peruspiiri – Kampmalmens distrikt
 - 040 Kamppi - Kämpen
 - 130 Etu-Töölö - Främre Tölö
 - 201 Ruoholahti - Gråsviken
 - 202 Lapinlahti - Lappviken
 - 203 Jätkäsaari - Busholmen
- 104 Taka-Töölön peruspiiri – Bortre Tölö distrikt
 - 140 Taka-Töölö - Bortre Tölö
- 105 Lauttasaaren peruspiiri – Drumsö distrikt
 - 311 Kotkavuori - Örnberget
 - 312 Vattuniemi - Hallonäs
 - 313 Myllykallio - Kvarnberget
 - 314 Koivusaari - Björkholmen
- 2 LÄNTINEN SUURPIIRI – VÄSTRA STORDISTRIKTET
 - 201 Reijolan peruspiiri – Grejus distrikt
 - 150 Meilahti - Mejlans
 - 161 Vanha Ruskeasu - Gamla Brunakärr
 - 162 Pikku Huopalahti - Lillhoplax
 - 180 Laakso - Dal
 - 202 Munkkiniemen peruspiiri – Munksnäs distrikt
 - 301 Vanha Munkkiniemi - Gamla Munksnäs
 - 302 Kuusisaari - Granö
 - 303 Lehtisaari - Lövä
 - 304 Munkkivuori - Munkshöjden
 - 305 Niemenmäki - Näs höjden
 - 306 Talinranta - Talistranden
 - 203 Haagan peruspiiri – Haga distrikt
 - 291 Etelä-Haaga - Södra Haga
 - 292 Kivihaka - Stenhagen
 - 293 Pohjois-Haaga - Norra Haga
 - 294 Lassila - Lassas
 - 204 Pitäjänmäen peruspiiri – Sockenbacka distrikt
 - 320 Konala - Kånala
 - 361 Pajamäki - Smedjebacka
 - 462 Tali
 - 463 Reimarla - Reimars
 - 464 Marttila - Martas
 - 465 Pitäjänmäen yritysalue - Sockenbacka företagsområde
 - 205 Kaarelan peruspiiri – Kårböle distrikt
 - 331 Kannelmäki - Gamla Kårböle
 - 332 Maununneva - Magnuskärr
 - 333 Malminkartano - Malmgård
 - 334 Hakuninmaa - Håkansåker
 - 335 Kuninkaantammi - Kungseken
 - 336 Honkasuo - Hongasmossa
- 3 KESKINEN SUURPIIRI – MELLERSTA STORDISTRIKTET
 - 301 Kallion peruspiiri – Berghälls distrikt
 - 101 Vilhonvuori - Vilhelmsberg
 - 102 Kalasatama - Fiskehamnen
 - 103 Sompasaari - Sumparn
 - 104 Hanasaari - Hanaholmen
 - 111 Siltasaari - Broholmen
 - 112 Linjat - Linjerna
 - 113 Torkkelinmäki - Torkelsbacken
 - 302 Alppiharjun peruspiiri – Ashöjdens distrikt
 - 121 Harju - Ås
 - 122 Alppiä - Alphyddan
 - 303 Vallilan peruspiiri – Vallgård's distrikt
 - 211 Hermanninmäki - Hermanstadsbacken
 - 212 Hermanninranta - Hermanstadsstranden
 - 213 Kylässaari - Byholmen
 - 220 Vallila - Vallgård
 - 304 Pasilan peruspiiri – Böle distrikt
 - 171 Länsi-Pasila - Västra Böle
 - 172 Pohjois-Pasila - Norra Böle
 - 173 Itä-Pasila - Östra Böle
 - 174 Keski-Pasila - Mellersta Böle
 - 305 Vanhakaupungin peruspiiri – Gammelstadens distrikt
 - 231 Toukola - Majstad
 - 232 Arabianranta - Arabiastranden
 - 240 Kumpula - Gumtåkt
 - 250 Käpylä - Kottby
 - 260 Koskela - Forsby
 - 270 Vanhakaupunki – Gammelstaden
- 4 POHJOINEN SUURPIIRI – NORRA STORDISTRIKTET
 - 401 Maunulan peruspiiri – Månsas distrikt
 - 281 Pirkkola - Britas
 - 282 Maunula - Månsas
 - 283 Metsälä - Krämertsskog
 - 286 Maunulanpuisto - Månsasparken
 - 402 Länsi-Pakilan peruspiiri – Västra Baggböle distrikt
 - 341 Länsi-Pakila - Västra Baggböle

- 403 Tuomarinkylän peruspiiri – Domarby distrikt
 - 351 Paloheinä – Svedängen
 - 352 Torpparinmäki – Torparbacken
 - 354 Haltiala - Tomtbacka
- 404 Oulunkylän peruspiiri – Äggelby distrikt
 - 284 Patola - Dammen
 - 285 Veräjämäki – Grindbacka
 - 287 Veräjäläsko - Grinddäl
- 405 Itä-Pakilan peruspiiri – Östra Baggböle distrikt
 - 342 Itä-Pakila - Östra Baggböle
 - 353 Tuomarinkartano - Domargård
- 5 KOILLINEN SUURPIIRI – NORDÖSTRA STORDISTRIKTET
 - 501 Latokartanon peruspiiri – Ladugårdens distrikt
 - 361 Viikinkaari - Viksstranden
 - 362 Latokartano - Ladugården
 - 363 Viikin tiedepuisto - Viks forskarpark
 - 364 Viikinkmäki - Viksbacka
 - 383 Pihlajamäki – Rönnsbacka
 - 386 Pihlajisto - Rönninge
 - 502 Pukinmäen peruspiiri – Bocksbacka distrikt
 - 370 Pukinmäki-Bocksbacka
 - 503 Malmin peruspiiri – Malm's distrikt
 - 381 Ylä-Malmi - Övre Malm
 - 382 Ala-Malmi - Nedre Malm
 - 384 Tattariharju - Tattarasén
 - 385 Malmin lentokenttä - Malm's flygfält
 - 391 Tapaninvainio - Staffanslätten
 - 392 Tapanila - Mosabacka
 - 504 Suutarilan peruspiiri – Skomakarböle distrikt
 - 401 Siltamäki - Brobacka
 - 403 Töyrynummi - Lidmalmen
 - 505 Puistolannan peruspiiri – Parkstads distrikt
 - 402 Tapulikaupunki - Stapelstaden
 - 411 Puistola - Parkstad
 - 412 Heikinlaakso - Henriksdal
 - 413 Tattarisuo - Tattarmossen
 - 415 Alppikylä - Alpbyn
 - 506 Jakomäen peruspiiri – Jakobacka distrikt
 - 414 Jakomäki - Jakobacka
- 6 KAAKKOINEN SUURPIIRI – SYDÖSTRA STORDISTRIKTET
 - 601 Kulosaaren peruspiiri – Brändö distrikt
 - 190 Mustikkamaa - Korkeasaari - Blåbärslandet - Högholmen
 - 420 Kulosaari - Brändö
 - 602 Herttoniemen peruspiiri – Hertonäs distrikt
 - 431 Länsi-Herttoniemi - Västra Hertonäs
 - 432 Riihuvuori - Kasberget
 - 433 Herttoniemen yritysalue - Hertonäs företagsområde
 - 434 Herttoniemenranta - Hertonäs strand
 - 440 Tammissalo - Tammelund
 - 603 Laajasalon peruspiiri – Degerö distrikt
 - 480 Vartiosaari - Vårdö
 - 491 Viiskylä - Uppby
 - 492 Jollas
 - 493 Tullisaari - Turholm
 - 494 Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden
 - 495 Hevossalmi - Hästnäsund
 - 500 Villinki - Villinge
 - 510 Santahamina - Sandhamn
 - 532 Itäsaaret - Östra holmarna
- 7 ITÄINEN SUURPIIRI – ÖSTRA STORDISTRIKTET
 - 701 Vartiokylän peruspiiri – Botby distrikt
 - 451 Vartioharju - Botbyåsen
 - 452 Puotila - Botby gård
 - 453 Puotiharju - Botbyhöjden
 - 455 Marjanieniemi - Marudet
 - 456 Roihupelto - Kasäkern
 - 457 Itäkeskus - Östra centrum
 - 702 Myllypuron peruspiiri – Kvarnbäckens distrikt
 - 454 Myllypuro - Kvarnbäcken
 - 703 Mellunkylän peruspiiri – Mellungsby distrikt
 - 471 Kontula - Gårdsbacka
 - 472 Vesala - Ärvings
 - 473 Mellunmäki - Mellungsbacka
 - 474 Kivikko - Stensböle
 - 475 Kurkimäki - Tranbacka
 - 704 Vuosaaren peruspiiri – Nordsjö distrikt
 - 541 Keski-Vuosaari - Mellersta Nordsjö
 - 542 Nordsjön kartano - Nordsjö gård
 - 543 Utetela - Nybondas
 - 544 Meri-Rastila - Havsrastböle
 - 545 Kallahti - Kallvik
 - 546 Aurinkolahti - Solvik
 - 547 Rastila - Rastböle
 - 548 Niinisaari - Bastö
 - 549 Mustavuori - Svarta backen
- 8 ÖSTERSUNDOMIN SUURPIIRI – ÖSTERSUNDOMS STORDISTRIKT
 - 801 Östersundomin peruspiiri – Östersundoms distrikt
 - 550 Östersundom
 - 560 Salmenkallio - Sundberg
 - 570 Talosaari - Husö
 - 580 Karhusaari - Björnsö
 - 591 Landbo
 - 592 Puroiniitty - Bäckängen

HELSINGIN PIIRIJAKOJÄRJESTELMÄ HELSINGFORS DISTRIKTSINDELNING

Piirijako - distriktsindelning

”Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla”

Helsingin turvallisuustutkimus 2021

Helsingin tavoitteena on olla kaupunki, jossa asuinalueet eivät eriydy ja kaikkialla on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa. Tavoitteensa saavuttamiseksi kaupunki tarvitsee tutkittua tietoa helsinkiläisten arjen turvallisuudesta.

Helsingin turvallisuustutkimuksessa selvitetään kolmen vuoden välein kaupunkilaisten kokemuksia turvallisuudesta yleisesti, omalla asuinalueellaan ja kaupungin keskustassa. Tuorein kyselytutkimus ajoittuu vuoden 2021 loppuun koronapandemian aikaan ja ennen Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa.